

KLASYKA NIE GONI
ZA MODĄ s. 10

NOWA ZIMNA
WOJNA? s. 20

KS. DŁUGOSZ – WIĘCEJ
NIŻ KRONIKARZ s. 36

LEŻAJSK – PERŁA
ZA MURAMI s. 38

10.07.2022

nr 28 (871)

cena 5 zł
(w tym 8% VAT)

NR INDEKSU 205 109

ISSN 1734-9079

www.idziemy.pl

idziemy

Czy ubiór ma znaczenie?

s. 12

AFRYKA

PONAD **300** MLN MIESZKAŃCÓW AFRYKI DOŚWIADCZA **GŁODU I NIEDOŻYWIENIA**

W miejscowości Dongora misjonarki wydają posiłki 280 uczniom. To kropla w morzu potrzeb, bo w całej Etiopii głodem i niedożywieniem jest zagrożonych 7 mln dzieci. Jednak misjonarskich dzieł jest więcej – razem z Caritas Polska możesz wesprzeć jedno z nich.

150 zł

zapewni

**DZIENNE
WYŻYWIENIE**

co najmniej

**280
DZIECIOM**

**WESPRZYJ
PROJEKTY
MISJONARSKIE:**

dokonując
wpłaty
na stronie
caritas.pl/misje

wpłacając dowolną kwotę
na konto: PL 70 1020 1013
0000 0102 0002 6526
z dopiskiem MISJE

wysyłając SMS
o treści MISJE
pod numer 72052
(koszt 2,46 zł z VAT)

ks. Henryk Zieliński

Wykładnia wiary?

Nie mam ochoty zajmować się polityką partyjną. Partie na to zwyczajnie nie zasługują. To jeden z trzech powodów, dla których od kilku lat nie pojawiając się w programach komentujących aktualne wojenki między PO i PiS. Wielokrotnie musiałem to ostatnio wyjaśniać ludziom, którzy podczas urlopu pytali mnie o powód rezygnacji z pojawiania się zarówno w TVP, jak i w TVN. Za te sympatyczne rozmowy z Widzami i Czytelnikami serdecznie im dziękuję!

Co jednak robić, kiedy to polityka, a raczej partyjne politykierstwo wchodzi z butami na kościelny grunt? Przykładem tego jest ostatnie wystąpienie przewodniczącego PO Donalda Tuska na zjeździe członków i sympatyków tej partii 3 lipca br. w Radomiu. Pół biedy, kiedy kandydat na premiera, a może nawet prezydenta RP niewybrednie atakuje niesprzyjającego mu arcybiskupa z Krakowa czy szefa katolickiej rozgłośni z Torunia. Do tego typu jego harców mogliśmy już przywyknąć. Ale tym razem szef PO wystąpił w roli Urzędu Nauczycielskiego Kościoła, który jako jedyny nieomylnie definiuje prawdy chrześcijańskiej wiary i moralności.

Jakąż to nową normę religijną dla chrześcijan zdefiniował Tusk? Ano tę: „Wierzysz w Boga? Nie głosujesz na PiS. To proste jak drut”. Ostatnie zdanie nie pozostawia miejsca na wątpliwości. Zebrani w radomskiej hali zareagowali na to orzeczenie dogmatyczne iście parareligijnym uniesieniem. Dziwaczne słowa Tuska próbował pokretnie tłumaczyć Paweł Poncyłjusz, twierdząc, że żadna partia nie może zawłaszczać katolickiego elektoratu. Bo też żadna partia poza PO, jak dotąd, nie próbowała tak wyraźnie zobowiązać chrześcijan w Polsce do głosowania właśnie na nią, a nie na jej konkurencję. I co najważniejsze, nawet same władze kościelne nigdy nie posunęły się do bezpośrednich wskazań, na kogo głosować trzeba, a na kogo nie wolno. Kościelne wskazania dotyczyły raczej poglądów i praktycznych rozwiązań, których zgodnie z wiarą i chrześcijańskim sumieniem nie powinniśmy popierać. Donald Tusk mógłby już zmienić swoich doradców w sprawach kościelnych, bo ci, których ma, podpowiadają mu głupio.

Błogosławiony Prymas Tysiąclecia odpowiedział słynnym „non possumus” władzom komunistycznym, które chciały „tylko” przywłaszczyć sobie prawo decydowania o obsadzie stanowisk kościelnych. Przyplacił to trzyletnim uwięzieniem. A co dopiero by powiedział, gdy jakaś władza (opozycja też ma udział w sprawowaniu władzy) zaczyna ogłaszać nowe przyka-

zania kościelne oraz formułować własne „prawdy wiary” jako obowiązujące Polaków? Brakuje nam dzisiaj takiego prymasa! Nie chodzi o walkę z taką czy inną partią, tylko o jasne określenie granic tego, co cesarskie, a co boskie.

Niejako pobocznym tematem, ale prawie zawsze pojawiającym się przy okazji mówienia o Kościele, jest sprawa pedofilii. Tak było i tym razem. Trudno nie podzielać zatroskania Donalda Tuska o bezpieczeństwo dzieci i młodzieży. Można się także zgodzić z niską oceną dotychczasowej działalności Państwowej Komisji ds. Pedofilii. Ale czy powrót do tego, co już było i jest, czyli do pozostawienia tych spraw wyłącznie w gestii prokuratury, poprawi sytuację najsłabszych? Warto przy tej okazji przypomnieć, że już 10 września 2008 r. Donald Tusk, wówczas premier, zapowiedział wprowadzenie „chemicznej kastracji pedofilów”. Co z tego zrealizował? I czy tym razem znowu skończy się na gadaniu? Im więcej czasu upływa, tym bardziej widać, jak ten bardzo ważny problem bywa instrumentalizowany w państwie (i w Kościele). Ot, polityka.

Dlatego abstrahując od partyjnej młotki, zajmijmy się tym, co jest tematem aktualnego numeru „Idziemy”. Chodzi o strój, który wyraża szacunek dla siebie samego, dla Boga i dla drugiego człowieka. Do wrażliwości na tę sprawę trzeba ludzi wychowywać słowem i przykładem. Tak się składa, że od trzydziestu lat odprawiam Msze święte w tym samym kościele, o tej samej godzinie. Nikt ze stałych bywalców nie przychodzi na nie w stroju „plażowym”. Po każdej liturgii dziękuję z uśmiechem „wszystkim chłopcom powyżej trzynastego roku życia za to, że w Najświętszej Ofierze uczestniczyli ubrani w długie spodnie i w koszulki z rękawkami”. Ale jako ksiądz muszę również wymagać od siebie. Argument, że pod strojem liturgicznym mam sutannę i długie spodnie, działa bardziej niż gadanie, że w Rzymie jest cieplej niż u nas, a w kucharz strójach do kościołów nie wpuszczają. Nasz strój podczas Eucharystii nie jest pewnie wykładnią naszej wiary w realną obecność Chrystusa w Najświętszym Sakramencie, ale wiele o tej wierze mówi.

henryk.zielinski@idziemy.com.pl

10.07.2022 **idziemy** w numerze:

TEMAT NUMERU

Klasyka nie goni za modą – wywiad z Wojciechem S. Wocławem, ekspertem od wizerunku **s. 10**

Czy ubiór ma znaczenie? **s. 12**

Piękno z wnętrza **s. 13**

NA CZASIE

Gra w piłkę i adoracja – 33. Parafiada **s. 4**

Nowa zimna wojna – szczyt NATO w Madrycie **s. 20**

Piąta kolumna sojuszu **s. 34**

NASZE SPRAWY

W służbie rodzinie – Szkoły Benedyktynskie **s. 18**

Pierwsze MBA – zarządzanie pracą w domu **s. 23**

Bakterie leczą depresję **s. 43**

NA WAKACJE

Cudowne Podkarpacie: Leżajsk – perła za murami **s. 38**

MOJA WIARA

Polska benedyktyńska – wkład benedyktynów w kulturę polską **s. 18**

Duchowni z podręczników: ks. Jan Długosz – więcej niż kronikarz **s. 36**

Nauczyciele na Jasnej Górze **s. 54**

Czytanie nie kończy się na papierze! Najnowsze wiadomości i opinie na stronie www.idziemy.pl.
E-wydanie tygodnika można zakupić na stronach: www.eprasa.pl, www.egazety.pl.

fot. Archiwum Parafrady

górkim. Hasło tegorocznych rekolekcji to „Blisko Ciebie”.

Czasami słyszy się wśród rodziców, że współzawodnictwo jest zbyt stresujące dla dzieci.

Współzawodnictwo ma wiele zalet. Kto bierze udział w zawodach, musi regularnie trenować, utrzymuje dyscyplinę. Konkursy to nie wyścigi szczurów; to spotkanie rówieśników i sprawdzenie swoich umiejętności – w czym jesteśmy dobrzy, a nad czym potrzebujemy jeszcze popracować. Liczy się dobra zabawa i zasada fair play.

Wygrana jest nagrodą za trud treninów, ale bardzo ważne jest nauczyć się przegrywać. Trzeba umieć docenić, że ktoś jest lepszy, a ja jeszcze mam coś do zdobycia w życiu. Wspominam ze wzruszeniem dwie szczególne sytuacje z ubiegłego roku. W konkursie tenisa stołowego bardzo dobry zawodnik był w parze z chłop-

szonych. Uchodźcy z Ukrainy przyjeżdżają licznie wraz z polskimi grupami. Niestety, nie mogła przybyć Polonia z Rosji i Białorusi oraz Niemiec.

Jakie są długofalowe cele projektu?

Pragniemy wszechstronnego rozwoju dzieci i młodzieży, ukazania im nowych horyzontów, przybliżenia historii stolicy, poszerzenia wiedzy, inspiracji do pracy nad sobą. Dlatego też popołudniami zapraszamy sławne osoby na prelekcje. Olimpijka Joanna Jóźwik, jeszcze nie tak dawno uczestniczka Parafrady, później bywała u nas gościem honorowym. Gościli też u nas lekkoatleci Tomasz Majewski i Irena Szewińska, aktor Rafał Królikowski, piosenkarz Sławomir i piłkarz Jerzy Engel. Lekkoatletka Ludwika Chewińska co roku wręcza medale.

Szczególnie nas cieszy, że młodzi nawiązują tutaj głębokie przyjaźnie, także międzynarodowe, niektórzy się zakochu-

Gra w piłkę i adoracja

O tegorocznej Parafradzie z o. **Tomaszem Olczakiem** SP, prezesem Stowarzyszenia Parafrada, rozmawia Barbara Wiśniowska

Parafrada jest kojarzona ze sportem, tymczasem oferta jest szersza. Jaki jest program wydarzenia?

Parafrada opiera się na trzech filarach: sporcie, kulturze i wierze, dzięki którym możemy dbać o wszechstronny rozwój młodego człowieka. Mówimy o tych filarach „stadion, teatr i świątynia”. Tegoroczni uczestnicy mogą wystartować w zawodach sportowych, takich jak lekkoatletyka, tenis stołowy, badminton, ringo, szachy, warszaty, gry zespołowe i strzelectwo. W filarze teatru są dostępne konkursy wiedzy o Polsce, o sporcie, plastyczny, wokalny, turniej recytatorski, taneczny i przegląd małych form teatralnych. Dla wszechstronnego rozwoju ważna jest wiara, stąd konkurs wiedzy o św. Józefie Kalasancjuszu, plastyczny o życiu pijara Stanisława Konarskiego i wokalny „Sacro Song”. W czasie wolnym przewidziane są warszaty z architektury, linorytu i muralu, ale także podziwianie sztuki, zwiedzanie Warszawy wraz z okolicami i rekreacyjna strefa sportowa, pijarskie tańce, spektakle, pantomimy. Ponadto zaplanowana jest gra plenerowa „poke-sztuczki”, inspirowana pokemonami. Każdego dnia jest możliwość spowiedzi, rozmowy z duchownym, udziału w Mszy świętej z homilią rekolekcyjną oraz w apelu jasno-

cem, który nie miał wielkich umiejętności, ale chciał sobie pograć. Ten lepszy wiele razy mu pokazywał i tłumaczył, co mógłby zrobić lepiej. Z kolei w biegach przełajowych jeden z chłopców za sekundę dobiegł do mety jako zwycięzca, ale zobaczył, że ten drugi o pół kroku za nim się przewrócił, a wtedy zatrzymał się, podszedł do niego i pomógł mu wstać.

Co o Parafradzie sądzą uczestnicy?

Wiemy, że im się podoba, bo chcą wracać tutaj co roku i namawiają coraz szersze grono znajomych, a gdy ukończą 18 lat, to przyjeżdżają jako wolontariusze albo opiekunowie grup.

Jak duże jest zainteresowanie w tym roku?

Będziemy mieć 500 uczestników w wieku 10–18 lat, w tym 150 przedstawicieli Polaków z Ukrainy, Litwy i Łotwy, co nas ogromnie cieszy. Zależy nam, żeby polonijne dzieci miały kontakt z językiem przodków i zawierały międzynarodowe przyjaźnie. Chętnych do przyjazdu było więcej, więc mamy nadzieję, że za rok będziemy w stanie przyjąć wszystkich zgło-

ją. Mamy już kilka parafradowych małżeństw. Jedno wzięło ślub podczas Parafrady. Inni odkryli swoje powołanie do wyłącznej służby Bogu i podkreślają, że pierwsza myśl o tym pojawiła się właśnie tutaj. Przyjaźń jest remedium na samotność, jaka pojawiła się

podczas izolacji w pandemii. Ważne dla nas jest, żeby dzieci i młodzież dobrze i naturalnie czuły się w Kościele, wiedziały, że Kościół ich kocha i o nich zabiega. Dla mnie najcudowniejszym widokiem jest, gdy dzieci grają w piłkę, a później z tymi piłkami w rękach idą na adorację. Nie dlatego, że muszą. Nikt im nie każe. One same chcą i mają tutaj taką możliwość. Ich koledzy widzą, że modlić się to nie wstyd, i biorą przykład.

33. Parafrada odbywa się w Warszawie, na kampusie Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego, w dniach 9–15 lipca 2022 r. Wydarzenie organizuje Stowarzyszenie Parafrada im. św. Józefa Kalasancjusza. Patronat medialny objął tygodnik „Idziemy”.

Ku jubileuszowi

Odnajdywanie Boga po kryzysie pandemii, modlitwa adoracji i kontemplacji, solidarność z ubogimi, zaangażowanie w drogę synodalną oraz ekologia integralna – to elementy papieskiego programu przygotowań do Jubileuszu Roku 2025, któ-

ry Kościół katolicki będzie obchodził pod hasłem „Pielgrzymi Nadziei”.

Papież Franciszek powierzył organizację Roku Świętego abp. Rino Fisichelli, przewodniczącemu Papieskiej Rady ds. Krzewienia Nowej Ewangelizacji. Jak

wskazuje Ojciec Święty, 2024 rok, poprzedzający wydarzenia jubileuszowe, ma być czasem modlitwy, zwłaszcza podczas adoracji Najświętszego Sakramentu.

Logo Roku Świętego 2025 przedstawia postacie oznaczające ludzkość z czterech krańców świata. Jedna obejmuje drugą, aby wskazać na solidarność i braterstwo. Pierwsza postać trzyma się kurczowo krzyża. Jest to znakiem nie tylko wiary, ale także nadziei, której nigdy nie można porzucić. Fale poniżej wskazują, że życiowa pielgrzymka nie zawsze toczy się po spokojnych wodach. Dolna część krzyża rozciąga się, stając się kotwicą nakładającą się na fale. Krzyż jest dynamiczny, pochyla się ku ludzkości, jakby chciał wyjść jej naprzeciw, nie pozostawiając jej samej. **/BP Episkopatu/bs**

Medytacja o liturgii

Papież Franciszek ogłosił list apostolski o liturgii pt. „Desiderio desideravi”. Dokument jest zachętą do ponownego odkrycia soborowego nauczania oraz do pielęgnowania w Kościele piękna liturgii, tak aby umożliwiała ona faktyczne spotkanie z Bogiem i była narzędziem ewangelizacji.

Nie jest to nowa instrukcja z konkretnymi normami, lecz medytacja o liturgii i jej roli w ewangelizacji, aby zrozumieć jej głębokie znaczenie i stymulować rozwój formacji liturgicznej w Kościele. Papież przypomina, że wiara chrześcijańska jest spotkaniem z Jezusem żywym i liturgia to umożliwia.

List wkrótce będzie dostępny w języku polskim. **/bs**

Krzysztof Ziemiec

– To była wojna – stwierdził ukraiński dyplomata.

Melnyk przyznał, że dochodziło do ukraińskich zbrodni na Polakach, ale stwierdził, że „takich masakr dokonywali również Polacy”, przekonując, że zginęło wtedy kilkadziesiąt tysięcy Ukraińców. W rzeczywisto-

sadora. Ale niesmak pozostał, bo gdyby stronie ukraińskiej bardziej zależało, zapewne retorsje byłyby bardziej poważne. A wszystko to nie miało tuż przed 11 lipca, a więc dniem pamięci o masakrze na Wołyniu.

Obawiam się, że sprawy mogą potoczyć się w złym kierunku. Z tego co słyszałem, polski episkopat planował na ten dzień wydać specjalny pojednawczy do-

biskupów Polski i Ukrainy o wzajemnym pojednaniu podpisali prymas Polski kard. Józef Glemp oraz zwierzchnik ukraińskich grekokatolików kard. Lubomyr Huzar 18 czerwca 2005 r.

Wiem, że zdecydowana większość Ukraińców, jeśli nie myśli inaczej niż ambasador, co najmniej uważa jego słowa za niewłaściwe. Ale też wielu z nich uważa, że oni również mają prawo do własnej martyrologii. I wiem, że są oni nam do zgonnie wdzięczni za to, co my Polacy dziś dla nich robimy. Czy to wystarczy? To nie są sprawy łatwe, a emocje są złym doradcą. Warto patrzeć do przodu, bo dziś wydarzenia znacznie przyspieszyły i nasze jutro może być zupełnie inne; także dzięki nam albo pomimo nas. To praca na dekady, ale warto podjąć wysiłek i próbę – w imię życia naszych narodów albo ich śmierci. Wróg jest dziś gdzie indziej.

Autor jest dziennikarzem TVP

Trudne pojednanie

Ukraiński ambasador w Niemczech nieraz szokował. Ale zazwyczaj Niemców, a my, zirykowani ich bierną postawą wobec wojny, biliśmy mu przy tym brawo. Teraz jednak Andrij Melnyk uderzył w nas, gdyż w rozmowie z niemieckim dziennikarzem relatywizował kwestię rzezi wołyńskiej i bronił Stepana Bandery. Melnyk mówił o tym, że Ukraińcy byli prześladowani w II RP „w sposób, który trudno sobie wyobrazić”, że Polska była dla Ukraińców w tamtym czasie „takim samym wrogiem jak nazistowskie Niemcy i ZSRR”.

ści szacuje się, że w rzezi wołyńskiej zginęło ok. 50–60 tys. Polaków i w odwecie 2–3 tys. Ukraińców.

To oburzyło i zraniło Polaków. Dziwne to podziękowanie za wysiłek Polski na rzecz statusu kandydata do Unii, goszczenie milionów uchodźców oraz przekazanie znacznych ilości broni... Wielu z nas uważa, że wojna nie może być wymówką do zamrażania trudnych spraw. Szef polskiego MSZ zadzwonił pilnie do swojego ukraińskiego odpowiednika. Ukraińskie MSZ wydało z kolei komunikat, w którym odcina się od poglądów amba-

Zdecydowana większość Ukraińców uważa słowa ukraińskiego ambasadora w Niemczech o rzezi wołyńskiej za niewłaściwe.

kument/komunikat „Pamięć i Pojednanie”. Dokument, który – tak jak ongiś ten skierowany dwadzieścia lat po II wojnie światowej do Niemców – miał być przełomowy i wizjonerski. Warto przypomnieć, że wspólny list

W SKRÓCIE

■ **Nowy nuncjusz w Słowacji.** Ojciec Święty mianował 65-letniego włoskiego arcybiskupa Nicolę Giraldego, dotychczasowego nuncjusza apostolskiego w Peru, nuncjuszem apostolskim w Słowacji.

■ **Granica tylko dla gości.** W ramach procesu normalizacji dwustronnych stosunków władze Turcji i Armenii uzgodniły otwarcie granicy lądowej między oboma państwami dla obywateli krajów trzecich – ogłosiło MSZ w Ankarze. Granica jest zamknięta od 1993 r. w związku z konfliktem o Górski Karabach.

■ **Powołania we Francji.** Kościół we Francji zyskał w tym roku 117 nowych kapłanów. Liczba neoprezbiterów utrzymuje się w tym kraju na stałym, niskim poziomie. Nowych księży diecezjalnych jest 72, zakonnych 21, natomiast 22 należy do ruchów, wspólnot czy stowarzyszeń życia apostolskiego. 6 kapłanów zostało wyświęconych do sprawowania liturgii w starym rycie rzymskim.

■ **Po wymianie jeńców.** Prawie 99 proc. ukraińskich obrońców Mariupola uwolnionych w ramach wymiany jeńców nie ma rąk albo nóg, ale są szczęśliwi – powiedziała portalowi Suspilne Tetiana Charko, siostra jednego z dowódców obrony kombinatu metalurgicznego Azowstal, który jeszcze jest w rosyjskiej niewoli. – Niektórzy chłopcy mówią ze łzami w oczach, inni nie mogą mówić – oznajmiła.

■ **Nie zrealizuje zaleceń WHO.** Holandia nie będzie w stanie zrealizować zaleceń Światowej Organizacji Zdrowia (WHO) dotyczących redukcji emisji zanieczyszczeń do powietrza do 2030 r., informuje dziennik „De Volkskrant”.

■ **Miejsca bez broni.** Domy modlitwy, lotniska, transport publiczny, bary, restauracje, a także słynny Times Square należą do tych miejsc w Nowym Jorku, w których będzie obowiązywał zakaz noszenia broni palnej. Stanową ustawę w tej sprawie podpisała gubernator Kathy Hochul.

■ **Bez papierosów elektronicznych.** Od 1 lipca na Litwie wycofano ze sprzedaży papierosy elektroniczne i wkłady z płynami zawierającymi substancje aromatyzujące inne niż te o zapachu i smaku tytoniu. Ma to zmniejszyć stosowanie tych używek, cieszących się szczególną popularnością wśród młodzieży.

■ **Sprawiedliwość po latach.** Były strażnik obozu koncentracyjnego w Sachsenhausen został skazany na pięć lat więzienia za pomoc w zamordowaniu ponad 3500 osób w tym obozie. 101-latek do końca procesu zaprzeczał, że był strażnikiem w obozie koncentracyjnym. Prokuratura domagała się dla mężczyzny pięciu lat pozbawienia wolności, obrońca – uniewinnienia.

„NIE” DLA ŚWIATA PODZIELONEGO

Módlmy się nadal o pokój na Ukrainie i w całym świecie. Apeluję do szefów państw i organizacji międzynarodowych, by zareagowali na tendencję do uwypuklania konfliktów i konfrontacji. Świat potrzebuje pokoju. Nie pokoju opartego na równowadze uzbrojenia i wzajemnym lęku. (...) To jest cofanie historii o siedemdziesiąt lat. Kryzys ukraiński powinien być, a jeśli będzie taka wola – może się jeszcze stać wyzwaniem dla mądrych mężów stanu, zdolnych do budowania dialogu lepszego świata dla nowych pokoleń. Z Bożą pomocą jest to stale możliwe! Ale musimy przejść od strategii mocarstwowo-

fol. PAP/STRINGER

ści politycznej, gospodarczej i militarnej do globalnego projektu pokojowego. „Nie” dla świata podzielonego między skłócone mocarstwa, „tak” dla świata zjednoczonego między narodami i cywilizacjami, które szanują się nawzajem.

Słowa te wypowiedział papież Franciszek w niedzielę 3 lipca.

Na zdjęciu zniszczony blok mieszkalny w pobliżu Odessy.

WOBEĆ WYZWAŃ PRZYSZŁOŚCI

fol. PAP/EPA/Juanjo Martin

– Zakończyliśmy szczyt, który przygotuje nas na wyzwania przyszłości – oświadczył w Madrycie sekretarz generalny NATO Jens Stoltenberg po zakończeniu szczytu sojuszu. – Podjęliśmy decyzję o fundamentalnej zmianie w naszym odstraszeniu i obrobie. Zgodziliśmy się, by zaprosić Finlandię

i Szwecję, by wstąpiły do naszego sojuszu. I porozumieliliśmy się w sprawie długoterminowego wsparcia dla Ukrainy. Zaaprobowaliśmy nową koncepcję strategiczną NATO. Podjęliśmy decyzję o zwiększeniu inwestycji w NATO i zwiększeniu wspólnego budżetu – wylizczal. Więcej o szczycie na s. 20.

MSZA W RYCIE ZAIRSKIM

Papież Franciszek modlił się 3 lipca w bazylice watykańskiej razem ze wspólnotą kongijską Wiecznego Miasta oraz delegacją Sudańczyków. W ten sposób wyraził bliskość z mieszkańcami Demokratycznej Republiki Konga i Sudanu Południowego, dwóch pogrążonych w wojnie afrykańskich krajów, do których w tych dniach miał się udać w pielgrzymce pokoju i pojednania, ale musiał ją przełożyć z powodów zdrowotnych. Msza sprawowana była w rycie zairskim, czyli obrządku afrykańskim, który powstał po Soborze Watykańskim II, a jego cechą charakterystyczną jest włączanie do liturgii elementów kultury tego kontynentu, m.in. tańca. Ze względu na problem z kolanem Ojciec Święty przewodniczył liturgii, siedząc cały czas w fotelu nieopodal

fol. PAP/EPA/Jose Jacome

ołtarza. Papież przypomniał, że Afryka potrzebuje ludzi żyjących na co dzień Ewangelią. – Jako chrześcijanie nie możemy zadowolić się przeciętnym życiem. Mamy być misjonarzami Jezusa – mówił Franciszek, podkreślając, że chrześcijanie mają być ambasadorami pokoju. Fragment homilii na s. 41.

– Synod, który przeżywamy, wzywa nas, abyśmy stali się Kościołem, który powstaje, nie zamyka się w sobie, potrafi spojrzeć szerzej, wydostać z własnych więzień, aby wyjść na spotkanie świata – powiedział Franciszek podczas Mszy świętej w bazylice watykańskiej w uroczystość Świętych Apostołów Piotra i Pawła. Podczas Eucharystii papież poświęcił paliusz dla 44 nowych arcybiskupów metropolitów. Wśród nich był Polak, abp Józef Guzdek, metropolita białostocki, a także białoruski hierarcha o polskich korzeniach abp Józef Staniewski, któremu papież powierzył kierowanie archidiecezją mińsko-mohylewską. Mszy świętej przewodniczył dziekan Kolegium Kardynalskiego kard. Giovanni Battista Re.

PALIUSZE DLA METROPOLITÓW

foto: PAP/EPA Vatican Media Handout

Paliusze są znakiem władzy, jaką każdy metropolita pozostający w jedności z Kościołem rzymskim sprawuje w swoim Kościele lokalnym. Paliusze te nałożą im następnie nuncjusze apostolscy w poszczególnych Kościołach metropolitalnych. Przysięgę wierności Ojcu Świętemu i jego następcom złożył w imieniu nowych metropolitów arcybiskup białostocki Józef Guzdek.

OBSERWATOR ULICY

foto: PAP/EPA/Fabio Frustaci

W Watykanie zaprezentowano pierwszy numer nowej gazety ulicznej. „L'Osservatore di strada” – „Obserwator ulicy” – ma być głosem ludzi, którzy zwykle nie mają głosu, powiedział podczas prezentacji 28 czerwca dyrektor „L'Osservatore Romano” Andrea Monda. Koordynator wydawniczy nowej gazety Piero Di Domenicantonio dodał, że stworzy też ona płaszczyznę spotkania i dialogu, wyciągnie rękę do potrzebujących i ukaże świat ich oczami. Gazeta będzie się ukazywać w każdej pierwszej niedzielę miesiąca i rozdawana będzie bezpłatnie po niedzielnej modlitwie „Anioł Pański” na placu św. Piotra.

POPULARNE RZYMSKIE ZABYTKI

Włochy przeżywają najazd turystów z całego świata. W Wiecznym Mieście, obok rzymskich bazylik, wielką popularnością cieszą się Koloseum oraz Panteon, do którego kolejki ustawiają się już od rana.

foto: PAP/EPA/Giuseppe Lami

■ **Nie ustaje.** 929 tys. osób we Włoszech jest obecnie zakażonych koronawirusem – wynika z danych ministerstwa zdrowia w Rzymie. Dominuje lekki przebieg zakażenia, wywołanego przez subwarianty Omikronu.

■ **Na swoim.** Sąd w Neapolu uznał, że ojciec 36-letniej kobiety, która od 18 lat studiuje, nie musi jej dalej utrzymywać. Tym samym przychylił się do jego prośby. Do tej pory „wieczna studentka” medycyny dostawała od ojca 300 euro miesięcznie.

■ **Odwolanie od ekstradycji.** Założyciel demaskatorskiego portalu WikiLeaks Julian Assange złożył w sądzie w Londynie odwołanie od decyzji brytyjskiego rządu, który zezwolił na jego ekstradycję do Stanów Zjednoczonych – podała stacja BBC.

■ **Kara za opiekę nad dziećmi.** W Homlu, na południowym wschodzie Białorusi, przy granicy z Ukrainą, sąd skazał na siedem dni aresztu jedną z organizatorek imprezy dla najmłodszych uchodźców z Ukrainy – powiadomiło Radio Swaboda.

■ **Audycja dla multimilionera.** Papież Franciszek spotkał się w Watykanie z przedsiębiorcą i multimiliarderem, dyrektorem generalnym koncernów Tesla i SpaceX Elonem Muskem. Musk napisał na swoim profilu, że jest „zaszczycony” spotkaniem z papieżem, i zamieścił zdjęcie, na którym stoi obok Franciszka wraz z czworgiem swoich dzieci.

■ **Tragedia w Teksasie.** Na obrzeżach San Antonio w Teksasie odkryto w naczepie ciężarówki 53 ciała nielegalnych migrantów przemycanych przez granicę. Pozostałych 16 osób trafiło do szpitala w stanie skrajnego wyczerpania.

■ **Uwolniony Polak.** W Burkina Faso uwolniono Polaka, o którego porwaniu w kwietniu nie informowano wcześniej. Rafał Kamil Bednarski został przekazany delegacji przysłanej przez polskie władze – poinformowała minister obrony Burkina Faso Valerie Kabore.

■ **Kolejne zabójstwo dziennikarza.** Szósty w tym roku meksykański dziennikarz padł ofiarą morderstwa. Antonio de la Cruz, znany z artykułów w obronie środowiska publicysta dziennika „Expreso de Tamaulipas”, zginął zastrzelony przed swym domem, a jego córka została ranna.

■ **Bułgaria usuwa Rosjan.** Bułgaria podjęła decyzję o wydaleniu 70 rosyjskich dyplomatów i pracowników przedstawicielstw Rosji. – Działalność tych osób nie jest zgodna z ich statusem dyplomatycznym – poinformował premier Kiril Petkow.

■ **Zarzuty wobec byłego prezydenta.** Prokuratura generalna Mołdawii przedstawiła zarzuty byłemu prezydentowi Igorowi Dodonowi. Jest on oskarżony o to, że zezwolił na niezgodne z prawem podpisanie umowy na zakup energii, co naraziło budżet państwa na wielomilionowe straty.

Serwis przygotowany na podstawie PAP, KAI i RV

Anna Meetschen

Kraj misyjny

Ostatnio, gdy wychodziłam z kościoła, zaczął mnie jakiś mężczyzna i zaczął wyrzucać swoje żale na Kościół, po czym dodał, że dzięki Bogu (!) od 13 grudnia ubiegłego roku nie jest już jego członkiem, bo dokonał aktu apostazji. Wtedy zapytałam go, dlaczego więc wciąż tak bardzo interesuje się tym, co się dzieje w Kościele. Nie odpowiedział i odszedł.

Pokazuje to, że przypadki odejścia z Kościoła nie są zwykłym „wypisaniem się” z organizacji. Znamię chrztu świętego, dzięki któremu stajemy się dziećmi Bożymi i zostajemy włączeni do wspólnoty Kościoła, nie zostaje usunięte przez akt apostazji. I będzie niepokoić sumienie człowieka, choćby nie wiem jak chciał o nim zapomnieć.

Niestety, współczesny świat przedstawia to inaczej, zwłaszcza że na Zachodzie wystąpienie z Kościoła oznacza zaprzestanie płacenia podatku kościelnego. Ale komentatorzy – świeccy i duchowni – raczej zgodnie twierdzą, że podatek nie ma większego wpływu na decyzje wiernych o przynależności do wspólnoty kościelnej. Przyczyny wystąpień analizowane są wciąż na nowo zawsze po opublikowaniu statystyk kościelnych, zwłaszcza w Niemczech, gdzie liczba wystąpień jest spora i do tego rośnie znacząco z roku na rok.

Podane w zeszłym tygodniu przez niemiecki episkopat dane ujawniają, że w ubiegłym roku z Kościoła katolickiego w Niemczech wy-

stąpiło prawie 360 tys. osób. Rok wcześniej było to 221 tys. osób. Tym samym po raz pierwszy w historii Niemiec mniej niż połowa niemieckich obywateli należy do jednego z dwóch Kościołów chrześcijańskich: rzymskokatolickiego lub ewangelickiego.

Tak wysokie liczby dotyczące wystąpień z Kościoła wywołały szok, gdyż spodziewano się, że niemiecka droga synodalna w jakiejś mierze zahamuje ten proces. – Dane za rok 2021 pokazują głęboki kryzys, w którym znajdujemy się jako Kościół katolicki w Niemczech.

Nie da się tego ukryć. Jestem głęboko wstrząśnięty niezwykle wysoką liczbą osób odchodzących z Kościoła – skomentował bp Georg Bätzing, przewodniczący Konferencji

Episkopatu Niemiec.

Niestety, założenia niemieckiej drogi synodalnej od początku raczej zniechęcały wiernych do pozostania w Kościele niż ich przyciągały. Pokazywały to liczby wystąpień z Kościoła katolickiego zaraz po rozpoczęciu tego procesu, ale także malejąca liczba uczestników w dorocznym spotkaniu niemieckich katolików – Katholikentag. Sam bp Bätzing przyznaje, że z Kościoła odchodzą nie tylko osoby, które nie miały kontaktu ze swoją parafią, ale coraz częściej ci, którzy byli zaangażowani w życie swoich parafii. Stąd też przyczyna odejść musi leżeć gdzieś indziej niż tylko w skandalach, jakie w ostatnich latach dotknęły Kościół za Odrą.

Papież Franciszek wielokrotnie zwracał uwagę niemieckim hierarchom i ludowi Bożemu tego Kościoła,

że potrzeba ewangelizacji, a Kościół w Niemczech stawia na reformy, które oddalają go coraz bardziej od wspólnoty Kościoła powszechnego. Czy jest to również przyczyną drastycznie malejącej liczby nowych kapłanów w Niemczech? Być może. Na przykład w Bawarii w tym roku wyświęcono tylko dziewięciu kapłanów, czyli o połowę mniej niż w roku ubiegłym.

Rektor seminarium duchownego w Ratyzbonie ks. Martin Priller przyznaje, że powodem tego są m.in. wewnątrzkościelne dyskusje o posłudze kapłańskiej, aż po jej zakwestionowanie – czyli

dokładnie to, o czym od prawie trzech lat obraduje niemiecka droga synodalna. Biskup Bätzing zaznaczył, że nie doszło jeszcze do „przełomu”, jaki miała przynieść tzw. droga synodalna. Cóż, do przełomu chyba jednak do-

szło, tylko że w drugą stronę: Kościół w Niemczech lawinowo traci wiernych i kapłanów.

W 2004 r. niemieccy biskupi napisali list rozpoczynający się od słów: „Staliśmy się krajem misyjnym...”. Obecnie, prawie dwie dekady później, sytuacja jest jeszcze gorsza. A to dlatego, że nie zostały potraktowane poważnie ani słowa Benedykta XVI o „odświeżeniu” Kościoła w Niemczech, które wypowiedział podczas swojej pielgrzymki do ojczyzny w 2011 r., ani kilkakrotne wezwania papieża Franciszka do rozpoczęcia prawdziwej ewangelizacji, a nie wymyślenia kolejnych reform. Aż żal patrzeć, że ten lokalny Kościół, który wydał tylu świętych i wysłał swoich księży na misje, zanika. Jedyne, co możemy w tej sytuacji zrobić, to modlić się za wspólnotę Kościoła za Odrą i nie powtarzać jej błędów.

Akty wandalizmu

Co najmniej sześć kościołów zostało zdewastowanych po wyroku Sądu Najwyższego, który zniósł powszechne prawo do aborcji w Stanach Zjednoczonych. Prezydent Joe Biden potępił falę wandalizmu, ale określił decyzję sędziów jako skandaliczną i zapowiedział, że „Ameryka się nie cofnie”.

Wśród zaatakowanych kościołów jest parafia Matki Bożej w Nowym Orleanie. Znajdującą się na jej terenie figurę przedstawiającą nienarodzone dzieci obłano czerwoną farbą. Z kolei kościół św. Kolmana w Zachodniej Wirginii został całkowicie zniszczony w wyniku podpalenia. Mury innej parafii w tym samym stanie pokryto z kolei obscenicznym graffiti.

Po wyroku Sądu Najwyższego władze federalne nie mogą nakazywać poszczególnym stanom liberalizacji prawa aborcyjnego. Orzeczenie jest odpowiedzią na precedensową sprawę Roe przeciwko Wade z 1973 r., której wyrok zakładał, że amerykańska konstytucja gwarantuje prawo do aborcji na życzenie do momentu przeżywalności płodu poza ciałem matki./ws

Represje w Nikaragui

Rząd Nikaragui nakazał zamknięcie 101 organizacji pozarządowych, w tym dzieł charytatywnych siostr Matki Teresy z Kalkuty. Misjonarki Miłości obecne są w Nikaragui od 40 lat.

Lewicowy przywódca kraju Daniel Ortega od kilku lat podejmuje działania wymierzone w Kościół katolicki, biskupów, księży, katechetów, a teraz także siostry zakonne. Ostatni Światowy raport o wolności religijnej, opublikowany przez organizację Pomoc Kościołowi w Potrzebie, wymienia Nikaragwę jako jeden z krajów, w których dochodzi do znaczących pogwałceń wolności religijnej./ws

Dariusz Kowalczyk SJ

Nie ma różnorodności bez tożsamości

Bardzo cenię książkę Jana Pawła II „Pamięć i tożsamość”. Tym bardziej że dzisiaj globalnym ideologom i lokalnym politykom nie jest po drodze ani z pamięcią, ani z tożsamością. Ludziom pozbawionym pamięci i tożsamości łatwo bowiem pracować mózgi. Łykną każdą bzdurę, byleby tylko była ładnie opakowana i podana przez odpowiednio zmasowane media. Tymczasem człowiek, który pamięta, lepiej kojarzy, co naprawdę jest grane. Ten, kto ma mocną tożsamość, nie da się przerobić na klienta i powtarzaczę modnych nowinek.

Dlatego tożsamość jest wyszydzana i atakowana jako zamknięcie, zaściankowość, nacjonalizm, a nawet faszyzm. Swoją drogą, nie brakuje ludzi, którzy używają „faszyzmu” tak, jak osoby z marginesu używają przekleństw. Tłumaczą sobie w ten sposób świat: kto myśli inaczej niż oni, musi być faszystą. Czymś przeciwnym do mocnej tożsamości miałyby być różnorodność. Tyle że jak się dokładniej przyjrzeć tym, którym „różnorodność” nie schodzi z ust, to okazuje się, że w gruncie rzeczy prezentują myślenie mniej lub bardziej stadne. Te same „jedynie słuszne” poglądy na wszystko, te same slogany, cieszy ich to samo i oburza także to samo. I głęboko wierzą, że są bardzo różnorodni. Chętnie nazywają się np. Europejczykami, choć jakby ich zapytać, jakimi cechami odznacza się Europejczyk, to poza kilkoma banałami niewiele mieliby do powiedzenia.

Tymczasem nie ma różnorodności bez tożsamości.

Wszak ludzie bez tożsamości nie mogą stworzyć żadnej różnorodności. Jeśli zlikwidujemy rzeczywiste państwa narodowe, które cieszyłyby się nieudawaną autonomią, i poddamy wszystkich pod dyktando jakichś przez nikogo nie wybranych komisarzy, to

będziemy szli w kierunku nie różnorodności, ale jakiejś Orwellowskiej dyktatury w białych rękawiczkach. A jedyna dozwolona różnorodność będzie polegała na tym, że każdy będzie sobie mógł wymyślić, jakiej jest płci i orientacji seksualnej. Jewropejska urawniłowka od pasa w górę oraz iluzoryczna wolność od pasa w dół.

Jan Paweł II pokazywał na własnym przykładzie, że silna tożsamość wcale nie stoi w sprzeczności z otwartością na to, co inne. Jest akurat na odwrót! Ten, kto zna i ceni własne korzenie, potrafi autentycznie uszanować inne tożsamości. Odnosząc się we wspomnianej na początku książce do swych licznych podróży apostołskich, papież Polak stwierdził: „W czasie tych podróży przekonałem się, że z moim doświadczeniem historii ojczyzny, z moim narastającym doświadczeniem wartości narodu nie byłem wcale obcy ludziom, których spotykałem. Wręcz przeciwnie, doświadczenie mojej ojczyzny bardzo mi ułatwiało spotykanie się z ludźmi i narodami na wszystkich kontynentach”. Rzeczywiście! Wykorzeniony kosmopolita, napakowany zglajchszachtowaną popkulturą „Europejczyk” nie rozumie rzeczywistej różnorodności, w tym potrzeby niepodległości i samostanowienia narodów. Zadowala się „różnorodnymi” marszami równości,

koncertami Eurowizji i filmami Netflix.

Idzie zatem atak na państwa narodowe, idzie też atak na religie, które mają pamięć i wyraźną tożsamość. Roztacza się miraż ponadnarodowych instytucji, które są oparte na anonimowych urzędniczo-

-biznesowych korporacjach. Tyle że w tego rodzaju świecie demokracja, czyli system oparty na głosie narodu, który pozostaje rzeczywistym suwerenem, przestaje istnieć. Widzimy, jak pewne gremia UE próbują pozbawić naród polski suwerenności. Co do religii, to deklaruje się szacunek dla wszystkich religii, ale de facto propaguje się religijność rozmytą, opartą nie na objawieniu, ale na banałach politycznej poprawności. Taka

Silna tożsamość wcale nie stoi w sprzeczności z otwartością na to, co inne.

religijność miałyby prowadzić do pokoju i powszechnego braterstwa. Tyle że to mrzonki. Szkodliwe mrzonki.

Bóg, który z jednej strony jest bytem absolutnym, czyli absolutną tożsamością, a z drugiej różnorodnością relacji Osób: Ojca, Syna i Ducha, chce każdego doprowadzić do niebieskiej ojczyzny, gdzie będzie „wszystkim we wszystkich” (1 Kor 15, 28). Ta eschatologiczna jedność w różnorodności może być jednak zbudowana jedynie na Bożych zasadach, które odzwierciedlają stworzoną przez Boga rzeczywistość. Trzeba o tym pamiętać, bo nieustannie podejmowane są próby zbudowania „lepszego świata” na zasadach diabelskich, z których pierwsza głosi: „Tak jak Bóg będziecie znali dobro i zło” (Rdz 3, 5).

dkowalczyk@jezuici.pl

Autor jest profesorem Wydziału Teologicznego Papieskiego Uniwersytetu Gregorianum w Rzymie

Tragedia w Dolomitach

Sześć osób zginęło, a osiem zostało rannych w wyniku odewania się fragmentu lodowca w masywie Marmolada we włoskich Dolomitach w niedzielę 3 lipca – podały włoskie media. Dodano, że około dziesięciu osób uznano za zaginione. Do wypadku doszło na drodze prowadzącej na szczyt. Fragment lodowca, który runął, miał bardzo duże rozmiary, stąd wysoki bilans ofiar wypadku. W miejscowości Canazei w prowincji Trydent uruchomiono sztab kryzysowy, który koordynuje akcję ratunkową. **wf**

Haracz od parafii

W Meksyku przestępczość zorganizowana wymusza opłaty za ochronę od parafii w położonej nad Pacyfikiem prowincji Jalisco. Muszą one na przykład 50 proc. ofiar zebranych podczas miejscowych uroczystości przekazywać kartelom narkotykowym – powiedział gazecie „El Universal” kard. José Francisco Robles z Guadalajary.

Przypomniał w tym kontekście o zdarzeniu, do którego doszło w Zacatecas. Według tamtejszych mediów biskup tego miasta Sigifredo Noriega został zatrzymany przez „uzbrojone siły niepaństwowe” i po pewnym czasie wypuszczony na wolność. Kard. Robles przyznał, że w ubiegłym tygodniu jego również zatrzymywano na dwóch punktach kontrolnych, prowadzonych najprawdopodobniej przez zorganizowanych przestępców. Taka jest codzienna rzeczywistość w naszym kraju, powiedział.

W ubiegłym tygodniu w meksykańskim stanie Chihuahua dwaj jezuici zginęli za to, że w swoim kościele udzielili schronienia mężczyźnie uciekającemu przed uzbrojonymi napastnikami. Wszystkich trzech zastrzelił potem nieznany sprawca. **wf**

Czy latem etykieta jest mniej surowa w tym, co należy zakrywać, a co można odkrywać?

Strój zawsze warto dopasować do miejsca, okazji i naszego towarzystwa. Każde miejsce pracy ma swój dress code – dotyczy on nie tylko charakteru branży i okoliczności, w których się pracuje, ale także wizerunku, o jaki na swoim stanowisku dobrze zadbać. Wydaje mi się, że mimo wszystko trudniej wzbudzić autorytet w krótkich spodenkach.

Co innego na urlopie – stroje plażowe rządzą się swoimi prawami, natomiast jeśli np. w programie zwiedzania miasta są obiekty sakralne, muzea czy galerie, panom podpowiadałbym długie spodnie i koszulę z krótkimi lub długimi rękawami, które zawsze można podwinąć. Paniom zaś – spodnie, spodenki, sukienkę lub spódnice nie krótszą niż do kolan i bluzkę zasłaniającą ramiona. Na miejscu panów uniikałbym chodzenia po ulicy w podkoszulku na ramiączkach czy z odsłoniętym torsem.

Ubiór może podkreślić zalety urody, ale czy dobrze, gdy łamie przyjęte zwyczaje?

Żyjemy w czasach body positive. Akceptacja swojego ciała nie musi jednak stać w sprzeczności z elegancją, która podpowiada, aby jednak więcej zasłonić niż odsłonić. Działalbym według maksymy Ein-

foto: Piotr Szalański

Klasyka nie goni za modą

Z **Wojciechem S. Woławem**, ekspertem w dziedzinie wizerunku, rozmawia Monika Odrobińska

steina, który mawiał, że rzeczy należy upraszczać tak bardzo jak się da, ale nie bardziej. Mam wrażenie, że nasze czasy przesuwają tę granicę. Latem radziłbym więc rozbierać się tak bardzo jak się da, ale nie bardziej. I tu znów zalecam zasadę dostosowania stroju do okoliczności. Jeśli jeżdżę rowerem po mieście, wystarczy strój sportowy, ale gdy planuję przy tej okazji wstąpić do kawiarni czy restauracji, lepsze wrażenie zrobię w spodniach z długimi nogawkami i koszuli z kołnierzykiem.

Mitem jest, że podczas upału wytnienie nie dają kuse ubrania. Z jakiegoś powodu przecież w miejscach o gorącym klimacie, w tym na pustyni, ludzie osłaniają większą część ciała. Ważniejsze niż długość w tym przypadku wydają się naturalne tkaniny.

Jak zatem nie przesadzić ze wspomnianą przez pana akceptacją swojego ciała?

Elegancja kieruje się zasadą „mniej znaczy więcej”. Klasyczny strój nie podąża ślepo za modą i nie epatuje seksualnością. Stara się raczej dać wyraz harmonii. Rzucić światło reflektora na jedno, a w innych wypadkach... ten reflektor wyłączyć. Wobec obecnej oferty mody zachowywałbym większy sceptycyzm. Zastanowiłbym się, czy to, co modne, rzeczywiście nam pasuje, czy może jednak nas czegoś pozbawia...

Na dziecięcych przyjęciach urodzinowych mało które dziecko ubrane jest odświętnie. Wygoda jest ważniejsza od okazji?

Czy dzieci, czy dorośli, wybierając się na uroczystość, powinni zapytać gospodarza o charakter spotkania i sugerowa-

ny dress code. Wierzę, że skoro okazja jest uroczysta, to taki powinien być również strój. W przypadku dzieci wziąłbym pod uwagę, czy jest to zabawa w ogródku, czy kino i pizza – nawet jeśli w centrum handlowym, to warto ubiorem podkreślić wyjątkowość wydarzenia.

Mitem jest, że podczas upału wytnienie dają kuse ubrania. W gorącym klimacie ludzie osłaniają większą część ciała.

Gdzie są granice wolności w wyborze ubioru, by jednocześnie zachować dobry gust?

Dobierając strój, dobrze jest pamiętać, że on coś komunikuje; nie ubieramy się wyłącznie dla siebie.

bie. Idąc na pogrzeb, ubieram się nie dla osoby zmarłej, ale pogrążonych w żałobie jej najbliższych. Mój strój nie powinien sprawiać wrażenia, że nie uszanowałem ich niezwykle trudnej i delikatnej sytu-

Wojciech S. Woźniak – autor książek „Savoir-vivre, czyli jak ułatwić sobie życie” i „Etykieta w biznesie, czyli jak ułatwić sobie życie w pracy”, konferansjer, prowadzi szkolenia z etykiety w biznesie, dress code’u i wystąpień publicznych.

acji. Z kolei w biznesie ubiór ma wzbudzać zaufanie – nie powinien być reflektorem rzucającym światło na nas, ale tłem dla naszego profesjonalizmu. Coś mi się wydaje, że mimo wszystko od prawnika w stroju rockandrollowca wciąż wolimy takiego w garniturze.

Punktem wyjścia do refleksji o granicach wolności ubioru jest też pytanie o to, co nas w danej kulturze szokuje. W XIX w. kobiety wchodziły do wody w sukniach obciążonych ołowiem, żeby nie odsłonić nóg, dziś z kolei na Kanarach co trzecia pani opala się topless.

Zatracam poczucie tego, co wypada?

Jeśli nie wiem, co wypada, to przynajmniej powinienem odpowiedzieć sobie na pytanie, co warto, do jakiego ideału dążyć. Ale tu znów zaczynają się schody. Bo czy ideałem mogą być celebryci z Instagrama? Show-biznesem rządzą inne zasady niż etykieta – on stawia na szokowanie, a aktorzy tego teatru gonią za oryginalnością. Etykieta zaś stawia na akurtność, czyli dostosowanie stroju do okoliczności. W tym sensie zwalnia z pewnego przymusu.

A gdyby tak przestać przejmować się modą?

Zachęcam do tego, ale wówczas należy liczyć się z tym, że cała odpowiedzialność za styl i wygląd spada na nas samych.

Więc jak mam się ubrać, jeśli nie modnie?

To wymaga poszukiwania wzoru. Dla mnie najlepszym jest klasyczna elegancja. Ona daje ten komfort, że nie wymaga nadążania za trendami i gonienia za oryginalnością. Początek, gdy należy zapelniać szafę, może być trudny, ale potem jest łatwiej, bo wszystkie elementy w niej zgromadzone są spójne.

Świat dziś mówi: „zrelaksuj się”, ale jednocześnie każe podążać za nowinkami i pracować na spodnie najnowszego fasonu. Klasyczna elegancja nie wywiera takiej presji. Klasyczny garnitur sprawdza się w każdej przewidującej jego udział sytuacji i jest dobry, dopóki człowiek nie przytyje... I to kolejna zaleta, bo zmusza nas do dbania o dietę i zachęca do uprawiania sportu! (śmiech).

Ale czy wyróżnimy się wśród innych, zakładając klasyczne ubrania?

Kiedy patrzę na XIX-wieczne obrazy czy fotografie z początku XX w., które przedstawiają ludzi ubranych tak samo – panowie w smokingach czy frakach, panie w wieczorowych sukniach – widzę wspólnotę. Oni wydawali się należeć do tej samej grupy; dzisiejsze czasy należą do indywidualistów, co widać nie tylko w różnorodnym stroju, ale również w różnych trudnościach z porozumieniem się.

Wierzę, że strój zawsze powinien pasować do okazji – jeśli jest uroczysta, to niech ją podkreśla. Dzisiejszym paradoksem jest to, że do filharmonii idzie się w trampkach, ale strój do klubu dobiera się starannie, bo inaczej bramkarz nas do niego nie wpuści. Niemniej uważam, że ludzie hołdujący dziś klasycznej elegancji także powinni mieć odwagę indywidualisty, czyli na elegancką okazję ubrać się elegancko.

Możemy wtedy wyglądać inaczej niż wszyscy „wyluzowani”...

Nie bójmy się tego. Przeciwnie: u pozostałych możemy sprowokować refleksję, że to oni nie dopasowali stroju do okoliczności. Może następnym razem się postarają. Ja taki włoski strajk stosuję, a wielu ludzi potrzebuje oświelenia. Mój dawniej „niemarynarkowy” kolega swego czasu zaczął wprowadzać na swoje spotkania dress code. Jesteśmy miłośnikami cygar. Jeśli palilibyśmy je w T-shirtach, po prostu sięgalibyśmy po jakąś tam używkę. Pałac w eleganckim stroju, czynimy z tego wydarzenie.

Strój stanowi wartość – jeśli jest elegancki, wywołuje potrzebę obcowania z pięknem i harmonią. Zróżnicowanie w ubiorze warto stosować już choćby dla przełamania codziennej monotonii.

Wracając do mody: czy ślepe podążanie za nią nie czyni nas jej niewolnikami? Może nie bez powodu projektantów nazywa się dyktatorami mody?

Zwolennicy klasycznej elegancji są świadomymi ludźmi, którym nikt nie dyktuje, jak mają się ubierać. Na szkoleniach z dress code’u opowiadałam m.in. o tym, skąd się wzięła męska marynarka, dlaczego płaszcz jest skrojony tak, a nie inaczej. Wiedza na ten temat pomaga świadomie się ubierać, mieć nad ubiorem panowanie. Warto w życiu poświęcić temu chwilę i ten temat zgłębić. Inaczej pozostaje nam ślepe naśladowanie trendów.

Czyli elegancja nie musi być nudna?

W żadnym razie! Kiedyś miałem taksowką trzy biurowce, z których wyszło

czterech mężczyzn – wszyscy w granatowych garniturach, brązowych butach i żółtych skarpetkach. Wszystkim im się wydawało, że są oryginalni. Obietnica oryginalności, jaką daje nam świat, skazuje nas na bycie takimi samymi jak inni. Póki sami nie wymyślimy sobie stylu oparte go na dobrym smaku, nie będziemy oryginalni. Pewien włoski kucharz tłumaczył mi kiedyś sekret tamtejszej kuchni: tylko trzy składniki. Przez zręczne ich dobieranie można z nich przyrządzić wiele smacznych potraw. I tak samo jest z elegancją – mniej znaczy więcej.

Skoro nie szata zdobi człowieka, to w jakim stopniu przywiązywać wagę do ubioru?

Ależ szata zdobi człowieka! Jeśli ktoś świadomie dobiera strój, to przecież coś nim komunikuje. Jeśli logotyp na koszulce aż krzyczy, to chyba jednak ma zamaniifestować nie co innego, tylko domniemaną zdolność finansową właściciela... Musimy sobie zadać pytanie, co sami chcemy o sobie strojem powiedzieć. Wracając do metek – eleganci ludzie o pieniądzach nie rozmawiają. Elegancja nie epatuje więc metkami. Człowiek w schodzonych, ale czystych ubraniach też o sobie coś mówi: nie stać mnie na lepsze, ale dbam o to, co posiadam. We mnie to budzi szacunek. Kiedyś

przyjaźniłem się z pewnym bezdomnym, Stefanem, który swoim podejściem do stroju mógłby zawstydzić niejedną osobę... Swego czasu miał dwie koszule. Z kołnierzykiem! Kiedy jedna, wyprana, schła w miejskiej toalecie, w drugiej chodził.

Powtarzam do znudzenia: strój nie musi kosztować kroci, ale warto dopasować go do okoliczności i towarzystwa. Jeśli mam spotkać się z osobą konserwatywną, lepiej postawić na coś, co nie wywoła w niej zawstydzenia czy zakłopotania. Jeśli idę na premierę do teatru z klasycznym repertuarem, ubieram się klasycznie, w awangardowym przejdą nawet trampki.

Po co wymyślono etykiety, w tym dress code?

Podtytuł obu moich książek o savoir-vivre i etykietce brzmi: „Jak ułatwić sobie życie”. Jeśli znamy zasady, te wszystkie odpowiedzi, to wiemy, jak się odnaleźć w różnych życiowych sytuacjach. Wówczas nie wprawimy w zakłopotanie ani siebie, ani współtowarzyszy. Czy to nie jest komfortowe?

Czy można wyglądać atrakcyjnie, nie ulegając ciągle zmieniającym się trendom mody? A może nie warto w ogóle zaprzętać sobie głowy ubiorem, bo przecież liczy się wnętrze człowieka, a nie to, co na siebie zakłada?

Komunikacja niewerbalna to ponad połowa treści przekazu – twierdzą specjaliści w tej dziedzinie. Oprócz niej liczy się brzmienie głosu, a dopiero na trzecim miejscu jest sama treść. Co to oznacza? Więcej niż ze słów danego człowieka „wyczytujemy” z jego gestów, zachowania, mimiki, postawy czy właśnie ubioru. Zanim ktoś do nas

elegancko, a w wypadku pań umalować jak za czasów pierwszego zakochania.

Nasz strój wpływa także na nasze samopoczucie; przebywając w ładnym otoczeniu i sami porządnie ubrani (co nie musi oznaczać kosztownie), staramy się też „ładniej” zachowywać. A doświadczenia pandemii pokazały, że w czasie pracy zdalnej warto przebrać się z podomki czy piżamy przynajmniej w spodnie i koszulę, żeby zmobilizować się do pracy.

Nie zawsze świadomie dobieramy ubrania, natomiast w ten sposób komunikujemy innym o tym, kim jesteśmy czy co lubimy. Niektóre panie lubią romantyczne kwieciste suknie z falbankami, inne preferują stroje bardziej sportowe i minimalistyczne. U mężczyzn tych możliwości wydaje się nieco mniej, ale również jedni wybierają klasykę, inni bardziej awangardowe ubrania.

Czy ubiór ma znaczenie?

Barbara Stefańska

coś powie, już przekazuje nam pewien komunikat przez wygląd zewnętrzny. Oczywiście, to pierwsze wrażenie, które jest niejako automatyczne, potem może ulec zmianie.

W PRACY I NIE TYLKO

Od wieków ubiór nie służy jedynie do zakrycia ciała, ale niesie ze sobą także przekaz kulturowy czy społeczny. Osoby wykonujące zawody zaufania publicznego starają się podkreślić to stosownym wyglądem. Niepewność może budzić lekarz pediatra z różowymi włosami albo prawnik w sportowej bluzie. Z kolei częścią wizerunku artystów jest nierzadko właśnie mniejsza lub większa dawka ekstrawagancji i oryginalności. Dobrym przykładem są zasady przestrzegane w dyplomacji, w której obowiązuje ścisły dress code, szczególnie na tych najwyższych szczeblach, gdzie stawką są dobre relacje między krajami. O tym, jak ważne jest zrobienie wrażenia profesjonalisty, wiedzą także negocjatorzy i biznesmeni, starający się o zawarcie intrygujących kontraktów.

Również w codziennych i domowych sytuacjach często przekazujemy coś innym swoim strojem. Zakładając na siebie w mieszkaniu estetyczne ubrania, możemy wyrazić w pewien sposób szacunek dla domowników. Nie mówiąc już o tym, że współmałżonek, jeśli widzimy go przeważnie w kalesonach czy rozciągniętej spódnicy, może się wydawać mało atrakcyjny. Dlatego warto nieraz dla siebie nawzajem ubrać się

Wybór takich czy innych ubrań świadczy o upodobaniach i preferencjach.

SWÓJ STYL

Temat ubioru może się nam kojarzyć z plotkarskimi gazetami, które rozpiskują się na temat każdej nowej kreacji celebrytów. Ale po co zajmuje się tym katolicka gazeta? Otóż, wbrew pozorom, jest to temat głęboko... filozoficzny. I może dotyczyć również duchowej kondycji człowieka. Chrześcijaństwo nigdy nie gardziło ciałem i cielesnością, wręcz przeciwnie. Człowiek jest przecież duszą i ciałem, które są ze sobą nierozdzielnie związane. Jeśli cierpi dusza, często odbija się to w ciele i vice versa. Nie mamy też innego sposobu wyrażania tego, co – jak to się mówi – nam w duszy gra niż poprzez ciało, czyli właśnie gesty, słowa, zachowanie, a także w pewnym stopniu ubiór.

Dobrze więc poszukać własnego stylu, tym bardziej że łatwo jest ulec dyktatowi obowiązującej mody. W szukaniu stylu, oprócz świadomości tego, kim jestem, co mi pasuje – bo co innego przystoi uczniowi, co innego dorosłemu – a także co chcę wyrazić, warto zdawać sobie sprawę ze swoich cech fizycznych, walorów i defektów. Każdy został obdarowany inną urodą i chodzi o to, żeby wydobyć własne piękno. Pasują nam różne palety barw, jednym bardziej żywe, innym stonowane, bardziej „zimne” lub „cieple” kolory – zależnie od urody i karnacji. Warto też spróbować różnych fasonów, żeby wybrać ten najodpowiedniejszy.

TO MOJA SPRAWA!

Wielu powie: Ale to moja sprawa, jak się ubieram! Oczywiście, jest to osobisty wybór, natomiast nikt nie jest samotną wyspą – żyjemy wśród ludzi i to właśnie oni patrzą na nas częściej, niż my sami na siebie (chyba że wciąż patrzymy w lustro). Dlatego ubranie nie jest wyłącznie sprawą prywatną.

Granica tego, co dozwolone, zdaje się coraz bardziej przesuwać. Ktoś powie: Ale czasy się zmieniły. Czasy się zmieniły, ale ludzka natura nie. To nie znaczy, że mamy wracać do krynoliny, meloników, a kobiety szurać sukienkami po ziemi (notabene – długie suknie znów wchodzą w modę). Jednak odsłanianie u kobiet brzucha, dekolty czy ud przyciąga wzrok i rozprasza. Obcisła sukienka z głębokim dekoltem, owszem, nadaje się, ale jedynie na randkę... z własnym mężem. Z kolei mężczyźni nie przystoi w krótkich spodniach i japonkach iść do kościoła czy do biura, bo wygląda to mało poważnie.

Czy da się zatem ubierać jednocześnie atrakcyjnie i stosownie, innymi słowy: modnie i godnie? Jest to możliwe, jeśli z mody wybieramy tylko to, co nam pasuje, a do tego potrzeba świadomości siebie i swojej figury. Poza tym, gdy dobieramy strój adekwatnie do sytuacji i ze świadomością, że ubieramy się także dla innych. Oprócz tego zawsze dobrze robi obcowanie z pięknem – dobrą literaturą, dziełami sztuki, pięknem przyrody, żeby wyrabiać w sobie poczucie estetyki.

foto: unsplash.com

Najważniejsi jesteśmy my jako osoby. A ubiór może wyrażać to, kim jesteśmy, jak się czujemy, a także pokazywać szacunek do rozmówcy i do sytuacji. Jeśli znam swoją wartość, przejawia się to również na zewnątrz – inaczej chodzę, inaczej się uśmiecham, bo nie ma we mnie lęku. Gdy odkryjemy swoje bogactwo i predyspozycje, nie popadniemy w rozpacz z powodu zmarszczki czy dodatkowego kilograma.

Strój może więc wydobyć wartość osoby, ale nie zawsze tak się dzieje. Czasem człowiek przechodzi przez trudny okres w życiu, co wyraża swoim strojem. Z kolei ładnie ubrana osoba może nie dbać o piękno swojego wnętrza.

Najbardziej za modą próbują podążać nastolatki, które bardzo potrzebują akceptacji, zwłaszcza ze strony rówieśników. Może im brakować wewnętrznej pewności siebie, a ubranie pozornie to rekompensuje. Zwracanie uwagi strojem łamiącym konwenanse bywa też przejawem różnych deficytów w danej osobie, może być wyrazem głodu uwagi ze strony innych ludzi.

Poprawiać koronę

Maria Górczyńska

Nie radzę krytykować łamiących schematy. Raczej należałoby ich dobrze poznać, wysłuchać ich historii, zrozumieć i pokochać. Dopiero w takim przypadku nasza rada będzie mogła dotrzeć

do ich serca, a może czasami nawet nie będzie potrzebna, gdyż dana osoba sama zapragnie wyglądać inaczej.

Strój może wydobyć wartość osoby.

Wolałabym, by kobiety sobie uświadomiły, że wszystkie jesteśmy tak samo wartościowe, lecz po prostu każda jest inna. Jeśli koleżanka wygląda świetnie, mnie to niczego nie ujmuje, ale jest okazją do radości. Chodzi o to, by kobieta kobiecie poprawiała koronę, wystrzegając się zazdrości.

Pewność swojej wartości czerpiemy też z żywej relacji z Bogiem. Jeśli czuję się córką Króla i wiem, kim On jest, zachwycam się Jego działaniem w życiu – chcę też zadbać o siebie, zarówno o swoje wnętrze, jak i wygląd zewnętrzny. Gdy dobrze się odżywiamy, dbamy o siebie, o wygląd, sen, kondycję, duchowość, pokazujemy chwałę Boga na ziemi i przyciągamy swoim świadectwem inne osoby.

Osobiście powiem, że w moje serce Bóg wpisał pragnienie piękna. Jeśli mam stawać się Jego odbiciem na ziemi, nie chcę wyglądać brzydko. Chcę być piękną „solą ziemi i światłem świata”.

Dziennikarka Radia Warszawa, pracownik Biura Komunikacji i Promocji UKSW, kosmetyk, autorka fanpage'a Chrześcijańska z sąsiedztwa, interesuje się modą, stylem

Piękno z wnętrza

Co możemy wyrazić poprzez ubiór? Na co należy zwrócić uwagę? Swoimi przemyśleniami dzielą się znani eleganci.

oprac. Barbara Wiśniowska

Mgiełka tajemnicy

Rafał Patyra

Warto różnicować stroje adekwatnie do sytuacji. W pracy każdy profesjonalista chce zazwyczaj umiejętnie kreować swój wizerunek, podkreślać wiarygodność, powagę swoich zajęć i przy okazji dobrze się ludziom kojarzyć. Natomiast koszulki bez rękawów są

owszem, strojem znakomitym, ale na plażę czy do sportu. Sam chętnie zakładam luźne sportowe ciuchy w domu i na urlopie. Latem chętnie korzystam z czapek z daszkiem, bo wiem, że nadmiar słońca może wyrządzić krzywdę.

Są jednak stylizacje, które nigdzie i nikomu nie pasują. Na pierwszym miejscu wymienię zestaw kłapek ze skarpetami. Hmm... klapki i sandały zostały wymyślone raczej po to, żebyśmy chłodzili stopy w gorące dni, więc skarpety w tym nie pomogą. Razi, gdy mężczyźni latem chodzą po ulicach bez koszulek. Nawet idąc do łodziarni na plażę, warto założyć na chwilę koszulkę. Gwarantuję – widocznego ubytku w opaleniznie nie będzie.

Podczas wypoczynku należy też pamiętać, że w kościołach, ale także w innych miejscach, np. muzeach, obowiązuje nas i nastrój, i strój godny. Niech to zatem będzie ubiór stonowany, zakrywający ramiona i kolana. W kościele tym bardziej powinniśmy dbać o elegancję i nie obrażać powagi tego miejsca. Panowie winni tu zakładać długie spodnie i przynaj-

mniej koszulki z rękawkami. Dla pań zaś z pewnością odpowiednia będzie taka kreacja, która nie rozproszy mężczyzn. Zbyt obcisłe i skąpe elementy garderoby zostawmy sobie na nadmorski bulwar. Do kościoła idziemy zjednoczyć się z Bogiem, a nie podziwiać wdzięki sąsiadek.

Zresztą... wyznam paniom w sekrecie, że mężczyznom paradoksalnie wcale nie zależy,

żeby kobieta odkryła jak najwięcej swego ciała. Raczej, żeby zaintrygowała swoim wyglądem. Niech pozostawi na sobie tę mgiełkę tajemnicy. Lepiej umiejętnie odkryć pół ramienia, niż od razu wyłożyć kawę na ławę. Pozwól-

my wkroczyć do akcji wyobraźni. Warto pamiętać też o starej prawdzie, że jeśli dostajemy coś w życiu za szybko i za łatwo, to niespecjalnie to potem cenimy. A kobieta to dzieło Bożej sztuki. Warto ją kontemplować niespiesznie, zamiast gwałtownie wyrywać ten obraz z ram przyzwoitości.

Dziennikarz sportowy i prezenter telewizyjny

W SKRÓCIE

■ **Nowy biskup.** Ks. Adrian Put, proboszcz parafii św. Jadwigi Śląskiej w Zielonej Górze, został mianowany biskupem pomocniczym diecezji zielonogórsko-gorzowskiej ze stolicą tytularną Fornos minore.

fot. diecezjagp.pl

■ **Wakacje z Bogiem.** Weekend w klasztorze o surowej regule? Ewangelizowanie przez autostopowanie? A może rodzinne mierzenie odległości różańcem? Family News Service przedstawia 10 propozycji na ciekawe i wartościowe spędzenie wakacji. Więcej: www.ewtn.pl.

■ **Aktywni klerycy.** W wakacyjnym czasie wolnym od nauki alumni Wyższego Seminarium Duchownego w Tarnowie będą przewodnikami, pomogą starszym kapłanom, a także podczas organizacji oaz i pieszej pielgrzymki, niektórzy pojadą do Ziemi Świętej i na misje.

■ **Wytchnienie dla opiekunów.** Caritas Archidiecezji Wrocławskiej ruszyła z opieką wytchnieniową dla opiekunów osób niepełnosprawnych. Minimum 3 dni, a maksymalnie 21 dni w roku podopieczni mogą spędzić w pokojach dostosowanych do ich potrzeb, z dostępem do diety, konsultacji lekarskiej i psychologicznej.

■ **W drogę ze św. Krzysztofem.** Tegoroczny 23. Ogólnopolski Tydzień św. Krzysztofa obchodzony będzie od 24 do 31 lipca pod hasłem „Niesiemy narodom pokój Chrystusa”. Kierowcy będą zachęceni do przeznaczania na środki transportu dla misjonarzy po 1 groszu za 1 km szczęśliwej jazdy. W 2021 r. MIVA Polska zrealizowała 137 projektów na zakup pojazdów misyjnych za 4,5 mln zł.

■ **Wsparcie, nie emigracja.** Polska sekcja Pomocy Kościołowi w Potrzebie wspiera uchodźców z Sudanu Południowego osiadłych w Ugandzie. Z darów wiernych opłaca im naukę i budowę kolejnych centrów edukacyjno-pastoralnych. Przelew można przesłać na konto: 87 1020 1068 0000 1402 0096 8990.

■ **Intencja przez Internet.** Mobilna Księga Intencji ułatwia funkcjonowanie kancelarii, stanowi duże wsparcie dla duszpasterzy oraz udogodnienie dla wiernych. Więcej o aplikacji na www.parafo.com.

fot. PAP/Tomasz Czeł

NAJSTARSZY SPRAWIEDLIWY

W katedrze Polowej WP i na Powązkach pożegnano Józefa Walaszczyka, najstarszego Polaka uhonorowanego tytułem „Sprawiedliwy wśród Narodów Świata”. W odczytanych liście Jaakowa Liwnego, ambasadora Izraela w Polsce, zaznaczono, że dla narodu izraelskiego Józef Walaszczyk „pozostanie zawsze wielkim niezłomnym bohaterem”, „postacią spajającą Polaków i Żydów” oraz „nauczycielem dialogu polsko-izraelskiego”. Urodzony w 1919 r. Józef Walaszczyk znał biegle język niemiecki, dlatego w czasie

II wojny światowej został wyznaczony do kierowania ryłską fabryką maki ziemniaczanej, pracującą na potrzeby okupanta. Za pokazną łapówkę zatrudnił w niej trzydziestu Żydów, którzy dzięki temu przetrwali wojnę. Pomagał też mieszkańcom warszawskiego getta, skąd przygotowywał dla AK raport o ich sytuacji. Z al. Szucha za kilogram złota wykupił dwudziestoosobową grupę Żydów. W 2008 r. został wiceprezesem Zarządu Polskiego Towarzystwa Sprawiedliwych wśród Narodów Świata.

BRAT ŚWIĘTEGO

W Muzeum Dom Rodzinny Ojca Świętego Jana Pawła II w Wadowicach otwarto wystawę „Mój brat Edmund”, prezentującą nie tylko biografię starszego z braci Wojtyłów, ale też wiele archiwalnych fotografii i dokumentów, w tym medycznych. Dzięki wsparciu Muzeum Historii Medycyny UJ CM udostępnione zostały też przedmioty używane przez lekarzy w dwudziestolecie międzywojennym.

fot. Muzeum Dom Rodzinny Ojca Świętego JP II w Wadowicach

BADAJĄ TELEWIZYJNE RODZINY

fot. KRRiT za: Wirtualne Media

podlegałby film fabularny „Miłość nie słucha” i serial „Kowalscy kontra Kowalscy”, „Komisarz Mama” (po dziesięć odcinków). – KRRiT zakłada, że badanie wskaże różne, w tym dominujące modele rodziny. Pozwoli również określić, na ile te modele potwierdzają stereotypy dotyczące rodziny (m.in. ról społecznych kobiet, mężczyzn i dzieci w tym kontekście), a na ile ww. modele od tych stereotypowych wyobrażeń odbiegają – informuje Wirtualne-media.pl Teresa Brykczyńska, rzeczniczka prasowa KRRiT.

KRRiT (na zdj.) oceni rodziny pokazywane w telewizji. Spośród produkcji Telewizji Polskiej monitoringiem objętych byłoby dziesięć odcinków seriali „Stulecie Winnych”, „Leśniczówka” oraz „Na dobre i na złe”. W TVN regulator chce zbadać film „Tylko mnie kochaj” oraz po dziesięć odcinków seriali „Na Wspólnej” i „Skazana”. W Polsacie kontroli

fot. diecezja/płocka.pl

ZŁOT SALEZJAŃSKI

W Czerwińsku nad Wisłą (diec. płocka) odbyło się pierwsze w historii SALOS Family Camp – Ogólnopolskie Spotkanie Rodzin Salezjańskiej Organizacji Sportowej. Zebrani sportowcy, trenerzy, prezesi lokalnych sto-

warzyszeń SALOS i ich rodziny, a także rodziny ukraińskie przebywające w Polsce pod opieką salezjanów integrowali się przez modlitwę, sport i zabawę; mogli też wysłuchać sympozjum „Pokolenia młodzieży”.

PRZEKAZ OJCOSTWA

„Ojcostwo – jak przekazać dzieciom to, co najważniejsze” – brzmiał tytuł wystąpienia Janusza Wardaka podczas spotkania Mężczyzn św. Józefa. Wśród wartości, do których z żoną stara się wychowywać dzieci, wymienił: porządek, pracowitość, męstwo, wytrwałość, przyjaźń, hojność, szczerość, umiarkowanie, miłość bliźniego, czystość, pobożność, wierność nauczaniu Kościoła. Podkreślił przy tym rolę sposobu mówienia o nich – nie przez indoktrynację, ale własny przykład, z humorem i przy okazji. Równie ważne jest ćwiczenie wypracowywanych wartości. Zalecił

fot. mezczyzni.net

niezrażanie się porażkami i nieupajanie się sukcesami, bo o nich można będzie orzec, dopiero gdy dziecko zacznie dorosłe życie. Janusz Wardak mówił także o ojcu jako obrazie Boga, jego najważniejszej roli w okresie dojrzewania dzieci i pokazywaniu przez niego świata dorosłych. Więcej: www.mezczyzni.net.

KRESOWIANIE PAMIĘTAJĄ

– My Kresowianie dobrze rozumiemy nieśczęście wojny. Spieszymy z pomocą Ukrainie od pierwszych chwil, ale naszym obowiązkiem jest troska o prawdę historyczną i pamięć o Polakach pomordowanych na Wschodzie – mówili na Jasnej Górze podczas 28. Światowego Zjazdu i Pielgrzymki Kresowian. Jako wotum złożyli replikę „Pomnika wołyńskiego”, który po wielu latach stanął w Lublinie. – Historia uczy nas, że zbrodnia raz przemilczana, ludobójstwo przemilczane odradza się – mówił w kazaniu podczas Mszy świętej inaugurującej spotkanie ks. Tadeusz Isakowicz-Zaleski.

fot. PAP/Wojtek Jargło

CUD LUBELSKI

Ulicami Lublina przeszła procesja różańcowa w ramach obchodów rocznicy „cudu lubelskiego” oraz święta Najświętszej Maryi Panny Płaczącej. 3 lipca 1949 r., podczas uroczystości odnowienia aktu poświęcenia diecezji Niepokalanemu Sercu Maryi, na obrazie Matki Bożej Częstochowskiej wierni widzieli krwawe łzy. Odtąd do Lublina pielgrzymowało coraz więcej wiernych, a komuniści zamknęli drogi do miasta i sprowadzili do niego Korpus Bezpieczeństwa Wewnętrznego. W 1988 r. za zgodą Watykanu prymas Józef Glemp koronował obraz.

fot. BP/C

■ **Osadzeni licencjaci.** Pięciu osadzonych w Areszcie Śledczym w Lublinie obroniło prace licencjackie na kierunku Nauki o Rodzinie. Więźniowie pisali je pod kierunkiem rektora KUL ks. prof. Mirosława Kalinowskiego.

■ **Przeprowadzka seminarium.** Koniec roku akademickiego w Wyższym Seminarium Duchownym im. bł. bp. Michała Kozala w Bydgoszczy to jednocześnie koniec formacji w tamtejszym budynku. Decyzją ordynariusza uczelnia przejdzie restrukturyzację. Dalszą formację alumni będą odbywać w Poznaniu.

■ **Los samochodów spalinyowych.** – Stanowisko polskiego rządu wobec planowanego przez UE zakazu produkcji samochodów spalinyowych od 2035 r. jest negatywne; prowadziliśmy rozmowy w zakresie budowania koalicji państw, które będą przeciw – powiedział rzecznik rządu Piotr Müller.

■ **Zasłonięte dziedzictwo.** Wiceminister Jarosław Sellin zobligował władze Torunia do ponownej dokładnej analizy procesu budowlanego na Bulwarze Filadelfijskim w Toruniu. Wstrzymano prace nad budową punktów obsługi ruchu turystycznego, które zasłaniałyby wpisane na listę UNESCO mury obronne i Bramę Żeglarską.

■ **Po koronie Jagiellonowie.** Telewizyjna Jedynka w jesiennej ramówce pokaże nowy codzienny serial „Jagiellonowie”, będący kontynuacją „Korony królów” – dowiedział się portal Wirtualnemedia.pl. Właśnie trwają zdjęcia do produkcji, w głównych rolach wystąpią Sebastian Skoczeń i Milena Staszuk.

■ **Tylko dwie skargi.** Do KRRiT każdego roku wpływają setki skarg od widzów. Większość dotyczy nierzetelności w programach informacyjnych, brutalnych scen czy niemoralnych zachowań. Jak ustalił portal Wirtualnemedia.pl, w ciągu ostatniego roku tylko dwie skargi dotyczyły kanałów erotycznych. Żadnych kar nie nałożono.

fot. PAP/Adam Warzawa

■ **Najcięższy bursztyn.** Za 140 tys. zł Muzeum Bursztynu w Gdańsku zakupiło prawdopodobnie najcięższą na świecie bryłę bursztynu. Liczącą ok. 20 mln lat i ważącą 68,2 kg bryłę próbowano wpisać do Księgi rekordów Guinnessa.

Jacek Karnowski

Gorzka prawda

Czy Polska wciąż należy do Unii Europejskiej? Pytanie, wbrew pozorom, jest zasadne. Bo owszem, jesteśmy członkiem wspólnoty europejskiej, ale tak naprawdę to już zupełnie inna organizacja niż ta, do której wstępowaliśmy, i należałoby jej nadać nową, adekwatną nazwę. Może „Imperium Niemiecko-Francuskie”? Albo „Europa Zachodnia i jej lenna w Europie Środkowo-Wschodniej”?

Nie ma związku równych państw, które współpracują w oparciu o przyjęte przez wszystkich traktaty. Litera prawa nie obowiązuje, nie ma mowy o równych prawach, przemoc jest coraz śmielej prezentowana bez żadnej przesłony, a unijne sądy orzekają zgodnie z zamówieniem politycznym płynącym z brukselskiego centrum. Jednocześnie pole manewru naszego kraju jest niewielkie. Ci, którzy rozdają karty, zdają sobie z tego sprawę. Wyjście z Unii oznaczałoby utratę dostępu do europejskiego rynku, czyli zatrzymanie bądź gwałtowne spowolnienie rozwoju gospodarczego naszego kraju. Nikt poważny w Polsce nie chciałby takiego scenariusza. Musimy więc próbować balansować, czasem ustępować, czasem stawiać opór, ale jest to coraz trudniejsze. Żąda się od nas coraz więcej. Żąda się zgody na działania, których nie zaakceptowałoby żadne szanujące się państwo. Stawia się nas pod ścianą, domagając się zgody na suwerennościowe samobójstwo.

Próby zawarcia kompromisu zdają się prowadzić donikąd. Kilka dni temu komisarz

Věra Jourová, odpowiadająca za kwestie prawne, ogłosiła, że przyjęta pod patronatem prezydenta Andrzeja Dudy ustawa o Sądzie Najwyższym nie wypełnia warunków postawionych przez Brukselę. – Jeśli nie będzie wystarczającej reakcji

w prawnie wiążących przepisach dotyczących polskich sędziów, które odpowiadały warunkom z kamieni milowych, nie wypłacimy pieniędzy – mówiła Jourová, a szefowa Komisji Europejskiej Ursula von der Leyen

Bruksela nie myśli iść nam na rękę, a może nawet przeciwnie: wyczuwając, że rząd PiS mierzy się z potężnymi przeciążeniami, myśli, jak pomóc opozycji w przejęciu władzy.

doprecyzowała: „nowe prawo nie daje sędziom możliwości kwestionowania statusu innego sędziego bez ryzyka bycia pociągniętym do odpowiedzialności dyscyplinarnej”. A więc unijna centrala wciąż upiera się, by każdy polski sędzia miał prawo podważyć legalność sędziego powołanego przez prezydenta po wprowadzeniu reform sądowych.

Věrze Jourové i Ursuli von der Leyen nie podobają się drobne poprawki wprowadzone przez sejm – na wniosek Solidarnej Polski – do prezydenckiego projektu ustawy. Poprawki, które mają nas uchronić właśnie przed anarchią. Domagają się pełnej kapitulacji, i to nie politycznej, ale w istocie ustrojowej. Stawiają warunek, który jest nie do spełnienia, a próby szukania kompromisu odrzucają. W ten sposób nie zachowuje się partner, któremu zależy na porozumie-

niu. W ten sposób zachowuje się ktoś, kto od początku nie miał zamiaru wypłacić należnych nam pieniędzy. Być może całe negocjacje związane z Krajowym Planem Odbudowy były ordynarnym oszustwem, a jedynym celem było skłonienie polskiego rządu do rezygnacji z weta w sprawie podatku od wielkich korporacji, co zresztą nastąpiło.

W tle jest wojna na Ukrainie i polska rola w niesieniu pomocy krajowi napadniętemu przez Kreml. Wojna zawsze kosztuje: musimy szybko rozbudować i uzbroić swoją armię, wydajemy spore kwoty na pomoc uchodźcom, wreszcie – to najboleśniej – zaczęliśmy być traktowani przez międzynarodowe rynki finansowe jako kraj frontowy. Z polskiej giełdy ucieka kapitał, a oprocentowanie naszych obligacji sięga 7–8 procent. To sprawia, że coraz trudniej nam pożyczać pieniądze i dostęp do pieniędzy oraz pożyczek z KPO byłby istotną pomocą. Bruksela nie myśli jednak iść nam na rękę, a może nawet przeciwnie: wyczuwając, że rząd PiS mierzy się z potężnymi przeciążeniami, myśli, jak pomóc opozycji w przejęciu władzy.

Co więc robić? Trzeba rozmawiać, trzeba nadal cierpliwie szukać porozumienia, szanując jednak własne, czerwone i nieprzekraczalne linie. Ale też trzeba myśleć o przyjęciu gorzkiej prawdy: dopóki rządzi PiS, możemy nie zobaczyć należnych nam pieniędzy. A jeśli tak, to trzeba z tego wyciągnąć wnioski, choćby w sferze opodatkowania zagranicznego kapitału, który często faktycznie nie płaci w Polsce żadnych podatków. Trzeba też zbierać amunicję w postaci takich wet, które będą coś ważyły. I co najważniejsze: nie można już ufać. Zbyt wiele razy Polskę w Brukseli oszukano. Naprawdę już wystarczy.

Autor jest redaktorem naczelnym tygodnika „Sieci”

Zjazd dużych rodzin

Pod hasłem „Nie lękajcie się. Jest rodzina!” odbył się w Wadowicach X Ogólnopolski Zjazd Związku Dużych Rodzin „Trzy Plus”. Organizacja świętuje też piętnastolecie działalności. W wyda-

fot. PAP/Tomasz Wiktor

zeniu uczestniczyło około dwustu rodzin z całego kraju oraz goście z Ukrainy, znalazły się m.in. warsztaty dla dzieci i rodziców, dyskusje i koncert Józko Brody. Podczas panelu społeczno-ekonomicznego zaproszeni goście i przedstawiciele rodzin podjęli kwestię nowego rozwiązania podatkowego. Będzie to iloraz podatkowy. – Chodzi nam o to, aby w systemie podatkowym każde dziecko było zauważone, niezależnie od liczby dzieci w rodzinie – podkreśliła Judyta Kruk, rzecznik prasowa ZDR „Trzy Plus”. Jak zauważyła, obecne rozwiązania najbardziej promują rodziny z co najmniej czworgiem dzieci.

Sprostowanie

W związku z opublikowaniem w dniu 28.06.2022 r. artykułu pt. „«Nie» dla treści pornograficznych” („Idziemy”) Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego informuje, że nie finansuje ze środków publicznych podmiotów organizujących w Kinie Muranów „Festiwal filmów postpornograficznych”.

Anna Pawłowska-Pojawa

Dyrektor Centrum Informacyjnych Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego

Kiedy instytut demografii?

Koalicja dla Życia i Rodziny apeluje o powołanie Polskiego Instytutu Rodziny i Demografii. Przypomina, że Koalicja Obywatelska zamierza iść do wyborów z hasłem przywrócenia prawa aborcyjnego w kształcie przypominającym ten z lat 1956–1993, w sejmie zaś debatowano nad projektem ustawy „Legalna aborcja”, zgłoszonym przez „Strajk Kobiet”, proponującym m.in. pełną legalizację aborcji i jej refundację z NFZ, zniesienie ograniczeń co do środków wczesnoporonnych i umożliwienie aborcji nieletnim matkom bez wiedzy rodziców.

Wobec zagrożenia wojną i sytuacji katastrofy demograficznej Koalicja dla Życia i Rodziny zwraca się do rządzących o pilne podjęcie prac nad przyjętą w pierwszym czytaniu ustawą powołującą Polski Instytut Rodziny i Demografii.

Zadaniem Instytutu, obok pełnienia funkcji rzecznika praw rodziny, ma być działalność edukacyjna, a także przygotowywanie ustawowych rozwiązań służących rodzinie i wspierających ją w dziele wychowania młodego pokolenia.

f

Kolejka nad Soliną

W Solinie otwarto stację kolei gondolowej, z której rozpościera się widok na Jezioro Solińskie. Długość kolei wynosi 1600 m, od stacji Plaszka do stacji Jawor, gdzie

usytuowana jest wieża widokowa i park tematyczny wraz z zapleczem gastronomicznym. Do dyspozycji korzystających będzie 25 nowoczesnych wagonów.

f

fol. PAP/Art Service 2

Kościół z autorytetem

W ostatnim czasie ukazały się wyniki badań, które niosą dla katolików dobrą i złą wiadomość. Mało zadowalający jest fakt, że po pandemii odsetek Polaków chodzących do kościoła w każdą niedzielę poważnie spadł: z 46 do 37 proc. Zaobserwowano też odpływ z Kościoła osób, które wcześniej praktykowały regularnie, i wzrost odsetka badanych deklarujących, że nigdy nie chodzą do kościoła.

Dobłą wiadomością jest z kolei informacja, że Kościół

ciągle cieszy się sporym autorytetem społecznym. Jak podaje CBOS, ponad 80 proc. respondentów deklaruje, że Jan Paweł II jest dla nich ważnym autorytetem moralnym. Najczęściej wyrażane pod adresem Kościoła oczekiwania, które miałyby wzmocnić jego społeczny autorytet, dotyczą unikania polityki i nieangażowania się po stronie żadnej partii politycznej, wyjaśnienia przypadków pedofilii oraz nienadużywania pieniędzy i dóbr materialnych.

f

Wiejskie hospicjum

W Makówce powstało pierwsze na Podlasiu stacjonarne wiejskie hospicjum. Udało się to dzięki Fundacji Hospicjum Proroka Eliasza, która od ponad jedenastu lat w ramach hospicjum domowego pomaga potrzebującym na podlaskiej wsi. Na począ-

tek swoje miejsce w Makówce znajdzie dziesięcioro najciężiej chorych pacjentów. Budynek powstał dzięki datkom od darczyńców indywidualnych i firm, wśród których jest Fundacja Biedronki, która podarowała na budowę 7,6 mln zł.

f

Nietęczowi dyskryminowani

Jak donosi Centrum Życia i Rodziny, w przyjętej w maju przez rząd uchwale w sprawie ustanowienia Krajowego Programu Działań na rzecz Równego Traktowania na lata 2022–2030 znalazło się zastrzeżenie, że wsparcie finansowe z programu polityki spójności będzie udzielane wyłącznie projektom i beneficjentom przestrzegającym

przepisów antydyskryminacyjnych. W ten sposób według CŽiR blisko 80 jednostek samorządowych, które przyjęły tzw. uchwały anty-LGBT lub Samorządowe Karty Praw Rodzin, pozostanie bez uniijnego dofinansowania.

Radzie Ministrów uchwałę przedłożył pełnomocnik rządu do spraw równego traktowania. Są w niej działania

służące poprawie sytuacji osób narażonych na nierówne traktowanie ze względu na płeć, rasę, pochodzenie etniczne, narodowość, religię, wyznanie, światopogląd, niepełnosprawność czy wiek. Ale są też zapisy np. o poprawie efektywnego ścigania przestępstw z nienawiści czy promowaniu języka opartego na szacunku i rzetelnych źród-

łach informacji w celu ograniczenia szerzenia się „mowy nienawiści”.

„Wprowadzenie tych zmian może doprowadzić do sytuacji, w której penalizowane będzie każde zachowanie, które zostanie uznane za «homofobiczne» czy «transfobiczne»” – przestrzega CŽiR i zachęca do podpisania w tej sprawie petycji do premiera Morawieckiego na www.wObroniePolskichRodzin.pl.

f

W służbie rodzinom

Z ks. dr. **Andrzejem Lubowickim**, dyrektorem Szkół Benedykta w Sulejówku, rozmawia Patryk Lubryczyński

S kąd pomysł na nazwę szkół?

Święty Benedykt to patron Europy, który odegrał znaczącą rolę w łączeniu tradycji Wschodu i Zachodu oraz rozwoju cywilizacji Europy. W życiu kierował się tym, co jest najważniejsze, czyli wartościami.

Szkoły Benedykta, przyjmując takiego patrona, pomagają tworzyć wspólnoty rodzin, które w wychowaniu kierują się głoszoną przez Świętego Benedykta regułą „Ora et labora”, czyli módl się i pracuj. Wspólna, rodzinna praca duchowa oraz edukacja jest gwarantem pomyślnej przyszłości dzieci, czyli kolejnego pokolenia naszych rodaków.

Odsyłam tu do lektury publikacji „Opcja Benedykta” Roda Drehera, dziennikarza „New York Timesa”, gdzie opisana została spójna koncepcja – choć powstała później niż Szkoły Benedykta – kładąca nacisk na wartości, którymi kierują się te placówki edukacyjne.

Zatem czym są Szkoły Benedykta?

Szkoły Benedykta znajdują się w Sulejówku i Drohiczyńce; są przyjazne edukacji domowej. W skrócie to szkoły dla tych, którzy nie chcą do nich chodzić. Ich głównym celem jest wspieranie rodzin, które decydują się na nauczanie domowe, oraz przeprowadzenie przez realizację podstawy pro-

gramowej od zerówki po szkołę średnią. Szkoły Benedykta to placówki niepubliczne o uprawnieniach szkół publicznych. Edukacja jest bezpłatna i wydawane są legitymacje uczniowskie oraz świadectwa, które mają taką samą rangę, jak w szkołach stacjonarnych. W szkole podstawowej uczniowie otrzymują dostęp do podręczników oraz pomocy naukowych. Bogata oferta zajęć dodatkowych i tematycznych pozwala uczniom odkrywać i rozwijać swoje pasje i talenty.

Czy trzeba spełnić określone wymagania, żeby rozpocząć naukę w takim trybie?

Wszystko zaczyna się od decyzji rodziców, którzy chcą spróbować alternatywnej formy edukacji. Już w tym momencie można się skontaktować ze Szkołami Benedykta, które pomogą z kandydata stać się uczniem. Potem należy spełnić wymagania formalne, ale są one bardzo proste i specjalna platforma rekrutacyjna (platforma.szkołybenedykta.pl) z powodzeniem przeprowadzi przez wszystkie te etapy. Po wygenerowaniu, podpisaniu i dostarczeniu dokumentów rodzice czekają na decyzję

i rozpoczyna się jedna z najlepszych przygód w ich życiu – edukacja domowa!

Szkoły Benedykta są na służbie rodzinom i wspierają je na każdym etapie, pomagając w pomyślnym kształceniu i przygotowaniu do rocznych egzaminów klasyfikacyjnych oraz egzaminów zewnętrznych. Dobra współpraca to podstawa przyswojenia materiału wymaganego na każdym poziomie edukacji.

W jaki sposób przebiega nauka w edukacji domowej?

Edukacja domowa to nauka w oparciu o dom rodzinny. Każda rodzina jest wyjątkowa, ma własne zwyczaje, sposób wychowania

oraz kieruje się określoną hierarchią wartości. Przyjęty przez rodzinę styl życia powoduje, że edukacja wpisuje się w sposób jej funkcjonowania przy zachowaniu wolności danej rodziny. Jedni planują dokładnie dni, wyznaczają harmo-

nogram nauki, organizują sobie czas. W takich rodzinach przykładowo dzień rozpoczyna się o godz. 8 i o godz. 10 każdego dnia zaczyna się nauka wybranych zagadnień.

Szkoły Benedykta oferują kompleksowe wsparcie dla rodzin w edukacji domowej, przeprowadzają je przez proces realizacji podstawy programowej.

Inni zaś uczą się, kiedy i gdzie mają na to ochotę. Nie każde dziecko musi zawsze mieć energię do nauki.

Rodzice chętnie uczą dzieci, zabierając je na ciekawe lekcje muzealne, gdzie odkrywają sztukę i historię. Badają biologię na spacerach, podglądając przemiany zachodzące w przyrodzie. Poznają geografę oraz naturalnie uczą się języków obcych, zwiedzając świat, czy uczą się fizyki poprzez obserwację zjawisk astronomicznych. W edukacji tradycyjnej mało jest czasu na takie aktywności. Dziecko, poznając świat empirycznie – wszystkimi zmysłami – lepiej przyswaja taką wiedzę i zapamiętuje ją do końca życia, a nie tylko do najbliższego sprawdzianu.

To jest właśnie piękne w edukacji domowej – wyjątkowość i indywidualizm przy zachowaniu wolności.

Dlaczego warto zdecydować się na naukę dziecka w domu?

Edukacja domowa to realizacja podstawy programowej i budowanie relacji rodzinnych w oparciu o przyjęty system wartości. Ten rodzaj edukacji zwraca szczególną uwagę na życie domowe i to, czego można się nauczyć, funkcjonując wśród najbliższych. W swoim domu dzieci uczą się nie tylko do egzaminów, ale zwłaszcza uczą się żyć! Wspólnie gotują, uczą się wykonywania obowiązków domowych, spędzają razem czas, a edukacja jeszcze bardziej ich zbliża.

Dzieci kształcące się w edukacji domowej mogą realizować swoje pasje i rozwijać zainteresowania, a przy tym nie opuszczają lekcji. Nasi uczniowie są sportowcami, biorą udział w różnorodnych zawodach oraz olimpiadach, są wśród nich także artyści. Rozmawiając z tegorocznymi maturzystami, dowiadaliśmy się, że edukacja domowa pozwoliła im uruchomić i prowadzić z sukcesem własne firmy! To odpowiedzialne młode osoby, które wkraczają w dorosłość już z pojętym doświadczeniem.

Jaką ofertę dla uczniów mają szkoły na rok szkolny 2022/2023?

Na początku każdego roku szkolnego analizujemy potrzeby rodzin zapisanych do naszych szkół i na nie odpowiadamy. Na nowy rok w Szkołach Benedykta przygotowujemy:

- Nową platformę, czyli kluczowe narzędzie w procesie domowego nauczania. Począwszy od procesu rekrutacji, intuicyjnie będzie ona prowadzić zarówno uczniów, jak i rodziców oraz zachęcać do podejmowania działań. Platforma będzie narzędziem komunikacyjnym, ułatwiającym kontakt z nauczycielami i dyrekcją, innymi

uczniów czy rodzicami. Ale, co ważne, to także wsparcie edukacyjne – baza materiałów wspierających rodziny w procesie nauki (repozytorium), a także źródło aktualnych informacji o postępach.

- Rozszerzoną ofertę zajęć dodatkowych. Uczniowie bardzo chętnie uczęszczają na zajęcia, które pogłębiają ich wiedzę z danych przedmiotów, języków obcych i pomagają przygotować się do egzaminów. Szkoły Benedykta dopasowują zajęcia do wymagań i wieku uczniów, aby każdy mógł z takiego wsparcia skorzystać.

- Zajęcia tematyczne. Szkoły zatrudniają specjalistów, którzy prowadzą dla uczniów zajęcia rozwijające ich zainteresowania. Przykładem

tego są zajęcia medialne, gdzie młodzi uczą się operatorstwa, fotografii, montażu, dziennikarstwa czy występów publicznych. Zdobywają praktykę, co potem wykorzystują, nagrywając własne produkcje czy wykonując własne zdjęcia. Przybliżamy też metody skutecznego uczenia się, a od nowego roku uruchamiamy także zajęcia z programowania oraz tworzenia aplikacji webowych czy zajęcia z *savoir-vivre'u*.

- Mobilne Laboratorium Przyszłości. Projekt, nad którym trwają obecnie prace przygotowawcze. Szkoły Benedykta pragną, aby uczniowie podążali z duchem czasu i mieli dostęp do najnowocześniejszych wynalazków technologicznych oraz umieli mądrze z nich korzystać. Laboratorium umożliwi stworzenie przestrzeni, gdzie uczniowie wydrukują swoje projekty na drukarce 3D, przeniosą się w wirtualną rzeczywistość za pośrednictwem urządzeń VR i będą mogli skorzystać z najnowocześniejszych sprzętów.

Jakiego rodzaju wsparcia w trakcie edukacji udziela Szkoła Benedykta?

Oferuje kompleksowe wsparcie dla rodzin w edukacji domowej, bezproblemowo przeprowadza przez proces realizacji podstawy programowej. Tutaj ważna jest otwartość oraz przyjazna atmosfera. Sekretariaty są gotowe do udzielania odpowiedzi na pytania rodziców, uczniów oraz kandydatów, przyjmując wielokrotnie rolę mentorów. Przyjazna kadra nauczycielska to osoby z pasją, które zaszczerpią w uczniach ciekawość otaczającego świata i pokazują im, że edukacja jest fascynująca. Oferta naszych zajęć dodatkowych jest także dostosowana do aktualnych wymagań egzaminu ósmoklasisty czy egzaminu maturalnego, aby ułatwić ich zdanie.

Trudne sytuacje i zapobieganie im to w obecnych czasach bardzo ważna kwestia, która nie może być ignorowana, dlatego rodzice i uczniowie mogą liczyć na pomoc psychologa, pedagoga, logopedy i innych specjalistów.

Jak rodzice radzą sobie z przygotowaniem dzieci do egzaminów?

Nie wiem, jak to działa, ale działa i nawet zaskakuje. Często zadawane są pytania, czy rodzice muszą mieć wykształcenie

pedagogiczne, aby uczyć swoje dzieci. Jest to pomocne, ale na podstawie doświadczenia warto zaznaczyć, że mnóstwo rodzin bardzo dobrze radzi sobie bez takiego przygotowania. Wielokrotnie

całe rodziny włączają się w proces edukacji, nawet dziadkowie uczą swoje wnuki!

Rodzice starannie przygotowują dzieci do rocznych egzaminów klasyfikacyjnych. W Szkołach Benedykta nie ma sprawdzianów, a oceny nie są najważniejsze, jednak nasi uczniowie udowadniają, że uzyskanie średniej 6,0 na świadectwie i zdanie matury na 100 proc. jest możliwe! Potwierdza to poziom dokładności opanowania przez nich wymagań podstawy programowej. W razie wątpliwości nauczyciele ze Szkół Benedykta zawsze pomagają i służą wsparciem w każdej chwili!

Czy dzieciom edukowanym w domu nie brakuje towarzystwa rówieśników?

Nasi uczniowie bardzo aktywnie włączają się w wolontariat, harcerstwo, przynależą do różnych organizacji pozarządowych i religijnych. Z powodzeniem działają w świecie sportu, kultury i mediów, gdzie bardzo ważna jest współpraca oraz kontakt z innymi. Zaangażowanie widać także na organizowanych zjazdach, koloniach czy wspólnych wydarzeniach. Uczniowie bardzo szybko zawierają przyjaźnie, które trwają lata!

Szkoły Benedykta organizują liczne zjazdy rodzin, wydarzenia okolicznościowe, aby zarówno wśród rodziców, jak i dzieci budować wspólną przestrzeń rozmowy i wymiany doświadczeń. Poprzez funkcjonowanie w klubach edukacji domowej tworzą lokalne rodziny Szkół Benedykta, które pozostają otwarte na ciekawych świata. Obierając za cel pielęgnowanie relacji międzyludzkich, szkoły pomagają kształtować pokolenie świadomych i odpowiedzialnych ludzi.

Zmiana doktryny wojskowo-politycznej NATO, organizacja trzystutysięcznego korpusu i przystąpienie Szwecji i Finlandii do sojuszu to nie są jakieś drobne kroczyki, ale ogromne skoki. Rosja zostaje zepchnięta do defensywy, jedyny jej atut to arsenał nuklearny.

Kazimierz Dadak

Według ogłoszonej właśnie w Madrycie nowej strategii NATO Rosja, zamiast „strategicznym partnerem”, staje się bezpośrednim zagrożeniem dla bezpieczeństwa państw należących do tej organizacji i światowego porządku opartego na powszechnie uznanych zasadach, a także dla wartości, które Zachód ceni i którymi się kieruje. Jest to przełom w stosunkach zarówno amerykańsko-rosyjskich, jak i europejsko-rosyjskich. USA ponownie obejmują niekwestionowane przywództwo Zachodu, a do lamusa odchodzą wszelkie plany stworzenia euroazjatyckiego mocarstwa, w którym pierwsze skrzypce graliby Niemcy i Rosjanie. Nowe zdefiniowanie roli Rosji stanowi także jednoznaczny deklarację, że świat wchodzi w okres kolejnej zimnej wojny, która – tak jak i pierwsza – obejmie cały świat.

Za tą strategią idą czyny. Do końca przyszłego roku NATO ma zorganizować siły zbrojne liczące 300 tys. żołnierzy, których głównym zadaniem będzie ochrona wschodniej flanki sojuszu. Ten nowy korpus szybkiego reagowania (trudno tu o inne określenie) ma zastąpić istniejące siły szybkiego reagowania, które liczyły zaledwie 40 tys. żołnierzy. Ma on być w stanie pełnej gotowości bojowej i obejmować wszystkie rodzaje broni, włącznie z ekspertami z zakresu walki w cyberprzestrzeni. Jednostki na odcinkach najbardziej narażonych na rosyjską napaść – chodzą

o państwa bałtyckie – mają zostać powiększone do poziomu brygady, a więc siły zdolnej do skutecznego działania i utrzymania terenu do czasu nadejścia posiłków z regionów położonych dalej na zachód.

Zatem w ciągu niewiele ponad roku doszło do całkowitego odwrócenia amerykańskiego nastawienia do NATO i Europy. Pod koniec 2020 r. Donald Trump wydał polecenie poważnej redukcji amerykańskiej wojskowej obecności w Niemczech, natomiast dziś dojdzie do jej wielkiego wzmocnienia. Półtora roku temu cieszyliśmy się z perspektywy przeniesienia do Polski tysięcy amerykańskich żołnierzy, przy redukcji amerykańskiego kontyngentu w Niemczech o jedną trzecią, podczas gdy w tej chwili dokonywany jest prawdziwy skok ilościowy i jakościowy.

Wszystkie te korzyści dosłownie spadły nam z nieba. Nie finansujemy żadnego Fortu Trump, ba, zaledwie pół roku temu stosunki polsko-amerykańskie były w zupełnym impa-

tie. Wszystko to „zawdzięczamy” rosyjskiemu najazdowi na Ukrainę.

ROSJA KARŁEM

Dla Polski jest to dobra wiadomość – trzystutysięczny korpus to jest ogromna siła, której Rosja nie będzie w stanie zagrozić przy pomocy swych wojsk konwencjonalnych. Dość powiedzieć, że w Ukrainie Rosja była w stanie zaangażować tylko 190 tys. żołnierzy. Biorąc

pod uwagę wyższość technologiczną zachodniego uzbrojenia i miazdzącą przewagę natowskiego lotnictwa, Rosja zostanie zepchnięta do głębokiej defensywy.

Gdy Szwecja i Finlandia zgłosiły chęć przystąpienia do NATO, Rosja zagroziła

podjęciem poważnych kroków odwetowych. To jednak, co Rosja jest w stanie uczynić w tym zakresie, blednie w stosunku do decyzji podjętych właśnie w Madrycie. Nie może tu być żadnego zaskoczenia, bo z gospodarczego punktu widzenia Rosja jest karłem. Całkowite PKB wszystkich członków NATO, według cen rynkowych, jest ponad 26-krotnie wyższe od rosyjskiego. Nawet biorąc pod uwagę wartości realne, rosyjska gospodarka jest mniejsza od niemieckiej. W zakresie liczby ludności NATO ma ponad 6,5-krotną przewagę.

Jedynym atutem, który posiada Rosja, jest arsenał nuklearny i za jego pomocą kraj ten usiłuje trzymać w szachu USA i NATO. Opinia, że po pokonaniu Ukrainy Władimir Pu-

tin ruszy na podbój kolejnych państw Europy Środkowo-Wschodniej, nie ma teraz realnych podstaw. O jakichkolwiek konwencjonalnych zmaganiach z NATO Rosja nie może marzyć. To, o co Rosja może się pokusić, to zagłada atomowa.

III WOJNA ŚWIATOWA?

Niestety, powyższy scenariusz nie jest nieprawdopodobny – ze względu na wojnę Rosji przeciwko Ukrainie. Ukraina jest zdecydowana wygrać te zmagania, NATO jest zdecydowane popierać ją w tym zamiarze do samego końca, a z drugiej strony taki sam pogląd panuje na Kremlu. Nie jest możliwe, żeby obie strony naraz osiągnęły zwycięstwo. Strategia wojskowa Rosji wyraźnie mówi, że ona użyje broni masowego rażenia w obliczu zagrożenia swych podstawowych interesów, a przegrana w Ukrainie bez wątpienia podpada pod tę kategorię.

Od szczytu NATO w Bukareszcie w 2008 r. Moskwa jednoznacznie głosi, że

Nowa zimna wojna?

wejście Ukrainy do NATO stanowi dla niej „czerwoną linię”. Nie jest to punkt widzenia wyłącznie Putina, ale całej elity rosyjskiej, może z wyjątkiem demokratycznej opozycji, ale ona może wyrażać odmienne poglądy, bo nie ma władzy i nie zanoszą na to, aby mogła ją objąć. Więc albo Rosja odniesie zwycięstwo – powyższe nie znaczy, że najmniej całą Ukrainę – albo może czekać nas nowy kryzys kubański.

W sumie, przestroga papieża Franciszka z 2014 r., że mamy do czynienia z pelzającą III wojną światową, nabiera dziś zupełnie innego wymiaru. Miejmy nadzieję, że do niekontrolowanej eskalacji i przerodzenia się wojny zimnej w gorącą jednak nie dojdzie. W tym zakresie wielką, aczkolwiek niemą rolę mogą odegrać duchowe skutki poświęcenia Rosji Niepokalanemu Sercu Maryi przez papieża Franciszka.

PODZIAŁ ŚWIATA

Na naszych oczach rysuje się podział świata na dwa walczące obozy – Zachód pod przewodnictwem USA i oś Pekin–Moskwa. W ducie rosyjsko-chińskim Moskwa jest dużo słabszym ogniwem i stąd tak poważne zaangażowanie Ameryki w konflikt w Ukrainie. Wygrana na tym odcinku, przyparcie Rosji do muru, daje USA dużo lepszą pozycję wyjściową w tej nowej zimnej wojnie.

Tym razem Polska należy do Zachodu, z czego należy bardzo się cieszyć, ale to nie znaczy, że żadne kłopoty nas nie czekają. Na niewralgicznym dla nas odcinku NATO ma miazdzącą przewagę. Podkreślmy jeszcze

W pierwszym rządzie hiszpański premier Pedro Sanchez, sekretarz generalny NATO Jens Stoltenberg, prezydent USA Joe Biden, brytyjski premier Boris Johnson i prezydent Turcji Recep Tayyip Erdogan

foto: PAP/EPA/Bras Lorenzo

raz: o żadnym rosyjskim najeździe mowy być nie może. Nawet bez ogłoszonej w Madrycie zmiany w doktrynie NATO i stworzenia trzystutysięcznego korpusu prawdopodobieństwo takiego obrotu spraw było nikłe. Po prostu USA i ich sojusznicy mają ogromne rezerwy i Rosja na dłuższą metę nie mogłaby sprostać sojusznikom. O najazd na zachodnią Europę nie pokusił się nawet ZSRR w czasach swojej największej świetności.

Niemniej przyparta do muru Rosja może użyć broni atomowej i tu tkwi zagrożenie dla Polski. Nasz kraj jest główną drogą zaopatrzenia dla Ukrainy i z tego tytułu byłby pierwszorzędnym celem dla rosyjskich rakiet, choćby tych krótkiego zasięgu, które od pewnego czasu są w enklawie królewieckiej. Biorąc pod uwagę to zagrożenie, nasza polityka winna być bardziej zniuansowana, abyśmy to nie my byli pierwsi na celowniku.

Polska polityka winna być bardziej elastyczna także z tego powodu, że to nie my dyktujemy warunki, w których toczą się te zmagania. Nie mamy ani środków finansowych, ani materiałów wojennych, które mogłyby zaważyć na wyniku tej wojny. Przed wiekami byliśmy potężnym państwem, ale rodzime elity doszły do wniosku, że lepiej jest pić i popuszczać pasa niż brać udział w zmaganiach o wpływy i znaczenie. „Niech na całym świecie wojna, byle polska wieś spokojna” – to było sarmackie credo. Nie da się cofnąć czasu, natomiast ży-

cie w uludzie, że nadal jesteśmy mocarstwem, łatwo zaprowadzi nas na manowce.

WNIOSKI DLA POLSKI

W Polsce wylano wiele łez z powodu braku u nas stałej amerykańskiej obecności wojskowej. Gdy Barack Obama ogłosił „reset” z Rosją, mówiło się wręcz o drugiej Jaltcie. Te opinie zasadały się na zupełnym niezrozumieniu amerykańskiej polityki.

W Waszyngtonie unika się podejmowania pochopnych kroków. Tam postępuje się według długofalowej strategii i decyzje podejmowane są z głębokim namysłem; Donald Trump stanowił zaprzeczenie tej tradycji. Amerykanie czekają na sprzyjającą okazję, a do jej pojawienia się ograniczają się do obrony już zdobytych pozycji, co stwarza wrażenie bierności.

Rosyjski najazd na Ukrainę stanowi doskonałą okazję do przejścia do ofensywy i Ameryka niezwłocznie ją pochwyciła. Poważna wojna w Europie to wielki wstrząs i USA w pełni wykorzystują tę okazję. Zmiana doktryny wojsko-politycznej NATO, organizacja trzystutysięcznego korpusu i przystąpienie Szwecji i Finlandii do sojuszu to nie są jakieś drobne

kroczki ku wyznaczonemu celowi, ale ogromne skoki. Trudno znaleźć analogie do tych posunięć w okresie pierwszej zimnej wojny.

Niewiele ponad trzy dekady temu rosyjskie imperium sięgało do Łaby i za Dunaj, podczas

gdy dziś NATO jest o rzut kamieniem od Petersburga. To jest niezwykła zmiana. Strategiczna pozycja Rosji nie była tak zła od trzech stuleci, Polski zaś od trzech stuleci nie była tak dobra. To jest istny cud i modlić się trzeba, żeby ten stan rzeczy trwał.

Przed dziewięćcią dekadami pojawił się przywódca dużego państwa, który postanowił błyskawicznie zbudować tysiącletnią Rzeszę. Przedsięwzięcie to pochłonęło dziesiątki milionów istnień ludzkich. Mimo tej hekatomby owa Rzesza nie przetrwała nawet trzynastu lat, a jej główni architekci albo popełnili samobójstwo, albo zawisli na szubienicy.

Anglosasi tak wielkich pomyłek unikają. Powyższe nie znaczy, że nie popełniają błędów, czego przykładem były wyprawy do Afganistanu i Iraku. Niemniej te niepowodzenia nie podcięły skrzydeł Ameryce. Można sądzić, że nauki płynące z tamtych wydarzeń nie zostały w Waszyngtonie zapomniane. W Białym Domu i Pentagonie zdają sobie sprawę z tego, że próba pokonania Rosji, która jest uzbrojona po zęby w broń atomową, niesie w sobie ogromne ryzyko. Przypuszczalnie Amerykanie zadowolą się odniesionymi już sukcesami i do dalszej eskalacji nie dojdzie.

Niestety, nie wróży to niczego dobrego Ukrainie, ale obrona jej interesu narodowego, osiągnięcie tego, co w danych okolicznościach jest możliwe do uzyskania, to jest zadanie dla elit z Kijowa. Nikt inny za nie tego nie uczyni.

Autor jest profesorem ekonomii, wykłada w Hollins University w stanie Wirginia w USA

Na naszych oczach rysuje się podział świata na dwa walczące obozy: Zachód pod przewodnictwem USA i oś Pekin–Moskwa.

Marek Jurek

Nigdy nie zginie!

Dziewięć lat temu Polonia Warszawa została zepchnięta z szóstego miejsca w Polsce do IV ligi. Napisałem wtedy w tym miejscu, że zaczyna się nasza anabaza, długi powrót do ekstraklasy, z której nie wyeliminowały nas inne drużyny, ale władza pieniądza. Dziś wreszcie, po awansie do II ligi, wracamy do ogólnopolskiego futbolu, a TVP Sport już zapowiedziała na 17 lipca transmisję z inauguracyjnego meczu z KKS Kalisz (rok temu grali w barażach o awans do I ligi).

Jak wiadomo, Warszawę dzielą ostre antagonizmy piłkarskie. Dla wielu warszawskich kibiców najpiękniejsza niedziela to, niestety, taka, w której Legia i Polonia przegrywają, bo każdy ma powody do radości. To nie jest normalna sytuacja. Warszawa zasługuje na to, żeby być jednym z centrów polskiego piłkarstwa. Poznań ma dwie drużyny w ekstraklasie. Łódź, Kraków, Częstochowa – po jednej w ekstraklasie i w I lidze. Czas, żeby warszawska piłka znów wyglądała tak jak ćwierć wieku temu, kiedy na zmianę Polonia i Legia zdobywały mistrzostwa, wicemistrzostwa, puchary.

Zakończony sezon Polonii był naprawdę szalony. Zaczął się ciężko. Aż do połowy października Czarne Koszule na zmianę wygrywały i przegrywały. W krytycznym momencie mieliśmy 11 punktów straty do prowadzącej w tabeli Legionovii. Potem rozpoczął się ciężki, ale systematyczny marsz w górę tabeli. Jednak na prowadzenie Polo-

nia wyszła dopiero w doliczonym czasie gry przedostatniej kolejki, po wygranym 3:2 meczu z Legionovią. Kiedy wychodziłem ze stadionu, kibice powtarzali, że był to największy mecz, jaki oglądali w życiu. Prezes Polonii Grégoire Nitot wyznał, że choć widział

na żywo mecze Realu Madryt i Paris Saint-Germain, niczego nie mógłby porównać z tym, co działo się na Konwiktorskiej 11 czerwca. Kto myśli, że to przesada – niech sam sprawdzi, skróty jest dostępny na YouTube.

Prezes Nitot, którego wspominałem, to człowiek, który uratował Polonię. Jest właścicielem dużej ogólnopolskiej firmy (Sii Polska), zatrudniającej kilka tysięcy pracowników w kilkunastu terenowych oddziałach. Ma polską, wielodzietną rodzinę. Jest nie tylko właścicielem, ale też prawdziwym kibicem Polonii. Klubowi zagwarantował spokojne i konsekwentne zarządzanie, o trenerach i piłkarzach mówił zawsze z przyjaźnią i szacunkiem, nawet kiedy kończył z nimi współpracę. Z kibicami był zawsze szczery. I miał szczęście. Klub przejmował na początku covidowej kwarantanny i gdyby nie przerwanie rozgrywek i zamrożenie tabeli – Polonia mogła spaść ponownie do IV ligi. Ale szczęściu trzeba pomóc. Rok później zajęliśmy 4. miejsce w północno-wschodniej grupie III ligi, teraz ją wygrywamy.

Klubowy hymn każe nam zawsze pamiętać gorzki „trzeciej ligi smak”, „te czterdzieści lat” PRL-u, kiedy inne warszawskie kluby były forytowane przez władze, a Polonii powodziło się tak jak Polsce. Teraz los znów się odwraca. Nasza anabaza trwa, ale drogę do domu już widać na horyzoncie, już jest bliżej.

Co się naprawdę liczy?

Kościół katolicki musi mocniej odpowiedzieć na poszukiwanie Boga przez ludzi – uważa kardynał kurialny Robert Sarah. W wywiadzie dla francuskiej gazety „Le Figaro” zwrócił uwagę, że pandemia ukazała duchową tęsknotę wielu osób. „Paradoks naszych czasów” polega na tym, że rośnie liczba tych, którzy szukają Boga, ale debata publiczna i scena polityczna coraz bardziej Go wykluczają. „Nadszedł więc czas, by Kościół powrócił do tego, czego się od niego oczekuje: do mówienia o Bogu, duszy, życiu pozagrobowym, śmierci, a przede wszystkim o życiu wiecznym” – powiedział pochodzący z Gwinei purpurat.

Ci, którzy zaprzeczają życiu duchowemu, odrzucają też to, co nadaje godność mężczyznom i kobietom – stwierdził kardynał, który niedawno wydał „Katechizm życia duchowego”. „Co jest jeszcze wielkiego w naszym życiu bez życia wewnętrznego? Co pozostaje, co wymyka się prawom rynku i materii?” – zapytał retorycznie rozmówca paryskiego dziennika.

Skrytykował fakt, że „zbyt wiele czasu poświęcamy na rozmowy o strukturach Kościoła. To nikogo nie interesuje!”. Jego zdaniem

„tym, co naprawdę się liczy, jest nasze życie wieczne, nasze życie w przyjaźni z Bogiem. Kościół istnieje po to, aby byli święci. Reszta jest drugorzędna”.

Kard. Sarah powiedział, że ludzie chcą się spotykać z księdzem, by szukać Boga, a „nie po to, by ratować planetę”. Powołał się też na słowa papieża Franciszka, że Kościół nie jest organizacją pozarządową. „Nazajutrz po swoim wyborze Ojciec Święty powiedział, że jeśli Kościół przestanie szukać Boga przez modlitwę, to ryzykuje zdradę”. Boga spotyka się przede wszystkim w sakramentach takich jak chrzest czy spowiedź – przypomniał hierarcha.

Kardynał Sarah jest znany z jednoznacznej obrony tradycyjnego nauczania katolickiego nt. rodziny, moralności seksualnej i prawa do życia oraz ze stanowczego potępienia islamskiego radykalizmu. Jest zdecydowanym przeciwnikiem zachodnich ideologii homoseksualnych i aborcyjnych, gender, feminizmu, sekularyzmu i idei związków partnerskich, które wraz z fundamentalizmem muzułmańskim porównuje do nazizmu i komunizmu oraz do apokaliptycznych Bestii./wś

Patriarcha Cyryl szerzy herezję

Prefekt Dykasterii ds. Popierania Jedności Chrześcijan kard. Kurt Koch w niezwykle ostrych słowach skrytykował patriarchę moskiewskiego Cyryla. „To herezja – fałszywa doktryna, że patriarcha ośmiela się legitymizować brutalną i absurdalną wojnę w Ukrainie z powodów pseudoreligijnych” – powiedział kardynał w wywiadzie dla niemieckiego ty-

godnika katolickiego „Die Tagespost”. „Pseudoreligijne usprawiedliwienie wojny przez patriarchę Cyryla musi wstrząsnąć każdym ekumenicznym sercem” – zaznaczył kard. Koch i dodał: „Z chrześcijańskiego punktu widzenia nie można usprawiedliwiać wojny napastniczej, lecz co najwyżej, pod pewnymi warunkami, obronę przed niesprawiedliwym agresorem”./wś

Wyhamować

ks. Stefan Moszoro-Dąbrowski

Każdy z was, młodzi przyjaciele, znajduje też w życiu jakieś swoje „Westerplatte”. Jakiś wymiar zadań, które musi podjąć i wypełnić. (...) Wreszcie – jakiś porządek praw i wartości, które trzeba „utrzymać” i „obronić”.

Jan Paweł II

Mentalność utylitarystyczna, czyli myślenie, że liczy się tylko zysk, zmienia reguły gry w życiu społecznym. Upowszechnia określony sposób myślenia i kryteria oceny. Przeciwdziałanie takiej filozofii życia wymaga zmiany paradygmatów i zaprzestania przyjmowania ocen dyktowanych przez utylitarystykę jako naczelną wartość społeczną. Jednym z najbardziej znanych przejawów takiej mentalności jest imperatyw bycia przede wszystkim produktywnym i wydajnym.

Jedną z form myślenia utylitarystycznego jest przekonanie, że słuszne jest czynienie zła w celu osiągnięcia dobra. Teza, która nie zawsze jest wyrażana w tak dosadny sposób i dlatego może być stosowana czasami z małą świadomością. Dzieje się tak na przykład wtedy, gdy ktoś zmienia czyjeś słowa lub ich znaczenie, aby dostosować je do jakiejś sprawy lub argumentacji; gdy ktoś odmawia uznania tego, co jest prawdą w stanowisku rywala politycznego, aby nie dać mu przewagi, itd.

Przejawem mentalności utylitarystycznej jest imperatyw bycia przede wszystkim produktywnym i wydajnym.

W swojej najbardziej skrajnej postaci utylitarystyka twierdzi, że cel uświęca środki, aby uznać za dobre działania sprzeczne z godnością człowieka, takie jak tortury w celu uzyskania informacji ratujących życie; manipulacje genetyczne na embrionach – lub wprost ich niszczenie – w celu leczenia innych; tuszowanie przestępstw w celu zachowania dobrego imienia instytucji; przymus psychologiczny, aby zmusić człowieka do zrobienia tego, czego nie chce, powołując się na wszelkiego rodzaju korzystne konsekwencje dla siebie, firmy, partii...

Mało kto kwestionuje obowiązek osiągania zysków lub jak najlepszego wykorzystania ograniczonych zasobów. Problem się pojawia, gdy użyteczność jest przedstawiana jako jedyne lub najbardziej decydujące kryterium oceny, nawet w dziedzinach, w których stosowanie analizy kosztów i korzyści nie ma większego sensu.

Mentalność utylitarystyczna lubi szybkość. Jeśli ideałem społeczeństwa jest produkowanie jak najwięcej w jak najkrótszym czasie, powolność i spokój są postrzegane jako przeszkoda. Warto słuchać Carla Honoré, promotora „ruchu wyhamowania”: „*Slow* oznacza przedkładanie jakości nad ilość, bycie obecnym, delectatione się minutami i sekundami zamiast ich liczenia, poświęcanie czasu i energii na rzeczy, które naprawdę mają znaczenie, oraz robienie wszystkiego tak dobrze, a nie tak szybko, jak to tylko możliwe”. Spokój pozwala na najważniejszą refleksję: czy ten mój wybór jest naprawdę dobry?

Autor jest duchownym Prałatury Opus Dei w Warszawie

Pierwsze MBA

Anna Wardak

Program MBA to ceniony na całym świecie sposób kształcenia menedżerów. Dwuletnie studia prowadzone przez renomowane uczelnie mają nauczyć kadrę menedżerską logicznego myślenia, podejmowania decyzji, planowania i pracy zespołowej. Ich koszt to cena naprawdę niezłego samochodu. A tu bach! Nie spodzianka! Każdego dnia możesz mieć to za darmo we własnym domu.

To znaczy niezupełnie za darmo, pewne koszty są tu jednak niezbędne. Najbardziej wysiłek – dla wielu rodziców całkiem spory – zmiany perspektywy z nastawionej jedynie na sprawne osiągnięcie

celów na taką, gdzie cenniejszy od samego celu jest proces dochodzenia do niego i umiejętności, jakie po drodze nabywają dzieci.

Logiczne myślenie, planowanie, praca zespołowa – mamy to w domu na wyciągnięcie ręki. Wierzę, że etap wyręczania dzieci w obowiązkach już za nami (to wychowawcza podstawówka). Teraz kolejny krok: nauka zarządzania swoją pracą. Zwykle sprzątanie pokoju. Zamiast odgórnie dzielić zadania, słuchając licytacji, kto ma (jak zwykle!) najgorzej, pozwolić, aby sami zarządzili tym projektem. Mogą podzielić pokój na strefy albo zrobić listę zadań. Mogą pracować razem lub po kolei, co zmniejsza ryzyko konfliktów albo płynnego przejścia od pracy do wspólnej zabawy.

Konflikty też mają swoją wartość, jeśli zamiast wkraczać do akcji z goto-

wym rozwiązaniem, pozwolimy dzieciom samodzielnie je rozwiązywać. Można ustalić pewne ramy: nieużywanie przemocy i słów powszechnie uznawanych za obraźliwe. Poza tym – niech się dogadują, negocjują i znajdują rozwiązania (na te na-

Wakacje to świetny czas na wdrażanie dzieci np. w przygotowywanie posiłków.

rzuczone z góry zawsze będą narzekać).

Dobrze, jeśli praca ma określony czas ukończenia (niech ćwiczą się w realistycznym planowaniu go). Pakowanie na wakacje. Czy zawsze muszą to robić rodzice? Niech sami pomyślą, zrobią listę (oczywiście warto rzucić okiem) i... pakuja. Nawet jeśli o czymś zapomną... cóż, zarządzanie w sytuacji kryzysu to też cenna umiejętność.

Wakacje to świetny czas na wdrażanie dzieci

np. w przygotowywanie posiłków. Nie tylko proste wykonawstwo zleconych zadań, lecz odpowiedzialność za całość. W naszym domu działają trzy dwuosobowe zespoły kulinarne. Każdy przez tydzień planuje menu, potrzebne zakupy, gotując posiłki wspólnie lub dzieląc się według ustalonych przez siebie reguł. Posiłki mają stałe pory, trzeba więc planować tak, by zdążyć na daną godzinę. Mama pełni funkcję doradczą i wchodzi na zastępstwo.

W ciągu roku system jest trochę dziurawy. Jednak w wakacje, gdy dzieci są w domu, mogą się zaangażować, zdobywać tak potrzebne w życiu kompetencje. A mama, jeśli osiągnęła już odpowiedni poziom umiejętności delegowania zadań, może zająć się tym, czego rzeczywiście nikt za nią zrobić nie może... na przykład pisaniami felietonów.

Autorka jest doradcą rodzinnym, moderatorką Akademii Familijnej, mamą dziesięciorga dzieci

Sytuacja rozwodowa

ODPOWIADA **ks. Marek Kruszewski**

Siostra formalnie się nie rozwiodła, ale praktycznie tak. Modlimy się o uratowanie jej małżeństwa, ale sprawy zaszły już daleko. Jest o tyle trudno, że główną winowajczynią była moja siostra. Jej sakramentalny mąż Piotrek, nasz szwagier, mieszka w ich domu z nową partnerką i serdecznie nas zaprasza do odwiedzin. Jest chrzestnym naszej córeczki i bardzo go wszyscy lubimy. Moja siostra mieszka z niejakim Szymonem i coraz częściej chce z nim do nas przyjeżdżać. Proszę o odpowiedź, jak się zachować.

Nie ma prostych rozwiązań w większości sytuacji życiowych. Sytuacje rozwodowe do nich należą. Z jednej strony trzeba bronić obiektywnego dobra potomstwa, dobra małżonków, dobra wiary i dobra sakramentu. Z drugiej strony nie znamy w pełni dramatu, który stał za złamaniem zobowiązań małżeńskich. Ostatecznie każdemu dobry Bóg po to dał rozum i sumienie, żeby rozeznawał, co robić.

Ja podpowiadam zazwyczaj, aby bronić świętości progów swego domu. To znaczy łączyć, co Bóg złączył. Nierzadko dla dobra dzieci, chrześniaków, więzi rodzinnych stajemy w sytu-

acji, kiedy wypada się spotykać z bliskimi i ich nowymi partnerami, czyli kochankami. Wówczas dobrze czynić to na gruncie neutralnym. Systematyczne goszczenie kochanków w swoim domu jest sytuacją aprobaty dla nowego związku przy jednoczesnym zlekceważeniu więzi sakramentalnej. Kiedy kochankowie przyjdą do mnie, nie wyrzucę ich za drzwi, ale po-

rozmawiam z nimi o zaistniałej sytuacji. Wolno mi powiedzieć prawdę, że czuję się niezręcznie. Nie chcę utracić bliskiej osoby, a jednocześnie chcę być lojalny wobec ślubu, na którym byłem, oraz lojalny wobec drugiej sakramentalnej połowy. Wolno mi poprosić, aby kochankowie nie stawiali mnie w głupiej sytuacji. Spotkania na neutralnym gruncie mogą być bardzo uprzejme, a jednocześnie nie są zobowiązujące. Gdybym odwiedzał regularnie dom kochanków, dojdzie do sytuacji aprobaty i przyjaźni z „powtórny związek”. Jak mam wtedy modlić się szczerze o zjednoczenie pierwotnego, sakramentalnego małżeństwa?

Oczywiście, są sytuacje, kiedy ktoś przychodzi poprosić o pomoc, o rozmowę. Nie wypada trzymać go wtedy za drzwiami. Warto jednak po takim spotkaniu powiedzieć prawdę o swoich odczuciach, powiedzieć: głupio mi, kiedy muszę mówić „szwagrze”, „ciociu”, „zięciu” do osób, które przed Bogiem nimi nie są. Nie chodzi o osądzanie. Bóg jest od sądzenia. Warto jednak przyznać sobie prawo do kierowania się w swoim własnym domu własnym kodeksem etycznym.

xmarekk@o2.pl

Autor jest proboszczem parafii św. Patryka w Warszawie

Muzeum Narodowe w Warszawie zaprasza na wystawę poświęconą twórczości Stanisława Ignacego Witkiewicza, jednego z najwybitniejszych twórców XX w.: „Witkacy. Sejsmograf epoki przyspieszenia”.

Witkacy był artystą wszechstronnym, filozofem, pisarzem i przenikliwym krytykiem cywilizacji. Jego bezkompromisowość i konsekwencja w podążaniu własną drogą fascynują do dziś. Witkacy czerpał inspirację z różnych dokonań artystycznych i naukowych, reagował na otaczającą go nowoczesność. Był świadkiem historii, I wojny światowej i rewolucji październikowej, rejestratorem przejawów przyspieszenia cywilizacyjnego, przyczyniającego się do mechanizacji życia jednostki. Jego wybory i intuicje nierzadko okazują się aktualne.

Wystawa koncentruje się na postawie twórczej Witkacego, która rozbija konwen-

Witkacy w Narodowym

fol. Muzeum Narodowe

jonalne myślenie o sztuce. W miejsce chronologicznej narracji – od pejzażu, poprzez Czystą Formę, do Firmy Portretowej – proponuje przegląd tematów ważnych dla samego artysty i w sztuce nowoczesnej. To m.in. kosmos, ciało, historia, ruch, pierwotna wizja artystyczna, psychologiczna intensywność

przeżycia metafizycznego, refleksja socjologiczna. Ważnym aspektem proponowanej interpretacji twórczości Witkacego jest również pokazanie jego działań performatywnych i paraartystycznych jako przynależnych polu sztuki.

Dzieła z różnych okresów twórczości artysty spotkają

się z wizjami awangardy – Wasilija Kandinskiego, Maxa Ernsta, Rudolfa Schlichtera, Umberto Boccioniego i Marcela Duchampa. Dokonania Witkacego na tym tle udowadniają głębokie pokrewieństwo ze zjawiskami artystycznymi o kluczowym znaczeniu dla kultury europejskiej dwudziestolecia międzywojennego.

Na wystawie w Muzeum Narodowym w Warszawie będzie można obejrzeć prace Witkacego ze zbiorów własnych oraz z licznych muzeów i instytucji w Polsce, a także rzadko prezentowane dzieła z kolekcji prywatnych. To blisko pięćset obrazów, rysunków, pastelów i fotografii. Ekspozycję uzupełnią materiały wideo i archiwalia oraz ikonizacyjne dzieła twórców międzywojennej awangardy.

Wystawie, która potrwa do 9 października, towarzyszyć będzie bogaty program wydarzeń oraz dwujęzyczna publikacja./dg

Greckokatolicka parafia
Zaśnięcia NMP w Warszawie
jest dla uchodźców
wojennych z Ukrainy
duchowym domem.

Parafia podlega greckokatolickiej archidiecezji przemysko-warszawskiej. Jest administrowana przez wspólnotę ojców bazylianów. Proboszcz o. Piotr Kuszka OSBM podkreśla, że od rozpoczęcia wojny w Ukrainie znacznie wzrosła liczba wiernych. W niedzielę odprawianych jest pięć Boskich Liturgii po ukraińsku i jedna w języku białoruskim, a na wszystkich cerkiew jest pełna.

Szczególnie czas przygotowania do świąt wielkanocnych i okres paschalny były wypełnione intensywną służbą duszpasterską. – W pierwszych dniach wojny nasi parafianie organizowali mieszkania dla uchodźców. Ludzie wyjeżdżali na granicę, by kogoś przywieźć, zakwaterować – wspomina o. Kuszka. W parafii zbierane są pieniądze i różne produkty dla przybyszów z Ukrainy. – Zbrojne Siły Ukrainy są zaopatrywane ze środków państwowych, ale terenowe oddziały samoobrony prosiły o wsparcie i udzielamy im go do dziś, starając się organizować środki ochrony osobistej, medykamenty – wyjaśnia bazylianin.

Parafia pomaga też migrantom wewnętrznym w Ukrainie, czyli osobom, które uciekły ze wschodu na zachód państwa. – Już kilka razy dostarczyliśmy dla nich transporty żywności i środków czystości – opowiada o. Piotr.

POMOC DUSZPASTERSKA

Parafia zapewnia opiekę duszpasterską uchodźcom. Ojciec proboszcz mówi o spowiedziach, które często są bardzo trudne, pełne emocji. Uczucia trzeba po pierwsze przyjąć, nie poddać się im i starać się złagodzić. – Mam w pamięci pewną sytuację. Na krześle siedziała zapłakana kobieta, obok niej stały dwie czy trzy osoby. Okazało się, że po dwóch tygodniach od zaistniałego faktu dowiedziała się o śmierci matki i babci w Irpieniu oraz zniszczeniu własnego domu. To był dramatyczny moment, który mocno utknął mi w sercu. Starałem się jej uważnie wysłuchać, wesprzeć i uspokoić. Chyba się to udało. Ból pozostanie, całkowicie go nie uśmierzymy. Ważne jest, aby być blisko cierpiącej osoby – opisuje o. Kuszka.

W parafii wzrosła liczba najmłodszych wiernych. Pojawiły się pytania o pierwszą spowiedź świętą dla dzieci, które przygotowywały się do niej w rodzinnych parafiach, zwłaszcza w zachodniej Ukrainie. W Ko-

Fronton cerkwi

Duchowy dom

tekst i zdjęcia:
Patrik Lubrzyński

O. Piotr Kuszka OSBM

ściele greckokatolickim Komunia święta udzielana jest razem z sakramentem chrztu.

– Od tego momentu dzieci mogą przystępować do Komunii świętej, ale pewną cezurą w ich życiu sakramentalnym jest spowiedź. To moment wzięcia osobistej odpowiedzialności za dobro i zło. Uświadomienia sobie grzechu i wyznania go

dlitwie. Natomiast młodych zrzesza Bazylińska Młodzież Chrystusowi.

Parafia prowadzi katechezę dla dzieci. Część nauk odbywa się w ciągu roku szkolnego w niedzielę przy klasztorze, ale dwie salki trzeszczą w szwach. – To nas powoli zaczyna przerażać, nie mamy takich pomieszczeń, żeby zmieścić jednocześnie tyle dzieci. Do września musimy uporać się z tym problemem – przyznaje duchowny.

Wzrosła również liczba chrztów, ponieważ wśród uchodźców są matki w stanie błogosławionym, a niektóre z pań przyjechały już z małymi dziećmi. – Przed wojną nie mieliśmy sytuacji, żeby przez weekend ochrzcić ośmioro dzieci. Pewnie nawet w dużych warszawskich parafiach nie jest to na porządku dziennym – mówi o. Kuszka.

Wiele par narzeczonych, którzy uczęszczali na kursy przedmażeńskie u bazylianów, planowało wziąć ślub w Ukrainie. Mężczyźni nie mogą wyjechać, bo zostaną wcieleni do armii. Dlatego młodzi decydują się na śluby w warszawskiej parafii.

Ksiądz proboszcz wymienia migrację, zmianę środowiska i sytuację wojenną jako czynniki sprzyjające pogłębieniu życia duchowego. – Zdarzają się sytuacje, że ktoś mając 30 czy 40 lat, spowiada się pierwszy raz. Być może niektóre osoby odnajdują Boga dopiero w trudnym czasie – puentuje bazylianin.

Ikona MB Począjąskiej

przed Panem Bogiem – wyjaśnia miejscowy proboszcz.

LAWINA WIERNYCH

Ks. Kuszka dodaje, że w parafii we wrześniu ubiegłego roku uformowała się grupa 10–12 osób, które przygotowywały się do pierwszej spowiedzi. Po wybuchu wojny powiększyła się do 24 osób. – Kolejna grupa, licząca osiemnaścioro dzieci, przystąpiła do tego sakramentu. Na jesieni powstanie pewnie trzecia – przewiduje kapłan. W tygodniu organizowane są spotkania grup duszpasterskich. Mężczyźni tworzą Bractwo św. Józefa, a kobiety spotykają się w grupie Matki w Mo-

Parafia greckokatolicka
Zaśnięcia Najświętszej Marii Panny
przy ul. Miodowej 16 w Warszawie,
tel. 22 831 17 18,
e-mail: kuszka@bazylianie.pl

W SKRÓCIE

■ **Z listu biskupa.** „Po okresie ograniczeń wynikających z sytuacji pandemicznej powracamy do praktyki wielu form aktywności duszpasterskiej. Wśród nich bardzo istotną rolę pełnią w Polsce pielgrzymki. Pielgrzymowaliśmy zawsze chętnie i licznie – szczególnie na Jasną Górę. Pielgrzymki warszawskie od stuleci są przejawem bogactwa życia duchowego mieszkańców Stolicy i Mazowsza. (...) Pragnę przypomnieć o duchowym dziele, jakim są dwie pielgrzymki na Jasną Górę organizowane przez naszą diecezję. Z całego serca zachęcam wszystkich, którzy chcą wyruszyć na pątniczy szlak, do wyboru jednej z nich. Proszę także duszpasterzy, by wielkodusznie poświęcili swój czas, udając się ze swoimi parafianami na szlak w którejś z tych pielgrzymek. Szczególnie młodzi ludzie potrzebują obecności duszpasterza, który swoją obecnością pomaga przezwyciężyć opory przed wyruszeniem na trasę. Związane podczas wspólnej drogi przyjaźnie i duchowe więzi z pewnością zaowocują w dalszej pracy duszpasterskiej, kiedy po wakacjach wrócimy do codziennego rytmu roku liturgicznego. Wszystkim przyszłym pielgrzymom już dzisiaj błogosławię na drogę do Pani Jasnogórskiej” – napisał do diecezjan ordynariusz warszawsko-praski bp Romuald Kamiński.

■ **Konsekracja w Nadmie.** Bp Romuald Kamiński podczas uroczystej Mszy świętej 17 lipca o godz. 12.00 konsekruje kościół parafialny św. Jana Chrzciciela przy ul. Prymasa Tysiąclecia 17 w Nadmie.

■ **Organy archikatedry.** W bazylice archikatedralnej św. Jana Chrzciciela przy ul. Świętojańskiej 8 na Starym Mieście w Warszawie w ramach Międzynarodowego Festiwalu Muzyki Organowej „Organy Archikatedry” wystąpi 10 lipca Maria Erdman. Początek koncertu o godz. 16.00. 17 lipca o tej samej porze repertuar zaprezentuje Giovanna Tricarico z Włoch. Patronat medialny nad festiwalem objął tygodnik „Idziemy”.

■ **Pieszoz paulinami.** Sanktuarium Jasnogórskiej Matki Życia przy ul. Długiej 3 w Warszawie informuje, że 15 lipca poprzez stronę internetową www.warszawa.paulini.pl rozpoczynają się zapisy na 311. Warszawską Pielgrzymkę Pieszą na Jasną Górę. A od 1 do 5 sierpnia włącznie w godz. 12.00–20.00 będzie można zarejestrować się także w dolnym kościele.

KONSERWACJA KAPLICY

Trwa konserwacja kościoła Niepokalanego Poczęcia Najświętszej Maryi Panny przy ul. Krakowskie Przedmieście 62 w Warszawie. Zabytkowa świątynia, znana jako kaplica „Res Sacra Miser”, to unikalny obiekt z XVII w. Świątynia powstała w 1664 r. i przetrwała II wojnę światową. Ma wyjątkową wartość artystyczną oraz historyczną. Obecnie trwają prace przy żeliwnych bogato zdobionych balustradach galerii z pierwszej połowy XIX w.

fol. www.caritasawp.pl

fol. FBitzewoscowa

POKÓJ WAM

Pod hasłem „Pokój wam” wyruszyła 1 lipca z Warszawy 38. Pieszka Pielgrzymka Młodzieży o Trzeźwość Narodu Polskiego do Miejsca Piastowego w woj. podkarpackim. Wędrowna pątników, licząca ok. 400 km, rozpoczęła się uroczystą Mszą świętą w ba-

zylice archikatedralnej św. Jana Chrzciciela przy ul. Świętojańskiej 8. Pielgrzymkę zwieńczy 13 lipca Eucharystia o godz. 17.30 w sanktuarium św. Michała Archanioła i bł. Bronisława Markiewicza w Miejscu Piastowym.

PODSUMOWANIE ROKU

Uroczystą Eucharystią celebrowaną w katedrze św. Stanisława Kostki łódzkie Wspólnoty Neokatechumenalne zakończyły rok ewangelizacji. – Kończy się kolejny rok ewangelizacji w naszych wspólnotach, ale nie kończy się nasza for-

macja. Ten rok był wyjątkowy, gdyż odbyły się pierwsze święcenia w naszym łódzkim Seminarium Redemptoris Mater, a dwie wspólnoty w Wigilię Paschalną uroczyście zakończyły Drogę – powiedziała katechistka Magdalena Kiełek./ks. Paweł Kłys

fol. ks. Paweł Kłys

fot. FB/Kobiece Różaniec Warszawa

KOBIECY RÓŻANIEC

Na Starym Mieście w Warszawie 2 lipca odbył się Kobiece Różaniec Warszawa. Inicjatywa ma miejsce w pierwsze soboty miesiąca, aby wynagradzać Najświętszemu Sercu Maryi za grzechy świata. Panie zgromadziły się w kościele św. Krzyża przy ul. Krakowskie Przedmieście 3. Modlitwę

rozpoczęły adoracją Najświętszego Sakramentu z możliwością spowiedzi. Następnie uczestniczyły w Mszy świętej. Po niej przeszły wraz z kapłanem w procesji do figury MB Passawskiej w pobliżu placu Zamkowego, gdzie odmówiły różaniec./**Patryk Lubryczyński**

ORŁY KARSKIEGO

fot. ks. Paweł Klys

Po raz kolejny w katedrze łódzkiej wręczono Orły Karskiego. Tym razem nagrodą uhonorowano jednego z obrońców Kijowa, Wołodymyra Biguna, oraz społeczeństwo polskie za pomoc świadczoną Ukraincom. W imieniu walczącego o wolność Ukrainy wyróżnienie przyjął jego żona Jewhenia z dziećmi Dianą i Jegorem. Natomiast Orła dla społeczeństwa polskiego odebrała Agnieszka Niedzwiecka wraz z mężem Radosławem, którzy prowadzą domy opieki, a także pomagają m.in. niepełnosprawnym z Ukrainy./**ks. Paweł Klys**

DLA UKRAINY

W remontowanym gmachu Domu Rekolekcyjnego przy Wyższym Seminarium Duchownym Księża Pallotynów przy ul. Jana Kilińskiego 20 w Ołtarzewie powstaje Pallo-tyńskie Centrum „Przyszłość dla Ukrainy”. Znajdzie się w nim miejsce dla 50 matek

z dziećmi, jadalnia, kuchnia, kaplica, sale zabaw dla dzieci. W przyszłości planowane jest uruchomienie przedszkola dla uchodźców. Osoby, które chcą włączyć się w misję powstającego ośrodka, mogą się zgłaszać, pisząc na adres e-mail: rektorat@wsdsac.pl.

fot. materiały Księża pallotynów

■ **Zapisy na akademicką.** Warszawska Akademicka Pielgrzymka Metropolitalna wyruszy na Jasną Górę 5 sierpnia z kościoła akademickiego św. Anny na Starym Mieście w Warszawie. Zapisy wyłącznie online: www.wapm.waw.pl.

■ **Triduum przed uroczystością.**

Fundacja Karmel na Woli i karmelitanki bose z Warszawy zapraszają do kaplicy mniszek karmelitanek bosych przy ul. Wolskiej 27/29 w Warszawie na Msze święte triduum przed uroczystością Matki Bożej Szkaplerznej 13, 14, 15 lipca oraz na Eucharystię 16 lipca, w uroczystość Najświętszej Maryi Panny z Góry Karmel w godz. 18.00–19.30. Mszy z konferencjami będzie w tym roku przewodniczył o. Robert Rutkowski OCD.

■ **Dołącz do prób.** Z okazji zbliżającej się pierwszej rocznicy poświęcenia Kościoła w Loretto istnieje możliwość współtworzenia scholi śpiewającej na uroczystości 31 lipca. Siostry loretanki zapraszają dzieci, młodzież i dorosłych. Próby odbędą się w Loretto 19 lipca i 26 lipca o godz. 19.00. Więcej informacji można uzyskać, pisząc na adres rekoлекcje@loretto.pl lub dzwoniąc pod nr tel. 511 219 439.

■ **Apteczka dla Ukrainy.** Parafia św. Antoniego z Padwy przy ul. Stefana Kardynała Wyszyńskiego 54 w Mińsku Mazowieckim ponawia akcję „Apteczka dla Ukrainy”. Do kościoła można przynosić m.in. środki opatrunkowe, gazy, opatrunki żelowe, folie termoizolacyjne, maseczki do sztucznego oddychania, chusty trójkątne itp. Szczegółowe informacje pod nr. tel. parafii: 737 162 103.

■ **Poszukiwany katecheta.** Parafia Matki Bożej Częstochowskiej przy ul. ks. Piotra Skargi 24 w Józefowie poszukuje katechety/-ki do Szkoły Podstawowej nr 2 w Józefowie. Jest do obsadzenia cały etat. Szczegółowe informacje w parafii, tel. 22 789 21 05, wew. 101 (ksiądz proboszcz), e-mail: parafia@parafiajzefow.pl.

■ **Będziesz miłował.** Muzeum Jana Pawła II i Prymasa Wyszyńskiego przy ul. Prymasa Augusta Hlonda 1 w Warszawie zaprasza wszystkich chętnych do udziału w IV edycji wolontariackiego projektu edukacyjnego pt. „Będziesz miłował”. Jego celem jest przybliżanie i upamiętnienie sylwetek kolejnych kapłanów powstania warszawskiego. Dla organizatorów istotne jest, aby wolontariusze poszerzyli wiedzę historyczną i mogli rozwinąć umiejętności cenione na rynku pracy. Projekt dedykowany jest osobom powyżej 17. roku życia, niezależnie od miejsca zamieszkania. Dodatkowe informacje dostępne są pod nr. tel. +48 575 954 358.

idziemy 10 lipca 2022

Srebrna Piszczalka

foto: Robert Śliwiński

Przewodniczący KEP abp Stanisław Gądecki wręczył 3 lipca w archikatedrze warszawskiej nagrodę „Srebrnej Piszczalki”, która przyznawana jest od 2000 r. za wybitne osiągnięcia i wkład w rozwój muzyki sakralnej w Polsce. Wydarzenie odbyło się w pierwszym dniu XXIX Międzynarodowego Festiwalu Muzyki Sakralnej „Organy Archikatedry”. Tegorocznym laureatem został ks. prof. Kazimierz Szymonik, dyrygent i muzykolog, 80-letni kapłan archidiecezji częstochowskiej.

Ks. prof. Szymonik zawodowo od wielu lat związany jest z Warszawą. To ceniony dyrygent chóru ATK, a następnie UKSW. Nagrał z nim wiele kompozycji, prawykonania – łącznie osiem płyt. Występował z chórzystami na wielu koncertach w kraju i za granicą. Jest

znawcą chorału gregoriańskiego, osobą zapraszaną do gremiów jury festiwalu chórальных, zwłaszcza poświęconych muzyce religijnej.

– Dziesięć lat jestem na emeryturze, ale bardzo się ucieszyłem, gdy się dowiedziałem, że dostanę nagrodę. Razem z chórem odbyłem około 23 tournée, często koncertowaliśmy w Europie Zachodniej, byliśmy też w Rosji i Ukrainie – powiedział laureat. Dodał, że mimo braku dotacji rządowych i samorządowych zespół był zapraszany, ponieważ doceniano jego wartość muzyczną. Obecnie chórzystami dyryguje uczeń prof. Kazimierza Szymonika, dr hab. Michał Ślawecki.

Patronat medialny nad festiwalem „Organy Archikatedry” objął tygodnik „Idziemy”.

Robert Śliwiński

Mińskie płuca

Malowniczo położony Rezerwat Przyrody Bagno Pogorzel zachęca do zatrzymania się w pędzie życia i zachwycenia się jego bioróżnorodnością.

Znajduje się w gminie Mińsk Mazowiecki w pobliżu wsi Grabina w leśnictwie Stankowizna. Rozciąga się na powierzchni 48,6 ha. Jest to torfowiskowy teren obejmujący obszary leśne, bagienne i wodne.

Leśniczy Piotr Olkiewicz podkreśla, że w rezerwacie jest kilkadziesiąt gatunków roślin chronionych: sity, welnianki, rosiczki, grzybień pólnoćny... Przechadzając się po okolicy, można posłuchać śpiewu ptaków. Na szczególną uwagę zasługują m.in. żurawie, błotniaki stawowe, wodniki, perkozy, rybi-

twy czarne, kszuki czy kobuzy. – Z najnowszych badań wynika, że jest ponad sto gatunków ptactwa – mówi leśniczy. W określonych miejscach można wędkować. Dlatego wielu okolicznych wędkarzy przyjeżdża tu łowić.

Na terenie Nadleśnictwa Mińsk znajduje się pomnik przyrody – najstarsza sosna w Polsce, która przyciąga uwagę turystów. – Drzewo rośnie przy drodze z Mińska Mazowieckiego do Gliniaku. Pomnikowa sosna ma ponad 360 lat! Jej wysokość wynosi 22 m, a obwód 3,6 m – opowiada Piotr Olkiewicz. Kilka lat temu ogłoszono konkurs na jej nazwę. Z nadesłanych propozycji wybrano „Wszębora”. Sosna jest jednym z symboli gminy Mińsk Mazowiecki. Znalazła miejsce na statuetce przyznawanej honorowym obywatelom samorządu.

Patryk Lubryczyński

foto: Patryk Lubryczyński

Drzeworyty Dürera

W zbiorach Muzeum Archidiecezji Warszawskiej przy ul. Dziekania 1 w Warszawie znajduje się bezcenne dzieło – trzy cykle drzeworytów Albrechta Dürera: „Żywot Maryi”, „Wielka Pasja” i „Apokalipsa”, które zostały wydane w 1511 r. i oprowadzone w jeden wolumin. Ze względu na konserwatorskich są pokazywane okazjonalnie.

foto: www.facebook.com/MuzeumMAW

Wystawie towarzyszy prezentacja multimedialna omawiająca drzeworyty pod względem ikonograficznym i walorów stylistycznych. Dzięki powiększeniom można zobaczyć szczegóły, których zazwyczaj się nie zauważa. Prezentacja ukazuje piękno skórzanej oprawy z tłoczonymi oraz pozłacanymi literami i ekslibrisem XVI-wiecznego rektora Akademii Krakowskiej, właściciela księgi. Księga jest woluminem o wysokości 55 cm, największe ryciny wypełniają prawie całą stronę i mają ok. 48 cm.

Albrecht Dürer pracował nad drzeworytami od 1497 r. do 1511 r. Warto wspomnieć, że cykl „Wielka Pasja” był pierwszym cyklem pasyjnym artysty. „Żywot Maryi” charakteryzuje umieszczenie wydarzeń z życia Madonny w realiach znanych autorowi – przedstawienie strojów, architektury i codziennych przedmiotów. W najstarszym cyklu, zatytułowanym „Apokalipsa”, Dürer stworzył plastyczną wizję końca świata – dramatyczną, ekspresyjną oraz sugestywną. Impulsem do pracy nad ilustracjami do Księgi Apokalipsy według wizji św. Jana były wydarzenia historyczne (toczące się wojny, dzuma).

Prezentację księgi z drzeworytami i wybranych reprodukcji można oglądać na wystawie czasowej do 4 września. Muzeum jest czynne od wtorku do piątku w godz. 12.00–18.00 oraz w soboty i niedziele od 12.00 do 16.00. Tel. 22 621 34 14.

Uroczych starych pałaców nie trzeba szukać daleko od Warszawy. Mamy taki blisko w powiecie wołomińskim, w miejscowości Chrzęsne. Warto zwiedzić to miejsce, zwłaszcza przy okazji odbywających się tam obecnie licznych koncertów, czasowych wystaw malarskich oraz warsztatów dla dzieci i młodzieży.

tekst i zdjęcia: Barbara Wiśniowska

Najbliższy koncert z cyklu „Chrzęsne na jazzowo” zaplanowany jest na 10 lipca o godz. 16.00. Wystąpi wówczas Judyta Pisarczyk, wokalistka jazzowa, która zaśpiewa przy akompaniamentzie fortepianu. Tego dnia o godz. 15.00 odbędzie się również wernisaż wystawy wieńczącej VI plener ceramiczny „Azymut Chrzęsne”. W sierpniu przewidziany jest plener malarski, a w każdą wakacyjną sobotę – warsztaty o dawnych zawodach.

– Pałac został wzniesiony w roku 1635 – opowiada Jessica Michalczyk, pracownica pałacu. – Jest jedynym w tej części Mazowsza przykładem dworskiej architektury renesansowo-barokowej i jednym z najwspanialszych przykładów podmiejskich willi budowanych przez polską szlachtę – dodaje.

Podczas zwiedzania możemy podziwiać niezwykle ciekawe elementy jego elewacji: pięcioboczne ryzality, owalne okulusy, boniowane narożniki, obramienia okien, pilastry tokańskie i ząbkowy gzyms nad fryzem. Wewnątrz znajdziemy: krzyżowo-żebrowe sklepienia z dekoracją sztukatorską w części przyziemia, świetnie zachowane modrzewiowe stropy na piętrze, portale, dwa rokokowe kominki, meble i zrekonstruowane stroje z XIX w., a także kopie obrazów Władysława Podkowińskiego, który był w Chrzęsne

i malował okoliczną przyrodę oraz portrety właścicieli majątku.

Na najwyższym piętrze znajduje się wystawa stała poświęcona Cyprianowi Norwidowi, obejmuje ona pierwodruki dzieł, oryginały obrazów i rysunków artysty, który urodził się i spędził dzieciństwo w powiecie wołomińskim. Najcenniejsze w tych zbiorach są: grafika opatrzona ołówkową dedykacją, nieznana dotąd akwarela „Pytia” oraz jeden z czterech zachowanych obrazów olejnych Norwida „Saturn z cyrklem nad globem ziemskim”. Znajdziemy tam również słynną tekę grafik „Łapigrosz”, cztery zaprojektowane przez poetę medale oraz perełki wydawnicze: „Po-ezje” Brockhause.

We wrześniu 2021 r., w dwusetną rocznicę urodzin wieszczki, w pałacowym parku odsłonięto popiersie Norwida wykonane przez cenioną rzeźbiarkę, mieszkankę gminy Dąbrówka Magdalenę Karłowicz. Gośćmi uroczystości byli m.in. wiceprezes Rady Ministrów, minister kultury, dziedzictwa narodowego i sportu Piotr Gliński, senator RP Maria Koc, wojewoda mazowiecki Konstanty Radziwiłł.

W pałacu spotkamy również „duchy” Władysława Podkowińskiego i Norwida, które w postaci hologramu objawiają się nam na szklanej ścianie w jednym z pomieszczeń.

Norwid opowie o swoim dzieciństwie na Mazowszu i wyrecytuje wiersze, a Podkowiński podzieli się historią tragicznej, niespełnionej miłości, którą przeżył w Chrzęsne. Malarz i ilustrator, prekursor polskiego impresjonizmu, często przebywał w okolicy. Wiele jego dzieł powstało właśnie w tych stronach: „Dzieci w ogrodzie”, „Mokra wieś”, „W ogrodzie”, „W agrestie”, „Portret Wincentyny Karskiej”, „Łubin w słońcu”. W Chrzęsne można obejrzeć kolekcję kopii wymienionych dzieł.

Po wojnie władze komunistyczne skonfiskowały majątek. W pałacu założyły szkołę dla chłopców, a później dom poprawczy dla dziewcząt. W latach 2009–2014 budynek został odrestaurowany dzięki władzom powiatu wołomińskiego ze środków pozyskanej na ten cel dotacji unijnej w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Mazowieckiego 2007–2013 i obecnie pełni funkcję centrum kultury.

– Regularnie odbywają się u nas koncerty jazzowe, plenery rzeźbiarskie, malarskie, fotograficzne, ceramiczne, a w Sylwestra – koncert noworoczny – dodaje Jessica Michalczyk. – Dla dzieci prowadzimy lekcje muzealne i warsztaty, organizujemy Noc Muzeów czy PodkoWIANKI – święto upamiętniające noc świętojańską, którego patronem jest Władysław Podkowiński. W tym roku imprezę uświetnił pokaz gry na gongach i koncert pieśni ludowych. Ponadto powierzchnie pałacowe, a także spichlerz i położony w parku obszerny namiot można wynająć do celów komercyjnych na szkolenia, konferencje, warsztaty lub uroczystości rodzinne.

Do Chrzęsna dojedziemy samochodem trasą S8, pociągami w kierunku Małkini z Dworca Wileńskiego, autobusami „Dar-Bus” i Stalko „T” również z Warszawy Wileńskiej. Pałac jest otwarty w godz. 8–16 od wtorku do piątku i w sobotę w godz. 11–16. Więcej informacji na www.palacwchrzesnem.pl.

Papieskie stypendia

Od 200 do nawet 1500 zł miesięcznie mogą otrzymać uczniowie i studenci warszawskich szkół i uczelni, którzy odnoszą sukcesy sportowe, artystyczne, naukowe lub angażują się społecznie. Centrum Myśli Jana Pawła II, operator stypendiów m.st. Warszawy im. Jana Pawła II, rozpoczął przyjmowanie wniosków stypendialnych.

Stypendia m.st. Warszawy im. Jana Pawła II adresowane są do uczniów (począwszy od tych, którzy ukończyli trzecią klasę szkoły podstawowej) oraz studentów uczących się w Warszawie. Ubiegać się o nie mogą młodzi ludzie, którzy osiągają sukcesy naukowe, artystyczne, sportowe lub angażują się w różnorodne działania społeczne, a jednocześnie spełniają kryteria formalne, czyli uzyskują dobre wyniki w nauce (średnia ocen nie może być niższa niż 4,0 w przypadku uczniów

oraz 3,5 w przypadku studentów), a miesięczny dochód netto na jednego członka ich gospodarstwa domowego nie przekracza kwoty 2000 zł. Nabór wniosków dla uczniów trwa do 1 sierpnia. Studenci (w tym tegoroczni maturzyści) swój czas na składanie wniosków będą mieli od 1 września do 10 października.

Stypendia m.st. Warszawy im. Jana Pawła II to nie tylko wsparcie finansowe, ale także autorski program edukacyjny, który umożliwia jego uczestnikom wszechstronny rozwój, zapewnia im możliwość realizowania własnych pomysłów, pobudza do podejmowania nowych wyzwań i stawiania sobie ambitnych celów. Szczegóły na temat przyznawania stypendiów oraz programu stypendialnego Centrum można znaleźć na stronie: www.stypendiajp2.pl. Inicjatorem programu był prezydent Lech Kaczyński.

foto: www.flickr.com

Trampki dla Ukrainy

Caritas Archidiecezji Warszawskiej prowadzi zbiórkę męskiego obuwia sportowego w dobrym stanie w rozmiarach 41–47 – informuje Bartek Pulcyn, rzecznik placówki. Rzecz można przynosić do 15 lipca do sześciu punktów w Warszawie.

- Śródmieście – ul. Krakowskie Przedmieście 62 (wejście od ul. Bednarskiej, każdego dnia o dowolnej porze)
- Wola – ul. Wolska 172 (pon.–pt. w godz. 9.00–19.00, sob. w godz. 9.00–13.00)

- Ursynów – al. KEN 101 (Parafialny Zespół Caritas – śr.–pt. w godz. 10.00–19.00)
- Wilanów – ul. Hłonda 1 (Centrum Opatrzności Bożej – pon. i czw. w godz. 18–20)
- Ochota – ul. Grójecka 38 (Zespół Charytatywny – par. św. Jakuba – wt. 16.00–18.00)
- Bielany – Zespół Pomocy Bliźniemu przy par. św. Zygmunta (pl. Konfederacji 55, wejście od ul. Daniłowskiego, czw. w godz. 16.00–19.00).

REKLAMA

"Wakacyjna runda pytań"
Katarzyna Supeł-Zaboklicka
poniedziałek-piątek, godz. 16.15

"Rozmowa Radia Warszawa"
Ewa Pietrzak
poniedziałek - piątek, godz. 10.30

Radio Warszawa 106,2 FM i www.radiowarszawa.com.pl

Muzyka klasyczna, ludowa oraz jazzowa wybrzmi podczas dziesiątej edycji Festiwalu Strefa Ciszy, który odbywa się w Łazienkach Królewskich do 24 lipca.

Tegoroczna edycja wydarzenia obejmuje cztery weekendy: 2–3 lipca, 9–10 lipca, 16–17 lipca oraz 23–24 lipca. Koncerty rozpoczynają się będą o pełnych godzinach między 10.00 a 19.00 w czterech różnych miejscach – na Scenie Czerwonej przy Trou Madame, Scenie Purpurowej przy Świątyni Sybilli, Scenie Pomarańczowej przy Wodoliborze i Scenie Żółtej przy Starej Kordegardzie.

Podczas tegorocznego festiwalu wystąpią m.in. Kapela Bud'mo, w której skład wchodzi wybitni muzycy ukraińscy, znani polskiej publiczności z najważniejszych festiwali folkowych; Cohaere Ensemble, zespół barokowy, który swoją interpretacją muzyki francuskiej zachwycił największych znawców i konsekwentów; oraz grupa Madrugada Sombra, brawurowo łącząca polską muzykę ludową i flamenco.

Fanów muzyki improwizowanej i performansu czeka nie lada gratka – wystąpi trio niezwykłych artystów, czyli Szamburski / Nowacka / Zemler.

Wyjątkowo interesująco zapowiadają się również koncerty duetów. Kotynia / Zaborski to oryginalne zestawienie brzmień gitary i altówki, gatunkowo osadzone przede wszystkim w muzyce jazzowej. Zespół Aleksis / Dakić, który tworzą koncertmistrzynie i pierwsza oboistka orkiestry symfonicznej Radia i Telewizji Serbii, pokazuje, co łączy muzykę Bacha i Bartoka.

Usłyszymy również artystów młodego pokolenia, zdobywających laury na pre-

fol. FB/Lazienki Królewskie

Muzycznie w Łazienkach Królewskich

stiżowych konkursach. Wystąpi m.in. fenomenalne trio klarnetowe Clarissime czy kwartet puzonowy, który zabierze nas w podróż od baroku po czasy współczesne.

Dzieci i rodziców organizatorzy zapraszają na cykl koncertów „Melomaluszki”. Doświadczeni animatorzy wprowadzą najmłodszych słuchaczy w świat muzyki poprzez interakcję i wspólne zabawy.

Po raz kolejny na festiwalu zagości również Scena Opowiadaczy przy Świątyni Sybilli. Można będzie usłyszeć baśnie, opowieści i gawędy z różnych stron świata, wzbogacone muzycznymi improwizacjami, zainspirowanymi muzyką tradycyjną. Historie z Północy i regionu Karpat zapre-

zentuje duet Apokryfy, który tworzą opowiadaczka Barbara Derlak i multiinstrumentalista Sebastian Wielądek.

Festiwal Strefa Ciszy to również okazja do zaprezentowania swoich umiejętności muzycznych. Na Scenie Otwartej przy Wodoliborze (Scena Pomarańczowa) amatorzy i profesjonalści będą mogli pokazać, co im w duszy gra.

Organizatorami Festiwalu Strefa Ciszy są Fundacja „Muzyka jest dla wszystkich” oraz Muzeum Łazienki Królewskie. Wydarzenie finansują m.st. Warszawa oraz Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego w ramach programu Narodowego Centrum Kultury Kultura – Interwencje 2022. Wstęp jest bezpłatny./dg

Niezwykła kraina

Za siedmioma górami, za siedzioma łąkami, za... Jeziorem Wilanowskim znajduje się niezwykła kraina, w której człowiek jest tylko gościem! Pałac w Wilanowie zaprasza na wyprawy do rezerwatu przyrody Morysin!

Morysin to niezwykła enklawa dzikości w stołecznym mieście. To cenne przyrodniczo siedlisko od 1996 r. jest chronione prawem jako rezerwat przyrody. Na uczestników wyprawy czekają spotkania z historią, botaniką i dzikimi zwierzętami. Podczas spaceru przewodnicy opowiedzą o roślinach tworzących łęgi i zaprezentują tajemnicze ruiny pałacyku z rotundą. Terminy: 16 lipca godz. 11.00–14.00, 20 sierpnia godz. 11.00–14.00. Bilety: 20 zł, dostępne w kasie muzeum lub online. Liczba miejsc ograniczona./dg

Białoszewski na Woli

W setną rocznicę urodzin Mirona Białoszewskiego Muzeum Woli otworzyło wystawę „Białoszewski nieosobny”. Ponad dwie dekady działań Mirona w teatrze okupacyjnym, Teatrze na Tarczyńskiej i wreszcie w Teatrze Osobnym zostały opowiedziane poprzez postaci współtwórców sztuk i przyjaciół, dziś w dużej mierze zapomnianych artystów: Bogusława Chojńskiego, Stanisława Swena Czachorowskiego, Ludwika Heringa, Ludmiły Murawskiej, Leszka Solińskiego, Lecha Emfazego Stefańskiego i innych. Na wystawie zaprezentowano rękopisy utworów i programów teatralnych, plakaty, projekty i szkice, elementy scenografii, kostiumy i rekwizyty, wycinki prasowe, a także wybór unikalnych fotografii. Składają się na obraz niezależne-

go środowiska twórczego o ogromnej sile oddziaływania. Wystawę można oglądać do grudnia./dg

fol. muzeumwoli.pl

Letnia scena Pragi

Muzeum Warszawskiej Pragi zaprasza latem na koncerty, potańcówki i spektakle na dziedzińcu placówki.

foto: muzeumwarszawy.pl

Lipiec:

- 9 lipca (sobota), godz. 19.00 (wstęp 5 zł)
Koncert: Etnos Ensemble
- 16 lipca (sobota), godz. 19.00 (wstęp 5 zł)
Koncert: „Shpil Mir a Dumke” – „Pieśni Żydowskie Ukrainy”, Olga Avigail Mieszczuk oraz Kol Ishe Trio
- 23 lipca (sobota), godz. 15.00 (wstęp 5 zł)
Spektakl dla dzieci: „KSIEŻYC’owe OPOWIEŚCI” – Małe Mi – Wędrowny Teatr Lalek
- 30 lipca (sobota), godz. 20.00 (wstęp 5 zł)
Koncert: Madrugada – flamenco ze słowiańską duszą.

Sierpień:

- 2 sierpnia (wtorek), godz. 18.00 (wstęp bezpłatny)
Koncert: Ferajna Jastrzębskiego
- 6 sierpnia (sobota), godz. 18.00 (wstęp 5 zł)
Koncert: Czesband i Cała Praga Śpiewa
- 18 sierpnia (czwartek), godz. 18.00 (wstęp bezpłatny)
Koncert: Brass Federacja
- 26 sierpnia (piątek), godz. 20.00 (wstęp 5 zł)
Gan Eden – Paweł Szamburski./dg

foto: materiały dystrybutora

Elvis i Parker

Mirosław Winiarczyk

Na ekranach kin pojawił się film o Elvisie Presleyu, który ma szansę stać się międzynarodowym przebojem. Nasuwa się pytanie, czy tak będzie u nas...

W Polsce popularność Presleya nie była tak wielka jak w Ameryce. Wprawdzie piosenki Króla (tak nazywano pieśniarza) były w PRL często nadawane przez Polskie Radio – dziś także mają swoich fanów – ale w naszym kraju odbiór kariery Elvisa daleki był od obłędu takiego jak w USA, gdzie Elvis był kultową supergwiazdą. I tak jest do dziś. Do tego stopnia, że wielu Amerykanów wierzy, że Elvis wciąż żyje.

Australijski reżyser Baz Luhrmann, autor kilku przebojowych utworów muzycznych i historycznych (m.in. „Moulin Rouge”, „Wielki Gatsby”), zrealizował „Elvisa” w poetyce atrakcyjnego dzieła biograficznego – zapisu kariery gwiazdora i występów Presleya od młodości do przedwczesnej śmierci.

Ten rozśpiewany i roztańczony film nie wydaje się jednak prostą laurką ku czci Elvisa. Gwiazdor, uznany za symbol rewolucji obyczajowej lat 50. i 60. XX w., został tu ukazany jako osoba mało samodzielna, uzależniona od rodziców – zaborczej, przedwczesnie zmarłej matki i prymitywnego ojca, który długo nieudolnie zarządzał fundacją syna. Przede wszystkim jednak reżyser utworu przekonuje, że złym duchem Presleya był jego menedżer, pułkownik Tom Parker, naturalizowany w Ameryce imigrant z Holandii, który jest narratorem filmu.

Przewrotność reżysera obrazu polega na tym, że oczami tego czarnego charakteru patrzymy na karierę Elvisa. I tu zaczyna się schody... Twórcy każą nam wierzyć, że Parker był wcielonym złem, na ekranie oglądamy bowiem, jak bezwzględnie sterował karierą gwiazdora, mając na uwadze tylko własny interes finansowy, a także, co ważniejsze, przyczyniając się do uzależnienia go od leków, alkoholu i narkotyków, a w konsekwencji do przedwczesnej śmierci.

Tyle tylko, że taki obraz nie bardzo zgadza się z innymi biografiami Presleya, w których poznajemy nieco odmienny charakter działań Parkera. Nie negując uzależnienia pułkownika od hazardu ani jego osobistej chciwości, nie sposób jednak podwa-

żyć faktu, że w połowie lat 50. XX w. poznał się on na wielkim talencie młodego piosenkarza, a później wielokrotnie ratował go z opresji.

Nie wydaje się także, że przez cały okres kariery pieśniarz był człowiekiem pozbawionym wolnej woli. Fenomenalna popularność Elvisa Presleya i jego dramatyczne życie prywatne były więc prawdziwym wyzwaniem dla Parkera. Nigdy się zapewne nie dowiemy, jak mogłaby się potoczyć kariera Elvisa, gdyby nie było mętnej, ale sprytniej postaci pułkownika. W każdym razie karykaturalny obraz Parkera, granego przez Toma Hanksa, wydaje się w filmie Luhrmanna mocno dyskusyjny.

„Elvis”, USA; 2022;
reżyseria: Baz Luhrmann, aktorzy: Austin Butler, Tom Hanks, Olivia DeJonge i inni;
dystrybucja: Warner Bros. Poland

foto: materiały dystrybutora

KONKURS

Nie tylko o tym, dlaczego niektórzy karmelici są bosy, a inni nie, i czy trzeba być aż św. Teresą od Jezusa, by do tego zakonu wstąpić, w książce „Przedśionek nieba” (AA) pisze „od środka” Joanna Ku-charska OCD. Historia odkrywającej powołanie studentki Oli inspirowana jest losami autorki, ale także jej współsióstr. Kanwą opowieści jest duchowy rozkwit i dojrzewanie do powołania, żegnanie się ze światem i zmagania, zwłaszcza z tym ostatnim, w których pomaga relacja z Jezusem. Niczym złote nitki w hacie przeplatają ją ciekawostki o życiu w karmelitańskim domu – kim są w nim radne, jakimi kodami się zwołują, dlaczego przestały nosić welony zakrywające twarz. Wśród czytelników, którzy 11 lipca między godz. 13.00 a 13.15 zadzwonią pod nr (22) 512 00 95 i odpowiedzą na pytanie: **Która karmelitanka jako pierwsza kobieta w Polsce napisała autobiografię?** – wylosujemy 3 egzemplarze książki. Odpowiedź na pytanie konkursowe 27: „Astronom Kopernik, czyli rozmowa z Bogiem” – brzmi tytuł obrazu Jana Matejki. Zwycięzcom gratulujemy!

Szczyt NATO w Madrycie na długo przed jego inauguracją został oprotestowany przez licznych na Półwyspie Iberyjskim sympatyków prezydenta Rosji. Wśród głosicieli haseł zbieżnych z retoryką kremlowskiego dyktatora nie brakuje znanych osób, a także byłych dowódców Sojuszu Północnoatlantyckiego.

szu Północnoatlantyckiego. Straszanie „inwazją” NATO należy również do strategii zasiadających w portugalskim parlamencie komunistów. Pomimo odżegnywania się od związków z Putinowską Rosją politycy Portugalskiej Partii Komunistycznej (PCP) prowadzą jawnie nieprzychylną aktywność wobec walczącej z agresją Ukrainy, krytykując m.in. prezydenta Wołodymyra Zełenskigo. Twierdzą, że został on oszukany stworzonym przez USA mierzem przyłączenia Ukrainy do Sojuszu Północnoatlantyckiego. Prokremlowska postawa tego ugrupowania jest tak bardzo widoczna, że jego członkowie są stale krytykowani w mediach, a budynki należące do partii systematycznie padają celem wandalii. Z kolei pod koniec czerwca popierający Ukrainę hakerzy przeprowadzili zmasowany atak na strony internetowe

dować cara. – Putinowi bliżej do karła niż do mierzącego 2,03 m Piotra Wielkiego (...). Kompleks niższości otwiera szeroko drogi ku zaspokajaniu kompleksu wyższości – ocenił Tunhas.

OFICEROWIE Z PRZESZŁOŚCIĄ

Uznawany wśród Portugalczyków za największego znawcę polityki współczesnej Rosji Jose Milhazes po ponad czterech miesiącach od wybuchu wojny zastanawia się nad celowością inwazji rosyjskiej. Pisarz i komentator telewizji SIC odnotowuje, że ukraińska polityka Putina nie tylko nie przyniosła żadnych sukcesów, ale poważnie szkodzi samej Rosji. Jej prezydenta nazywa autorem „tragicznych błędów”. – Napada on na Ukrainę i nie udaje mu się żadne zwycięstwo. Chce zablokować rozszerzenie NATO, ale jeszcze

Piąta kolumna sojuszu

Marcin Zatyka

Mówienie o „piątej kolumnie” w związku ze szczytem NATO w Madrycie pasuje do hiszpańskiej stolicy jak ulał. To tam bowiem, podczas wojny domowej z lat 1936–1939, po raz pierwszy użyto stwierdzenia o grupie ukrytych zwolenników wroga, prowadzących działania dywersyjne na tyłach frontu. Dziś, o czym świadczy deklaracja szefowej resortu obrony Hiszpanii Margarity Robles, sytuacja się nie zmieniła, a poplecznicy Putinowskiej Rosji aktywni są również w Hiszpanii. Minister obrony już kilka tygodni przed czerwcowym szczytem zapowiedziała, że żaden z przedstawicieli koalicyjnego bloku Unidas Podemos (UP), współrządzącego Hiszpanią z socjalistami (PSOE), nie będzie mógł pojawić się na najbliższym szczycie Sojuszu Północnoatlantyckiego.

NATO – TEMAT ZASTĘPCZY

Wśród polityków Unidas Podemos, a także skrajnie lewicowych hiszpańskich komentatorów pochwały pod adresem Władimira Putina pojawiają się stosunkowo rzadko, ale nie oznacza to, że nie sprzyjają oni Rosji. Już kilka dni po inwazji jej wojsk na Ukrainę hiszpańska lewica rozpętała historyczną debatę o rzekomych zagrożeniach dla Europy ze strony Soju-

Portugalskiej Partii Komunistycznej oraz jej młodzieżówki.

KARŁY PUTINA

Wojna na Ukrainie, jak wskazuje szef lizbońskiego radia Observador Jose Manuel Fernandes, ujawniła nie tylko ludzi

Już kilka dni po inwazji Rosji hiszpańska lewica rozpętała debatę o rzekomych zagrożeniach dla Europy ze strony NATO.

„zafascynowanych” Putinem i prowadzoną przez niego polityką, ale również prorosyjską grupę komentatorów politycznych. Część z nich to „pożyteczni idioci” popierający agresję na niepodległe państwo, zaznaczył publicysta, wskazując jako przykład znanego portugalskiego literata Miguela Souzê Tavaresa. Jeszcze 23 lutego utrzymywał on, że do rosyjskiej inwazji na Ukrainę nie dojdzie.

Na licznych na Półwyspie Iberyjskim zwolenników podbojów prezydenta Rosji wskazuje inny komentator Observadora, Paulo Tunhas. Nazywa ich „karłami Putina”. Zauważa, że osoby te popierają jednocześnie demokrację portugalską i imperialny reżim rosyjski. Twierdzi, że są one „osobliwościami” miary karłów, których miał na swoim dworze Piotr Wielki. Przypomniawszy, że zmarły w XVIII w. monarcha o wysokim wzroście paradoksalnie stał się wzorem dla mierzącego zaledwie 1,68 m Putina, który „nieudolnie” próbuje naśl-

bardziej stymuluje je, prowadząc do efektu odmiennego od zamierzonego. Gdybym był rosyjskim patriotą, to zacząłbym myśleć, że Putin może być amerykańskim agentem pracującym na szkodę Rosji – stwierdził Milhazes.

Publicysta zaznaczył, że wraz ze spodziewaną w najbliższym czasie walką o władzę w Rosji i próbą usunięcia Putina z Kremla niebawem może dojść do dezintegracji terytorialnej Federacji Rosyjskiej „za sprawą różnych ruchów separatystycznych”. Zwraca też uwagę, jak dziennikarze Observadora, na obecność „piątej kolumny” Moskwy, w tym szczególnie wśród elit wojskowych, w portugalskich mediach. Część z nich, jak zauważa, w przeszłości pełniła ważne funkcje podczas misji NATO, m.in. podczas wojny w byłej Jugosławii w dekadzie lat 90. XX w. Jednym z nich, jak twierdzi Milhazes, jest emerytowany generał dywizji Carlos Branco, który pojawia się regularnie w niemal wszystkich programach informacyjnych portugalskich mediów. Co ciekawe, na wygłaszanie swoich prorosyjskich tez pozwala mu nawet zapraszający go do swoich programów portugalski oddział amerykańskiej stacji CNN.

Na istnienie grupy prokremlowskich generałów wskazuje też lizboński tygodnik „Expresso”. Poza Carlosem Branco wymienia w niej emerytowanego generała dywizji Raula Cunhê, który w przeszłości jako wysoki oficer NATO i ONZ pra-

fot. PAP/EPN/J. Caillen

Protest przeciwko NATO w Madrycie przed rozpoczęciem obrad

cował na Bałkanach, m.in. w Kosowie. Jeszcze przed rozpoczęciem wojny zasłynął on stwierdzeniem, że bardziej prawdopodobny od inwazji Moskwy na Ukrainę jest atak na Rosję ze strony Polski lub paramilitarnych grup ukraińskich. Inna oryginalna wypowiedź byłego dowódcy padła krótko po zajęciu przez Rosjan elektrowni atomowej w Czarnobylu. Wyznał wtedy, że bardziej ufa „rosyjskim wojskom specjalnym niż ukraińskim oddziałom paramilitarnym”.

ZACHÓD I ZŁA STRONA HISTORII

Wydawany w Lizbonie tygodnik „Visao” odnotowuje, że w promowanie racji Putińskiej Rosji włączyły się również znane postacie portugalskiej masonerii. Przykładem jest Joao Soares, były burmistrz Lizbony i minister kultury, a prywatnie syn byłego prezydenta i premiera Mario Soaresa. W styczniu i lutym wielokrotnie uspokajał przed wojną, broniąc racji Władimira Putina. Gazeta zauważa, że we wspieranie Kremla mocno włączył się również inny mason, a zarazem emerytowany generał dywizji Agostinho Costa. Także on od podszewki zna mechanizmy działania NATO, w którym przez kilka lat pełnił ważne funkcje, m.in. podczas misji w byłej Jugosławii. Choć odzęguje się od zwią-

ków z Rosją, publicznie twierdzi, że Krym został przejęty przez Moskwę w sposób legalny. Według „Visao” wielu portugalskim masonom nie podobają się deklaracje byłego dowódcy, szczególnie ta, że „Zachód stoi po złej stronie historii”.

Wśród osób publicznych związanych z portugalską masonerią nie brakuje też surowych krytyków Kremla. Jednym z nich jest sędzia ad hoc Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w Strasburgu Paulo Saragoca da Matta. Kilka dni po ujawnieniu masakry cywilów w Buczy lizboński prawnik stwierdził, że już same zdjęcia i filmy wykonane w tej podkijowskiej miejscowości stanowią wystarczające dowody, aby oskarżyć wojska rosyjskie, ich dowódców oraz polityków podejmujących w sprawie decyzje o ludobójstwo. – To, co widzimy na naszych ekranach, to ważne argumenty w sprawie. Nawet pięciolatek nie da się nabrać na tłumaczenia Rosjan, że to Ukraińcy sami zabili własnych obywateli – powiedział portuga-

ski prawnik. Dodał, że zbrodnie wojenne popełnione przez Rosjan na Ukrainie się nie przedawnia. – Takie zbrodnie się nie przedawniają i nawet za trzydzieści lat ich autorów będzie można za nie osądzić (...). Kiedyś, za wiele lat może dojść do sytuacji niczym z hollywoodzkiego filmu, że gdzieś w bardzo odległym kraju odpowiedzialni

za zbrodnie na Ukrainie zostaną schwytani podczas urlopu i szybko osądzeni – stwierdził sędzia.

ILE ZNACZY ARTYKUŁ 5

Media w Hiszpanii, której wojska wraz z wybuchem wojny na Ukrainie powiększyły na wschodniej flance NATO swoją liczebność o kilkuset żołnierzy, regularnie dywagują na temat bezpieczeństwa państw Sojuszu Północnoatlantyckiego. Zastanawiają się, jakie jest realne znaczenie artykułu 5, zgodnie z którym zaatakowany członek sojuszu mógłby liczyć na pomoc innych państw NATO. Madrycki dziennik „La Razon” spekuluje, czy i w takich warunkach istnieją gwarancje, że przepis zostanie wypełniony i zaatakowanej np. Litwie inni sojusznicy ruszą na pomoc. Gazeta zastanawia się nad sytuacją, kiedy jeden z członków NATO świadomie lub sprowokowany „wyszedłby poza scenariusz” i zaangażował się bezpośrednio w wojnę na Ukrainie. Gazeta uważa, że w takim przypadku „Sojusz najprawdopodobniej nie zaakceptowałby ewentualnego wniosku o uruchomienie art. 5”. „La Razon” uspokaja jednak, że żadne z państw NATO dotychczas nie wykażało ani chęci, ani inicjatywy, aby działać przeciwko Rosji na własną rękę i samodzielnie zaangażować się w konflikt zbrojny z tym krajem.

Jan Długosz znany jest przede wszystkim jako twórca „Roczników, czyli kronik sławnego Królestwa Polskiego”. Pisząc wybitne dzieło ówczesnej historiografii, czerpał z niezliczonych podróży, które odbył jako duchowny w służbie biskupa krakowskiego Zbigniewa Oleśnickiego.

Ignacy Masny

„Na próżno żyłem dotychczas, dopóki ziemi rodzinnej Zbawiciela nie oglądałem” – napisał ks. Jan Długosz po powrocie z pielgrzymki do Ziemi Świętej. Podróż, której pragnął „od najmłodszych lat”, rozpoczęła się w 1450 r. W liście do swojego pracodawcy i opiekuna pisał o wielkiej radości, że „podróż jest postanowiona”. Towarzyszył mu starszy kolega z kancelarii bp. Oleśnickiego, również ksiądz, Jan Elgot – wybitny prawnik, spowiednik królowej Zofii Holszańskiej. Z listów Elgota także można wyczytać żar religijny, z jakim przyjaciele myśleli o możliwości pobytu w miejscach świętych. Z powodu niebezpieczeństw, które groziły w tamtych czasach pielgrzymom, zapobiegliwy Elgot sporządził przed pielgrzymką testament. O samej podróży niewiele wiadomo. Z pewnością poza Jerozolimą z bazyliką Grobu Świętego, która była głównym celem pielgrzymów, musieli odwiedzić Betlejem. Długosz, pisząc o śmierci Elgota w 1452 r., wspominał: „jemu zdarzyło szczęście, że własnymi oczyma oglądał (...) miejsce urodzenia Zbawiciela”. Typowa pielgrzymka w tych czasach obejmowała jeszcze wizytę nad rzeką Jordan, Jerycho, Górę Kuszenia i Betanię. W sierpniu 1450 r. Długosz był już z powrotem w Krakowie.

PRZED CESARZEM

Podróż była też okazją do zawarcia cennych znajomości. W drodze do Ziemi Świętej Jan Długosz z towarzyszami przejeżdżał w lutym 1450 r. przez Wiener Neustadt,

gdzie przebywał wówczas cesarz Fryderyk III Habsburg. Jednym z jego dworzan był dawny przyjaciel Długosza ze środowiska biskupa Oleśnickiego. Gdy dowiedział się o ich wizycie w cesarskim mieście, postarał się o audiencję dla pielgrzymów u samego cesarza. Okazał się nad wyraz skuteczny – goście z Polski zostali zaproszeni na niezwłoczne odwiedziny u władcy.

„Wszystkich strach przejął” – pisał Jan Długosz w liście do Jana z Tęczyna. Nawet Elgot, starszy od Długosza o co najmniej siedemnaście lat, wytrawny przecież dyplomata, nie podjął się zaimprovizowania mowy przed

Długosz popadł w niełaskę Kazimierza Jagiellończyka. Kilka lat później król powierzył mu wychowanie swych synów.

cesarski i Rzym do Ziemi Świętej – doskonale pokazuje też profil intelektualny autora „Roczników”: szeroką znajomość świata, głębokie zaangażowanie w politykę, śmiałość, bliskość z największymi umysłami epoki, patriotyzm, a przede wszystkim żarliwą wiarę i oddanie służbie Kościoła.

Pracę w kancelarii biskupa krakowskiego rozpoczął jako sekretarz, mając szesnaście lat. Był bardzo ambitny, o czym może świadczyć anegdota z biografii spisanej jeszcze za jego życia: otóż w dzieciństwie miał utopić w rzece wszystkie swoje zabawki, żeby nie odciągały go od nauki. Historia być

Długosz – więcej niż kronikarz

cesarzem. Jeden Długosz nie stracił rezonu: powitał Fryderyka II, syna mazowieckiej księżniczki, w języku polskim. Później przetłumaczył swoją mowę na łacinę, podnosząc szczególnie polskie pochodzenie władcy.

Jeszcze większe wrażenie niż cesarz zrobiło na Długoszu ponowne spotkanie z jednym z największych humanistów epoki: Eneaszem Sylwiuszem Piccolominim. Późniejszy papież Pius II był wówczas biskupem Triestu i cesarskim sekretarzem. Rozsławiony w Europie jako poeta, był również historykiem, napisał traktat o wychowaniu chłopców i rozprawy geograficzne. Z Eneaszem Sylwiuszem Długosz umówił się, że gdy będzie wracał do Polski, odbierze od niego przepisany w międzyczasie kodeks jego listów – „perłę wytworności”. Nie była to jedyna książka, jaką przywiózł z tej podróży. Gdy tylko nadarzała się sposobność, zdobywał zabytki literatury starożytnej nieznane jeszcze wtedy w Polsce, m.in. Liwiusza i Cyncerona. Szczególnie wiele nabył ich w Rzymie, dokąd przybył jakiś czas przed przeprawą morską do Palestyny, aby uczestniczyć w uroczystościach jubileuszowego roku świętego.

W SŁUŻBIE BISKUPA

Michał Bobrzyński i Stanisław Smolka, autorzy napisanej pod koniec XIX w. biografii Jana Długosza, zauważyli: „Żadna chwila w życiu Długosza nie oświeca tak jasno stanowiska jego wobec wielkich prądów cywilizacyjnych i intelektualnych tego czasu, jak ta pielgrzymka”. Podróż w 1450 r. – przez dwór

Katedra wawelska

stu lat – rozpoczął swoje dyplomatyczne podróże w służbie bp. Oleśnickiego, wówczas w praktyce kierującego już polityką zagraniczną królestwa.

Zaczął od podróży do Florencji, do papieża Eugeniusza IV, i na sobór bazylejski. W 1440 r. towarzyszył Władysławowi, zwanemu później Warneńczykiem, kiedy ten wstępował na tron węgierski. W drodze powrotnej ocalał życie bp. Oleśnickiemu w czasie napadu zbójców. W 1448 r. wyjechał z trudną misją – miał przywieźć z Rzymu insygnia kardynalskie dla bp. Oleśnickiego. Udało się, dzięki czemu możnowładca stał się pierwszym kardynałem polskiego pochodzenia. Kolejną podróżą była opisana już pielgrzymka do Ziemi Świętej. Później musiał jeszcze nieraz ruszyć z misją dyplomatyczną na Śląsk, Węgry czy Litwę. Jednak czas od 1450 r. do śmierci kardynała w 1455 r. Długosz w dużej mierze poświęcił sprawom krajowym.

PIERWSZY GEOGRAF POLSKI

Ostatnie lata życia bp. Oleśnickiego były czasem jego ostrego konfliktu z królem Kazimierzem Jagiellończykiem. Ks. Długosz, jako prawa ręka kardynała, był więc przez władcę traktowany z niechęcią. Po śmierci patrona Długosz zrezygnował ze stanowiska biskupiego kanclerza, by zająć się własnymi sprawami gospodarczymi. Zgromadził znaczne dobra, którymi zarządzał umiejętnie i ofiarnie. Dowodzą tego liczne fundacje, m.in. Domy Długosza w Sandomierzu i Wiślicy czy dom dla kolegium psalterzystów na Wawelu. W 1455 r. ks. Długosz zaczął pisać swoje największe dzieło – „Roczniki, czyli kroniki sławnego Królestwa Polskiego”.

Wstęp do dwunastu ksiąg historii Polski stanowi tekst jedyny w swoim rodzaju – „Chorografia”, czyli opis geograficzny królestwa. Dzieło to dowodzi doskonałej znajomości ziem polskich, które opisał według własnej, oryginalnej w skali światowej metody – położenie miejscowości określał biegiem rzek. I właśnie ów opis sieci rzecznej narysowany przez Długosza jest jak na owe czasy niezrównany. Żadne współczesne mu mapy nie były tak dokładne, znajomość rzek musiała więc pochodzić z własnych obserwacji Długosza podczas podróży po Polsce. Wiele miejsca poświęcił też jeziorom, górcom i miastom, zawsze wkładając wysiłek, by nazwać je w języku polskim. Jak pisał Franciszek Bujak, „słusznie należy mu się nazwa pierwszego geografa polskiego”.

DZIEŁO ŻYCIA

W Boże Narodzenie 1460 r. dom ks. Długosza pod Wawelem został spalony. On sam musiał uciec do Melsztyna, gdzie spędził trzy lata na wygnaniu. Poszło o nominację biskupa krakowskiego – Długosz poparł kandydata

Jan Długosz,
rycina Bronisława
Puca z „Tygodnika
Ilustrowanego”
według obrazu Jana
Matejki

fol. Polona

papieskiego przeciw kandydatowi Kazimierza Jagiellończyka. Groziła mu za to śmierć i konfiskata majątku. Dopiero w 1463 r. uzyskał królewskie przebaczenie. Powrócił najpierw do służby dyplomatycznej (trwał wtedy konflikt z Krzyżakami, zakończony pokojem toruńskim w 1466 r.), a w 1467 r. król powierzył mu wychowanie swych synów. Przez szkołę Długosza przeszli Władysław, późniejszy król Czech i Węgier, św. Kazimierz, późniejszy król Polski: Jan Olbracht, Aleksander i Zygmunt, a także Fryderyk, który został prymasem Polski. Nie skończyły się wówczas podróże dyplomatyczne. Podczas jednej z nich, gdy król Władysław został powołany na króla Czech, proponowano mu arcybiskupstwo praskie, jednak Długosz odmówił.

W tym czasie dopracowywał dzieło życia, jakim jest spisana przez niego historia Polski. Dzieło to obejmuje wydarzenia od czasów legendarnych aż do roku śmierci Dłu-

gosza, a więc 1480. Imponuje rozmachem, erudycją autora, liczbą wykorzystanych źródeł. Jest w podwójnym sensie dziełem życia – jako największe życiowe dokonanie

i jako dojrzały owoc życia, pełnego zaangażowania dla dobra ojczyzny i Kościoła.

Historyk Stanisław Grzybowski dostrzegł pewną myśl przewodnią przyswiecającą Długoszowi i stanowiącą oś narracyjną „Roczników”.

W pierwotnej epoce dziejów Polski jedynie państwo stanowi o sile społeczności. Władza skupiona jest w nim w ręku jednostki, a społeczeństwem rządzą prawa natury. Kulturę, mającą chronić dobro jednostki, wprowadza w dzieje polskie Kościół. Kościół ma też stać na straży kultury i zrodzonego z jej postępu prawa. Jan Długosz – ksiądz, proboszcz, kanonik, prawa ręka biskupa, a jednocześnie wybitny historyk, geograf, dyplomata, wychowawca królów – uosabia tę rolę Kościoła w dziejach Polski.

Widok bazyliki od strony placu Rajskiego

fot. xhz

lewskie otoczenie. Okolona jest placami: Mariackim z figurą Matki Bożej Niepokalanej i fontanną, zasilaną wodą z naturalnie wypływającego tu źródła, oraz Rajskim z kolumną Chrystusa Frasobliwego. Przy obydwu wznoszą się siedemnastowieczne baszty.

Wejście do bazyliki prowadzi przez klasztorny hol, którym dochodzimy do absydy z niewielką oszkloną kapliczką z cudownym krucyfiksem. Tu zaczyna się historia leżajskiej bazyliki, uznawanej za perłę Podkarpacia. Drewniany krzyż pochodzi z 1590 r., z miejsca objawień, jakie miał Tomasz Michałek, pochodzący z pobliskiej wsi Giedlarowa. Zobaczył wtedy na drzewie Matkę Bożą, wzywającą do modlitwy i wypraszenia łask. Widział też św. Józefa, polecającego wybudowanie kościoła w tym miejscu. Przełożony klasztoru leżajskich bożogrobców ks. Wojciech Wyszogrod nie dawał temu wiary. Wizjonera za głoszone herezje osadzono w więzieniu, a podobno nawet torturowano. Po wyjściu na wolność Michałek nie zapomniał o Bożym przesłaniu. W miejscu

Leżajsk – perła za murami

Bazylika jakby przeniesiona z Rzymu, z cudownym obrazem Matki Bożej Pocieszenia, jednymi z najpiękniejszych i najstarszych w świecie a wciąż czynnych organów. Nie bez powodu kard. Karol Wojtyła napisał o Leżajsku, że niełatwo zapomnieć to miejsce.

Irena Świerdzewska

Uruchomiona niedawno Via Carpatia skracą dystans do jednego z najstarszych miast Podkarpacia. Z centrum Polski wystarczy trzy godziny, by dojechać samochodem na miejsce. Nieco dłużej jedzie się pociągiem. – Nie tylko w sezonie letnim przyby-

wa tu mnóstwo pielgrzymów i turystów, także z zagranicy, rocznie ponad ćwierć miliona – mówi br. Władysław Wyka, bernardyn, miejscowy przewodnik. Jedni ze względów religijnych, drudzy turystycznych, by zobaczyć barokowo-rokokową bazylikę, której wystrój porównać można z rzymską świątynią Santa Maria Maggiore – Matki Bożej Większej. W wakacyjne niedziele, do 8 sierpnia, w urokliwych wnętrzach jest okazja posłuchania tu organowych koncertów w ramach XXXI Międzynarodowego Festiwalu Muzyki Organowej i Kameralnej.

Przybywający do Leżajska wyznawcy judaizmu kierują się do kirkutu. Na żydowskim cmentarzu znajduje się onel – kaplica z grobem cadyka Elimeleka, prekursora chasydyzmu żydowskiego. Kamienice z hebrajskimi napisami przypominają, że dawniej istniała tu żydowska dzielnica.

POD OPIEKĄ BERNARDYNÓW

Licząca czterysta lat bazylika i klasztor bernardynów, położone na skraju miasta, są otoczone murem obronnym z otworami strzelniczymi. Wspaniale zachowany kompleks ocalał dzięki fortyfikacjom, które powstrzymywały najazdy wojsk tureckich i szwedzkich. Gigantyczna bazylika ma kró-

objawienia osadził na drzewcu krucyfiks. Do tego miejsca zaczęli przybywać pielgrzymi także z odległych zakątków kraju oraz z Rusi. Doznawali tu wielu łask. Przełożony bożogrobców, przekonany, że

Wystrój leżajskiej barokowo-rokokowej świątyni porównać można z rzymską bazyliką Santa Maria Maggiore.

zwalcza herezję, zarządził podpalić krucyfiks w obecności pątników, ale ogień nie wyrządził krzyżowi żadnych szkód. Wówczas krucyfiks został uznany za cudowny. Dwa lata później w tym miejscu wzniesiono

drewniany kościół. Sprowadzeni w 1608 r. z Przeworska do Leżajska bernardyni wybudowali obecną monumentalną świątynię.

SPOJRZENIE MATKI

Z drewnianego kościoła do murowanego przeniesiony został obraz Matki Bożej Leżajskiej, namalowany jeszcze przed objawieniami przez późniejszego bożogrobcę ks. Erazma. – Od początku był otaczany wielkim kultem wiernych. W 1634 r., po stwierdzeniu autentyczności 668 cudów, uznany został za cudowny – mówi br. Władysław. Jak wielką odbierał cześć, świadczą ofiarowane w 1752 r. przez papieża Benedykta XIV korony papieskie dla Maryi z Dzieciątkiem.

Modlili się przed tym obrazem król Władysław IV, który za zwycięstwo w bitwie pod Chocimiem w 1621 r. złożył wotum – hebanową ramę do obrazu, hetman Stefan Czarnie-

ki, zawierając siebie i żołnierzy w 1655 r. przed walką ze Szwedami. Pielgrzymowała do Leżajska w stanie błogosławionym Marianna Pelczar, ofiarowując Maryi oczekiwane dziecko. Na świat przyszedł – dziś już święty – Józef Sebastian Pelczar.

– Patronka naszego sanktuarium nazywana jest Matką Bożą Pocieszenia – opowiada brat Władysław. – Powodów jest kilka. Maryja jest Matką Boskiego Pocieszyciela. Objawiając się, obiecała, że kto będzie Jej tutaj wzywał, zostanie wysłuchany. Oblicze Maryi jest pełne łagodności, wydaje się, że jakkolwiek przemieścimy się przed obrazem, Jej wzrok spoczywa na nas – wyjaśnia br. Władysław. Obraz odsłaniany jest przed szóstą rano, zasłaniany w dni powszednie około godz. 19, w niedzielę około godz. 21.

W księdze łask zwanej Miraculosa znajduje się wiele wpisów z podziękowaniami za doznane łaski. Historie cudownych uzdrowień można poznać, oglądając obrazy w korytarzu klasztornym, po wcześniejszym uzgodnieniu z ojcami bernardynami. Znajduje się tam

szej Maryi Panny, Nawiedzenie św. Elżbiety i Zaślubiny NMP z Józefem. Wśród fresków o tematyce maryjnej warto zwrócić uwagę na plafon z apoteozą Niepokalanego Poczęcia Maryi.

Bazylika ma dziewiętnaście kaplic bocznych. W kaplicy św. Franciszka cenne jest siedemnastowieczne przedstawienie św. Franciszka z Asyżu w ekstazie, autorstwa Gerarda Seghera. Z kolei w nawie głównej uwagę zwraca ambona z baldachimem, stylizowana na kształt tiary papieskiej, bogato zdobiona, z postaciami ewangelistów, zwieńczona postacią Chrystusa z kulą ziemską w ręku. – W filarze ambonowym zamurowany jest pień drzewa, na którym Matka Boża ukazywała się wizjonerowi – dodaje br. Władysław.

Unikatem w bazylice są siedemnastowieczne organy. – To tzw. tryptyk organowy, ma on trzy stoły, trzy klawiatury i trzy miechy, niepołączone ze sobą. Instrument

bocznych nie widzą się z głównym organistą. Kontakt między grającymi możliwy jest dzięki ustawieniu pod odpowiednim kątem lusterek. – Organy mają trakturę mechaniczną, nie mają przycisków elektronicznych, posiadają wspomaganie pneumatyczne – wyjaśnia br. Władysław. Liczą 5994 piszczałki różnej wielkości i 74 głosy. Instrument wyda-

je dźwięki odbierane w dolnej granicy słuchu ludzkiego. Z kolei 10 piszczałek o wysokości 1,5 cm wydaje bardzo wysokie dźwięki, które imitują cykanie świerszczy. – Poza Leżaj-

skiem nigdzie indziej nie usłyszymy takiego efektu – zapewnia br. Władysław.

Dolna część instrumentu, tzw. parapet organowy, ciągnie się na przestrzeni 28 m świątyni. To prawdziwe arcydzieło, składające się z kilkudziesięciu barokowych rzeźb, figur aniołów, postaci świętych, proroków starotestamentalnych, a także postaci mitycznych, jak Herkules walczący z Hydrą, sym-

Bazylika Matki Bożej Pocieszenia uważana jest za perłę Podkarpacia.

Wnętrze bazyliki

Matka Boża Pocieszenia

również obraz pokazujący historię maryjnego objawienia. O historii miejsca i bernardynskiego klasztoru wiele opowie też mieszczące się przy klasztorze muzeum z cennymi eksponatami.

POTRÓJNE ORGANY

Całe wnętrze bazyliki ozdabiają imponujące pięknem scen i wykonania freski, które – jak Biblia pauperum – opowiadają najważniejsze wydarzenia z historii zbawienia. Najstarszą polichromię datuje się na 1750–1752 r. Na sklepieniu nawy głównej zobaczyć można sceny ilustrujące opiekę Bożą: krutki niosące chleb św. Pawłowi Pustelnikowi, Anioła przynoszącego pożywienie prorokowi Habakukowi czy rybę ocalającą proroka Jonasza. Na ścianach nawy głównej po stronie północnej widać Ofiarowanie Najświęt-

rozłokowany jest na ścianie północnej nawy głównej oraz w dwóch nawach bocznych. Do gry potrzebni są trzej organisci jednocześnie – mówi br. Władysław. Grający w nawach

Sanktuarium Matki Bożej Pocieszenia w Leżajsku

pl. Mariacki 8, 37-300 Leżajsk
tel. 17 242 00 06

Dni odpustowe i uroczystości: 25 marca, 7 maja – Matki Bożej Leżajskiej, 13 czerwca, 2 oraz 13–15 sierpnia, 8 września, 4 października, 8 grudnia
Dom Pielgrzyma oo. Bernardynów,
tel. 506 269 074, 17 242 83 56;
możliwość posiłków w restauracji
www.lezajsk.bernardyni.pl

Warto zobaczyć w okolicy:

Muzeum Ziemi Leżajskiej w Leżajsku
Muzeum – Zamek w Łańcucie

bolizujący Chrystusa walczącego z szatanem. Jest tu też postać Maryi otoczonej promieniami słońca, jak opisuje Apokalipsa.

Modlitwie w tutejszym sanktuarium sprzyja sieć ścieżek w leśnym terenie, zwanych Kalwarią Leżajską. Tworzą ją Dróżki Pana Jezusa, Dróżki Matki Bożej z kaplicami w formie arkad oraz Dróżki za Zmarłych. Z kolei przy klasztornym murze znajdują się stacje drogi krzyżowej.

Sanktuarium w Leżajsku, zwanym królewskim miastem, zostawia niezatarte przeżycia duchowe. Najlepiej określił je goszczący dwukrotnie w sanktuarium, jako biskup i kardynał, Karol Wojtyła, który w kronice sanktuarium w 1965 r. napisał: „Pamięcią będę się starał odplacić za pamięć, bo niełatwo zresztą zapomnieć Waszej Bazyliki”.

fol. Irena Świerdzewska

fol. Pixabay

BLIŹNI

Lubię rozważać Słowo Boże, ponieważ ono ciągle zaskakuje, wręcz szokuje. Zatrzymanie się przy niektórych stwierdzeniach, pytaniach i sytuacjach daje wiele do myślenia, jeśli staram się przełożyć sytuację z Ewangelii na dzisiejsze realia. Na przykład pytanie: „Co powinienem uczynić, aby osiągnąć życie wieczne?”. Czy jest ktoś, kto naprawdę z głębi serca zastanawia się nad taką sprawą? Wstaje rano i zadaje sobie pytanie: „Co muszę dzisiaj zrobić, żeby być zbawionym?”. Pewnie mało kto o tym myśli – w końcu mamy tak wiele spraw do załatwienia tu i teraz, żeby jeszcze troszczyć się o sprawy dalekiej (tak w każdym razie się wydaje) przyszłości. Nie różnimy się w tym od uczonego w Piśmie, ponieważ bohater dzisiejszej opowieści zadaje to pytanie „podchwytliwie” – zbawienie nie jest istotne.

Jezus wykorzystuje nawet próbę zaatakowania Go, żeby powiedzieć coś ważnego. „Miłuj Boga. Całym sercem. Ze wszystkich sił. I kochaj bliźniego”. To piękne, że Jezus jest wymagający. Zbawienie to poważna sprawa i wymaga naszego pełnego zaangażowania. Pan jest wymagający nawet w samym sposobie prowadzenia rozmowy – sam zaczyna zadawać pytania. Zmusza znawcę Prawa do myślenia i zaangażowania się w temat, który zaczął. My też się zaangażujmy.

Po pierwsze: „Czy kochasz Boga?”. Wiesz, co to znaczy – kto kocha Boga, wypełnia Jego przykazania. Nie chodzi tutaj o zrobienie rachunku sumienia do wyznania grzechów, ale pomyślenie, ile robię dla Boga. Powiemy: wykonuję swoje obowiązki, jestem dobry dla innych, staram się modlić regularnie itd. To dobre i piękne. Tylko ile z tych czynności rzeczywiście robię dla Boga, a ile z jakiegoś innego powodu (dla siebie, bo tak należy, nie myślę, po co to robię...)? To ważne napięcie w naszej codzienności – aby starać się ciągle pogłębiać motywację w swoim działaniu. „Będziesz miłował Boga całym swoim sercem (...) i całą swoją myślą”!

Po drugie – miłość bliźniego. Pan Jezus opowiada opowieść o miłośnym Samarytaninie i wyraca pytanie znawcy Prawa na lewą stronę. Pytanie jest ważne: „Kto jest moim bliźnim?”. Wielu wtedy się zastanawiało, czy do poganina można stosować prawo miłości bliźniego. To samo dotyczy Samarytanina i grzesznika. Dzisiaj też często pytamy, czy i jak mam kochać denerwującego sąsiada, wtrącającą się osobę z rodziny czy oszukującego sprzedawcę. Nie mamy już wątpliwości, że musimy go nazwać bliźnim. Pan Jezus wytłumaczył to bardzo jasno. Jednak to jeszcze nie oznacza, że zaczniemy go kochać, tak jak kochamy samego siebie.

Pan Jezus nie definiuje, kto jest bliźnim. Każe zadać sobie pytanie: „Czy ty jesteś bliźnim dla drugiego?”. Nie „kto dla mnie jest bliźnim?”, ale „dla kogo ja mam się okazać bliźnim?”. Rzecz w tym, że Samarytanin (czyli wróg) okazał się bliźnim, bo zrobił coś dobrego. Nikt się tego po nim nie spodziewał. Każdy myślał, czy musi zrobić dla niego coś dobrego. Warto przypowieść Jezusa zobaczyć z takiej strony – co mogę zrobić, żeby mój wróg zrobił coś dobrego? Jak mogę okazać się bliźnim, czyli tym, który wyzwoli pokłady dobra w innej osobie?

ks. Jakub Sędek

Autor jest wikariuszem parafii św. Kazimierza Królewicza w Kobylce

XV NIEDZIELA ZWYKŁA

10 lipca 2022

Czytanie z Księgi Powtórzonego Prawa

30, 10-14

Mojżesz powiedział do ludu: „Będziesz słuchał głosu Pana Boga swego, przestrzegając Jego poleceń i postanowień zapisanych w księdze tego Prawa; wrócisz do Pana Boga swego z całego swego serca i z całej swej duszy.

Polecenie to bowiem, które Ja ci dzisiaj daję, nie przekracza twych możliwości i nie jest poza twoim zasięgiem. Nie jest w niebiosach, by można było powiedzieć: „Któż dla nas wstąpi do nieba i przyniesie je nam, a będziemy słuchać i wypełnimy je”. I nie jest za morzem, aby można było powiedzieć: „Któż dla nas uda się za morze i przyniesie je nam, a będziemy słuchać i wypełnimy je”. Słowo to bowiem jest bardzo blisko ciebie: w twych ustach i w twoim sercu, byś je mógł wypełnić”.

Psalm responsoryjny

69, 14. 17. 30-31. 33-34. 36-37

Refren: Ożyje serce szukających Boga.

Lecz ja, o Panie, modlę się do Ciebie w czas łaski, o Boże.

Wysłuchaj mnie w Twojej wielkiej dobroci, w Twojej zbawczej wierności.

Wysłuchaj mnie, Panie, bo miłość Twoja jest łaskawa, spójrz na mnie w ogromie swego miłosierdzia. Ja zaś jestem nędzny i pełen cierpienia, niech pomoc Twa, Boże, mnie strzeże.

Pieśnią chcę chwalić imię Boga

i wielbić Go z dziękczynieniem.

Patrzcie i cieszcie się ubodzy,

Niech ożyje serce szukających Boga.

Bo Pan wysłuchuje biednych

I swoimi więziami nie gardzi.

Gdyż Bóg ocali Syjon i miasta Judy zbuduje, Tam będą mieszkać i mieć posiadłości.

To będzie dziedzictwem potomstwa sług Jego, miłujący Jego imię przebywać tam będą.

albo

Psalm responsoryjny

19, 8-11

Refren: Nakazy Pana są radością serca.

Prawo Pańskie jest doskonałe i pokrzepia duszę, Świadectwo Pana jest pewne, nierozważnego uczy mądrości.

Jego słuszne nakazy radują serce, jaśniej przykazanie Pana i olśniewa oczy.

Bojaźń Pana jest szczerą i trwa na wieki, sądy Pana prawdziwe, wszystkie razem słuszne. Cenniejsze nad złoto, nad złoto najczystsze, słodsze od miodu płynącego z plastra.

Czytanie z Listu św. Pawła Apostoła do Kolosan

1, 15-20

Chrystus Jezus jest obrazem Boga niewidzialnego – Pierworodnym wobec każdego stworzenia, bo w Nim zostało wszystko stworzone: i to, co w niebiosach, i to, co na ziemi, byty widzialne i niewidzialne, Trony i Panowania, czy Zwierzchności, czy Władze. Wszystko

przez Niego i dla Niego zostało stworzone. On jest przed wszystkim i wszystko w Nim ma istnienie. I On jest Głową Ciała – Kościoła. On jest Początkiem, Pierworodnym spośród umarłych, aby sam zyskał pierwszeństwo we wszystkim. Zechciał bowiem Bóg, aby w Nim zamieszkała cała Pełnia i aby przez Niego znów pojednać wszystko z sobą: przez Niego – i to, co na ziemi, i to, co w niebiosach, wprowadzwszy pokój przez krew Jego krzyża.

Aklamacja przed Ewangelią: Alleluja, alleluja, alleluja

Słowa Twoje, Panie, są duchem i życiem.

Ty masz słowa życia wiecznego.

Słowa Ewangelii według św. Łukasza

10, 25-37

Powstał jakiś uczony w Prawie i wystawiając Jezusa na próbę, zapytał: „Nauczycielu, co mam czynić, aby osiągnąć życie wieczne?”. Jezus mu odpowiedział: „Co jest napisane w Prawie? Jak czytasz?”. On rzekł: „Będziesz miłował Pana Boga swego całym swoim sercem, całą swoją duszą, całą swoją mocą i całym swoim umysłem; a swego bliźniego jak siebie samego”. Jezus rzekł do niego: „Dobrze odpowiedziałeś. To czyn, a będziesz żył”.

Lecz on, chcąc się usprawiedliwić, zapytał Jezusa: „A kto jest moim bliźnim?”. Jezus, nawiązując do tego, rzekł: „Pewien człowiek schodził z Jeruzalem do Jerycha i wpadł w ręce zbójców. Ci nie tylko go obdarli, lecz jeszcze rany mu zadali i zostawili na pół umarłego, odeszli. Przypadkiem przechodził tą drogą pewien kapłan; zobaczył go i minął. Tak samo lewita, gdy przyszedł na to miejsce i zobaczył go, minął.

Pewien zaś Samarytanin, będąc w podróży, przyszedł również na to miejsce. Gdy go zobaczył, wzruszył się głęboko: podszedł do niego i opatrzył mu rany, zalewając je oliwą i winem; potem wsadził go na swoje bydlę, zawiózł do gospody i pielęgnował go. Następnego zaś dnia wyjął dwa denary, dał gospodarzowi i rzekł: «Miej o nim staranie, a jeśli co więcej wydasz, ja oddam tobie, gdy będę wracał». Kto z tych trzech okazał się, według twego zdania, bliźnim tego, który wpadł w ręce zbójców?”. On odpowiedział: „Ten, który mu okazał miłosierdzie”. Jezus mu rzekł: „Idź, i ty czyn podobnie”.

KALENDARIUM LITURGICZNE

Poniedziałek, 11 lipca

Święto św. Benedykta, opata, patrona Europy

Czytania mszalne: Prz 2, 1-9; Ps 34, 2-11; Mt 19, 27-29

Wtorek, 12 lipca

Wspomnienie św. Brunona Bonifacego z Kwerfurtu, biskupa i męczennika

Czytania mszalne: Iz 7, 1-9; Ps 48, 2-8; Mt 11, 20-24

Środa, 13 lipca

Wspomnienie świętych pustelników Andrzeja Świerada i Benedykta

Czytania mszalne: Iz 10, 5-7. 13-16; Ps 94, 5-10. 14-15; Mt 11, 25-27

Czwartek, 14 lipca

Dzień powszedni albo wspomnienie św. Kamila de Lellis, prezbitera, albo wspomnienie św. Henryka

Czytania mszalne: Iz 26, 7-9. 12. 16-19; Ps 102, 13-14b. 15-21; Mt 11, 28-30

Piątek, 15 lipca

Wspomnienie św. Bonawentury, biskupa i doktora Kościoła

Czytania mszalne: Iz 38, 1-6. 21-22. 7-8; Ps 38, 10-12. 16; Mt 12, 1-8

Sobota, 16 lipca

Wspomnienie Najświętszej Maryi Panny z Góry Karmel

Czytania mszalne: Mi 2, 1-5; Ps 10, 1-4. 7-8. 14; Mt 12, 14-21

tot. PAP/EPA/Giuseppe Lanni

Z NAUCZANIA PAPIEŻA FRANCISZKA

POKÓJ ZACZYNA SIĘ OD NAS

Chrześcijanin jest nosicielem pokoju, bo Chrystus jest pokojem. Po tym rozpoznajemy, czy należymy do Niego. Jeśli natomiast szerzymy plotki i podejrzenia, tworzymy podziały, to utrudniamy komunie, przedkładamy swoją przynależność nad wszystko, to nie działamy w imię Jezusa. Ci, którzy podsycają niechęć, wzniecają nienawiść, pomiatają innymi, nie pracują dla Jezusa, nie przynoszą Jego pokoju. Dzisiaj, drodzy bracia i siostry, módlmy się o pokój i pojednanie w waszej ojczyźnie, w Demokratycznej Republice Konga, tak zranionej i wykorzystywanej. Jednoczymy się z Mszałami odprowadzającymi w tym kraju w tej intencji i modlmy się, aby chrześcijanie byli świadkami pokoju, zdolnymi przezwyciężyć wszelkie uczenia i zemsty, pokusę myślenia, że pojednanie nie jest możliwe, przezwyciężyć wszelkie niezdrowe przywiązanie do własnej grupy, które prowadzi do pogardy dla innych. Bracie, siostry, pokój zaczyna się od nas; od ciebie i ode mnie, od serca każdego człowieka. Jeśli żyjesz Jego pokojem, przychodzi Jezus i zmienia się twoja rodzina, twoje społeczeństwo. Zmieniają się, jeśli najpierw twoje serce nie jest w stanie wojny, nie jest uzbrojone w pretensje i złość, nie jest podzielone i fałszywe. Wprowadzić pokój i porządek we własnym sercu, rozbroić chciwość, zgasić nienawiść i urazę, uciec od korupcji, oszustwa i przebiegłości: tam zaczyna się pokój.

Z homilii do wspólnoty kongijskiej Rzymu i delegacji Sudańczyków 3 lipca

OKLASKUJMY NOWYCH BŁOGOSŁAWIONYCH!

Wczoraj w San Ramón de la Nueva Orán w Argentynie zostali beatyfikowani Piotr Ortiz de Zárate, kapłan diecezjalny, i Jan Antoni Solinas, kapłan Towarzystwa Jezusowego. Ci dwaj misjonarze, którzy poświęcili swoje życie przekazywaniu wiary i obronie rdzennej ludności, zostali zabici w 1683 r., ponieważ nieśli ewangeliczne orędzie pokoju. Niech przykład tych męczenników pomoże nam dawać świadectwo Dobrej Nowiny bez kompromisów, wielkodusznie poświęcając się służbie najłabszym. Oklaskujmy nowych błogosławionych!

Po modlitwie „Anioł Pański” 3 lipca

ZNACZENIE OSÓB STARSZYCH

Nie możemy mówić o rodzinie, nie wspominając o znaczeniu osób starszych wśród nas. Jeszcze nigdy w historii ludzkości nie byliśmy tak liczni, ale nie wiemy, jak dobrze przeżyć ten etap życia: jest wiele planów pomocy na starość, ale mało projektów na życie. Osoby starsze często są bardzo troskliwe, refleksyjne i uczuciowe. Jesteśmy lub możemy się stać mistrzami czułości – i to jak bardzo! W tym świecie przyzwyczajonym do wojny potrzebna jest prawdziwa rewolucja czułości. Spoczywa na nas wielka odpowiedzialność wobec nowych pokoleń. Pamiętajmy: dziadkowie i osoby starsze są chlebem, który karmi nasze życie, są ukrytą mądrością ludu, dlatego powinniśmy je celebrować, i po to ustanowiliśmy ten dzień. Módlmy się za osoby starsze, aby stały się nauczycielami czułości, aby ich doświadczenie i mądrość pomagały najmłodszym patrzeć w przyszłość z nadzieją i odpowiedzialnością.

Intencja modlitwenna na lipiec, przekazana za pośrednictwem Światowej Sieci Modlitwy Papieża

Krzyżem, pługiem i piórem kształtowali oblicze krajów Europy. Benedyktyni mieli też istotny wkład w budowę kultury chrześcijańskiej i tożsamości narodowej Polaków.

Polska benedyktyńska

Patryk
Lubryczyński

Benedyktyni są jednym z najstarszych zakonów chrześcijańskich, jego początki sięgają VI w. Odegrali olbrzymią rolę w chrystianizacji Europy Zachodniej. Do Polski przybyli już w X w., prowadząc działalność ewangelizacyjną. Z biegiem lat na terenach Rzeczypospolitej powstało dziewięć opactw, z których żadne nie przetrwało okresu rozbiorów. Po odzyskaniu niepodległości benedyktyni powrócili – w 1924 r. do Lubinia i w 1939 r. do Tyńca. W 1987 r. został założony klasztor w Biskupowie (k. Nysy).

Opactwo w Tyńcu jest najstarszym istniejącym klasztorem w Polsce. – Dziś najpopularniejsza jest opinia, że fundację klasztoru zapoczątkował Kazimierz Odnowiciel, a kościół konsekrował w 1124 r. legat papieski Idzi z Tuskulum – mówi br. dr hab. Michał Gronowski OSB. Z tego czasu pochodzi najstarszy tyniecki dokument, potwierdzający posiadłości opactwa, jak wsie służebne, np. Piekary. Liczne nadania sprawiły, że w pewnym momencie Tyniec nazywany był opactwem stu wsi.

Najstarsze wzmianki w literaturze polskiej nazywają benedyktynów *ordo monasticus* (zakonem monastycznym). Określano ich bardzo różnie: mnichami czarnymi ze względu na kolor habitów, cystersami szarymi, kartuzami, kamedulami białymi oraz „kluniatami” – od słynnego opactwa benedyktyńskiego Cluny w Burgundii we Francji. Dopiero ks. Piotr Skarga SJ wprowadził do polszczyzny słowo „benedyktyn”.

pierwszych misjonarzy to mniści benedyktyni, wśród nich bp Jordan, bp Unger, św. Wojciech i jego przyrodni brat Radzim Gaudenty. Autor pierwszej „Kroniki polskiej” Gall Anonim także wywodził się ze wspomnianego zakonu.

nadaniami ziemskimi. W swojej regule św. Benedykt organizuje życie mnichów – odwołuje się do rytmów przyrody wyznaczających układ nocnych modlitw, których długość uzależnia od długości nocy. Miejscowe warunki klimatyczne uwzględniane są we wskazaniach dotyczących posiłków, ubioru, wyposażenia klasztoru czy jego organizacji. – Żyjąc wedle takiej regu-

Opactwo pobenedyktyńskie na Świętym Krzyżu

W 1579 r. przetłumaczył on „Żywot św. Wojciecha od jego rówieśnika, mnicha benedyktyna bardzo uczenie napisany”.

KRZYŻEM

Papież Paweł VI w liście apostolskim „Pacis nuntius” z 24 października 1964 r., w którym ogłosił św. Benedykta patronem Europy, napisał, że benedyktyni „przynieśli postęp chrześcijański rozlicznym ludom Europy od Morza Śródziemnego do Skandynawii, od Irlandii do nizin Polski krzyżem, księgą i pługiem”.

Br. dr hab. Michał Gronowski OSB zaznacza, że w okresie chrystianizacji Polski pojawiła się nie tylko nowa wiara i organizacja kościelna, ale też nastąpił transfer kulturowy. Niemala była w tym rola benedyktynów. Większość

O. Bernard Sawicki OSB dodaje, że benedyktyńska fala ewangelizacji Europy była wynikiem życzenia cesarza Karola I Wielkiego, który chciał, aby strukturę Kościoła oprzeć właśnie na nich. Czynił ich odpowiedzialnymi nie tylko za edukację, ale i za rodzące się struktury kościelne. – Aż do XII w. biskupami w Europie byli niemal wyłącznie opaci benedyktyńscy, czego widoczny ślad stanowi do dziś pastorał, oryginalnie atrybut opacki. Najprawdopodobniej także pierwszy opat w Tyńcu, Aron, mianowany został przez papieża Benedykta XI biskupem Krakowa – dodaje o. Sawicki.

PŁUGIEM

Polscy książęta i królowie hojnie obdarowywali klasztory licznymi oraz rozległymi

terenami, pierwsi benedyktyni na terenie Polski w pewnym sensie krzewili kulturę ekologiczną, której główny akcent padał na cnotę szczególnie ważną dla św. Benedykta, dzisiaj jednak niemal zupełnie zapomnianą. Jest nią umiar (*discretio*), czyli właściwe rozeznanie, zdolność i sztuka znajdowania właściwej miary tak w odniesieniu do świata, jak do innych osób, a także do samego siebie – opisuje o. Bernard. Budowali klasztory na terenach zachwycających dzikim krajobrazem, jednocześnie dużo pracując, by miejsca te uczynić nie tylko zamieszkałymi, ale i pięknymi.

PIÓREM

Jedną z największych zasług mnichów benedyktyńskich jest rozwój piśmiennictwa

i rocznikarstwa na ziemiach polskich. Najstarszą księgą liturgiczną w Polsce jest benedyktyński „Sakramentarz tyniecki”, przywieziony z Kolonii, zapewne z opactwa św. Pantaleona. Benedyktyjni kopiowali nie tylko teksty święte. W Opactwie w Tyńcu powstała np. kunsztowna kopia dzieł Józefa Flawiusza „Antiquitates Iudaice” i „De bello Iudaico”.

Na używanych terenach mnisi prowadzili działalność misyjną, nierzadko tworząc w tym celu specjalne, odpowiednio uposażone placówki, tak zwane prepozytury. – Do dziś wiele miejscowości w południowej i centralnej Polsce nosi nazwy świadczące o ich przynależności do dóbr opackich (na przykład Opatów czy Opatkowice). W herbach pojawiają się elementy herbu tynieckiego (skrzyżowane klucze i miecz). Można dostrzec pewną prawidłowość lokalizacyjną. Najstarsze opactwa benedyktyńskie usytuowane były niedaleko pierwszych stolic biskupich: w Mogilnie koło Gniezna, Lubiniu koło Poznania i Tyńcu koło Krakowa – wyjaśnia o. Bernard.

KSIĘGA

Na uwagę zasługuje ufundowane w pierwszej połowie XII w. opactwo benedyktynów na Świętym Krzyżu (Łysej Górze). Obok Przeprósnej Górki sanktuarium to uznawane jest za najstarsze miejsce kultu chrześcijańskiego w Polsce. Prof. Krzysztof Bracha tłumaczy, że fundacja benedyktyńska wniosła kulturę elitarną i uczoną, która stapiała się z miejscową tradycją oraz wierzeniami ludowymi w jeden ciąg kulturowy lub pozostawała z nią w swojej symbiozie.

Opactwo benedyktyńskie na Łysej Górze słynęło z posiadania drogocennych relikwii. Około 1306 r. klasztor otrzymał z fundacji Władysława Łokietka relikwiarz z pięcioma częściami Krzyża świętego i zmienił wezwanie

z pierwotnego – Trójcy Świętej – na obecne. „Łysiec [Łysa Góra – red.] stał się przynajmniej w XV w. największym polskim sanktuarium, a dominującą pozycję w kraju stracił dopiero na rzecz Jasnej Góry” – pisze prof. Bracha.

Benedyktyni na Łysej Górze mogli poszczycić się jedną z najwspanialszych bibliotek Polski średniowiecznej. W ciągu kolejnych stuleci aż do kasaty w 1819 r. klasztoru benedyktynów na Łyscu zbiór mógł powiększyć się do ok. 6–7 tysięcy woluminów (wg katalogu z 1707 r. były 3893 księgi). Biblioteka Łysogórska zawierała m.in. tak spektakularne dla kultury narodowej dzieła, jak słynne

Jedną z największych zasług mnichów benedyktyńskich jest rozwój piśmiennictwa i rocznikarstwa na ziemiach polskich.

Kazania tzw. świętokrzyskie, czyli średniowieczne polskie homilie pochodzące prawdopodobnie z końca XIII lub z XIV w., uznawane za najstarszy dokument prozatorski stworzony w języku polskim. Ponadto dzieła historyczne z Kroniką Wincentego Kadłubka czy statuty Kazimierza Wielkiego, Katalog biskupów krakowskich i gnieźnieńskich. Obecnie na Świętym Krzyżu znajduje się klasztor innego zgromadzenia – Oblatów Maryi Niepokalanej.

Warto wybrać się na wycieczkę szlakiem Via Benedictina, który zaczął powstawać w 2014 r. w ramach projektu „Via Benedictina – dziedzictwo benedyktyńskie w Europie Środkowej”. Są to zarówno czynne ośrodki życia mniszego, jak i miejsca, w których zachowały się materialne pozostałości dawnych klasztorów, a współcześnie pełnią inne funkcje – muzeów, ośrodków kultury, parafii.

Szczegółowe informacje o Via Benedictina na www.viabenedictina.eu/pl

Grażyna Rybak

Bakterie leczą depresję

Oprócz bakterii chorobotwórczych są też mikroby lecznicze, które skutecznie niwelują choroby przewodu pokarmowego: biegunki, bóle brzucha, zaparcia i niestrawność. Celowo przyjmujemy je w formie probiotyków, bo korzystnie działają na zdrowie, odbudowują mikroflorę jelit i wpływają na produkcję witamin B. Co bakterie wiążą z depresją? Okazuje się, że „dobre” bakterie jelitowe produkują prawie 90 proc. serotoniny, nazywanej hormonem szczęścia. Jest ona wydzielana także w mózgu (w podwzgórzu) i odpowiada za przekaz informacji między komórkami mózgowymi – jest neuroprzekaznikiem. Odpowiada za procesy zasypiania, kontrolę nastroju i samopoczucia, a także potrzeby seksualne i apetyt. Niski poziom serotoniny powoduje zły nastrój i rozdrażnienie, predysponuje do depresji. Serotonina powstaje w wyniku rozkładu tryptofanu – niezbędnego aminokwasu, który możemy dostarczyć organizmowi jedynie w pożywieniu. To, co jemy, wpływa znacząco na nasz nastrój, dlatego że modyfikuje florę bakteryjną zasiedlającą nasze jelita. Bakterie te potrzebują błonnika, który zawarty jest m.in. w warzywach, zwłaszcza strączkowych, kapuście oraz owocach.

Serotonina jest bardzo potrzebna w ludzkim organizmie. Jej niski poziom może wywołać zaburzenia psychiczne, natomiast dobry poziom, utrzymany dzięki właściwemu odżywianiu poprawiającemu florę bakteryjną jelit, może złagodzić ob-

jawy depresji. W badaniach australijskich naukowców opublikowanych przez „The American Journal of Clinical Nutrition” ustalono, że dieta śródziemnomorska jest bardziej skuteczna w łagodzeniu objawów depresji niż terapeutyczne rozmowy z osoba-

mi dającym profesjonalne wsparcie. To budzi nadzieję, że odpowiednia dieta może bardzo pomóc w leczeniu depresji, zwłaszcza w grupie nastolatków. Aby jelito obfitowało w korzystne bakterie, trzeba unikać fast foodów, przetworzonego czerwonego mięsa i słodczy na rzecz codziennej porcji warzyw, owoców, pieczywa pełnoziarnistego, ryb i orzechów. Korzystnie na florę jelita wpływają brązowy ryż, brokuły i kasze.

Obecnie rozwija się psychiatria żywieniowa, badająca wpływ konkretnych pokarmów i składników odżywczych w diecie na zdrowie psychiczne. Warto pamiętać, że odżywianie odgrywa ważną rolę w zapobieganiu trądzikowi i leczeniu tej dolegliwości, która także może młodzieży obniżyć nastrój. Kwasy tłuszczowe omega-3 w diecie zmniejszają stan zapalny skóry poprzez stymulację produkcji prostaglandyn leukotrienów. Rośliny strączkowe, orzechy, nasiona oraz ryby są dobrym źródłem kwasów omega-3. Czekolada w nadmiarze może nasilić trądzik, ale sprawia, że w naszym organizmie zwiększa się ilość serotoniny, dlatego warto codziennie zjeść mały kawałek. Bogate w tryptofan są tłuste ryby – szczególnie halibut – jajka, awokado i banany. Mamy sezon, w którym w walce z depresją sezonową i trądzikiem młodzieżowym pomaga nam ekspozycja na światło słoneczne.

Autorka jest specjalistą pediatrii

Jeszcze raz o tym, skąd się biorą frazeologizmy

dr hab. Tomasz Korpysz

Przed tygodniem rozpoczęliśmy refleksję nad tym, skąd się biorą frazeologizmy. Przywołałem wówczas garść przykładów z bodaj najbardziej oczywistych, najczęściej wskazywanych źródeł, czyli z Biblii, mitologii oraz historii i kultury starożytnej. Wiele związków frazeologicznych i przymów pochodzi także z nowszych, bardzo ważnych, utrwalonych w kulturze dzieł oraz związanych jest z historycznymi postaciami żyjącymi już w nowożytności. Oto kilka przykładów.

Z dzieł literackich różnych epok pochodzą np. następujące związki frazeologiczne: *błądny rycerz, walczyć z wiatrakami* (źródłem jest „Przemysłny szlachcic Don Kichote z Manchy” Miguela de Cervantesa), *być albo nie być* (źródłem jest „Hamlet” Wiliama Shakespeare’a), *czekać na Godota* (źródłem jest dramat Samuela Becketta pt. „Czekając na Godota”), *dantejskie sceny* (źródłem jest „Boska Komedia” Dantego), *nic to* (źródłem są słowa tytułowego bohatera „Pana Wołodyjowskiego” Henryka Sienkiewicza), *nie czas żałować róż, gdy płoną lasy* (źródłem jest „Lilla Weneda” Juliusza Słowackiego), *raj utracony* (źródłem jest tak zatytułowany poemat epicki Johna Milтона), *śpiewać sobie a muzom* (źródłem jest fragment utworu Jana Kochanowskiego), *wiek balzakowski* (źródłem jest powieść Balzaka pt. „Kobieta trzydziestoletnia”), *włożyć między bajki* (źródłem jest „Wstęp do bajek” Ignacego Krasickiego), *złądzić / trafić pod strzechy* (źródłem jest „Pan Tadeusz” Adama Mickiewicza).

Literatura to dość naturalne źródło frazeologizmów – często stają się nimi konstrukcje pierwotne użyte przez jakiegoś auto-

ra jako tytuł (jak np. *raj utracony*) bądź też konkretne cytaty (jak np. *być albo nie być czy nic to*), często też są to parafrazy czyichś słów (np. *czekać na Godota*), czasem zaś – różnego rodzaju nawiązania (jak chociażby *walczyć z wiatrakami*). Warto jednak zaznaczyć, że w polszczyźnie funkcjonują też utarte metaforyczne konstrukcje, których pochodzenie nie jest tak wyraziste i które wiążą się z innymi dziedzinami sztuki. Tytułem przykładu przywołać można dwa frazeologizmy, których podstawą są dzieła malarskie: *rubensowskie kształty* i *tycjanowski kolor*. Pierwszy z nich – oznaczający tyle, co ‘obfite kształty’ i odnoszony do ludzi (zwłaszcza kobiet) – współcześnie często jest używany w funkcji eufemizmu, drugi ma raczej walor stylistyczny.

Nie tylko jednak szeroko rozumiane teksty kultury – zwłaszcza te najbardziej znane, należące do kanonu danej wspólnoty – stają się podstawą wielu związków frazeologicznych. Taki status zyskują niekiedy wypowiedzi postaci historycznych (autentyczne lub przypisywane danym osobom). Wszyscy znamy chociażby frazeologizm *szkoda czasu i atlasu*, nie wszyscy wiedzą jednak, że jego powstanie przypisuje się królowi Stanisławowi Augustowi Poniatowskiemu, który ponoć tak miał skomentować ofiarowany sobie niskiej jakości wiersz, wykaligrafowany na atlasie. Inny przykład frazeologizmu, którego źródłem są słowa konkretnej postaci, to wyrażenie *Paryż wart jest mszy*. W ten sposób król Henryk VI miał wytłumaczyć swoją konwersję na katolicyzm, dzięki której jego władzę uznali francuscy biskupi.

Czy tylko kultura wysoka i wypowiedzi ważnych osób są źródłem frazeologizmów? Oczywiście, nie, ale o tym – już za tydzień.

Dekodery i telewizory

Edyta
Pisarczyk-Kulon

Od 3.02.2022 r.
obowiązuje

ustawa, która uprawnia do ubiegania się o dofinansowanie zakupu dekodera, a od 30.03.2022 r. obowiązuje nowelizacja tej ustawy, która uprawnia na podobnych zasadach do dofinansowania zakupu telewizora. Kwota dofinansowania na zakup dekodera wynosi 100 zł, a na zakup telewizora – 250 zł.

Chodzi o zapowiadaną zmianę standardu nadawania telewizji naziemnej. W związku ze zmianą część odbiorników nie będzie mogła być użytkowana ze względu na parametry.

Świadczenie na zakup odbiornika cyfrowego przysługuje jednej pełnoletniej oso-

bie, zameldowanej w Polsce na pobyt stały lub czasowy powyżej 30 dni, jeżeli trudna sytuacja materialna gospodarstwa domowego tej osoby uniemożliwia samodzielne poniesienie kosztów nabycia odbiornika cyfrowego, w celu zapewnienia odbioru przez to gospodarstwo domowe naziemnej telewizji cyfrowej w standardzie DVB-T2/HEVC, bez uszczerbku dla podstawowych potrzeb życiowych gospodarstwa domowego tej osoby.

Zatem aby uzyskać dofinansowanie, muszą być spełnione dwie przesłanki. Po pierwsze, sytuacja materialna gospodarstwa domowego musi być trudna, po drugie – może stanowić zagrożenie dla zaspokajania podstawowych potrzeb życiowych osób zamieszkujących dane gospodarstwo domowe, z powodu zakupu takiego urządzenia.

Nie można łączyć zakupu dofinansowanego dekodera z zakupem innej odpłatnej usługi, np. dostępu do telewizji drogą satelitarną lub kablową. Dofinansowanie na zakup dekodera lub telewizora może być wykorzystane tylko jednorazowo. A osoba ubiegająca się o dofinansowanie musi zadeklarować, czy chce zakupić dekodery czy telewizor. Od tej decyzji jest uzależniona kwota dofinansowania – albo 100 zł, albo 250 zł.

W przypadku nabycia dekodera lub telewizora za kwotę niższą niż dofinansowanie nabywca nie otrzyma różnicy z niewykorzystanego dofinansowania. Jednocześnie jest możliwe nabycie odbiornika za kwotę przekraczającą wysokość świadczenia, w takim wypadku część ceny w zakresie przewyższającym dofinansowanie dopłaca osoba zakupującą sprzęt.

Wartość świadczenia jest wolna od egzekucji komorniczej oraz nie podlega wliczeniu do dochodu osoby uprawnionej upoważniającego do wszelkich innych świadczeń i dodatków. Za pomocą dokumentu potwierdzającego przyznanie świadczenia można dokonać płatności jednorazowo. Płatność nie może być realizowana w ratach. Dokument potwierdzający przyznanie świadczenia nie podlega wymianie na gotówkę, inne prawne środki płatnicze oraz inne środki wymiany. Świadczenie na zakup dekodera telewizyjnego będzie można realizować do końca 2022 r.

Dofinansowanie można zrealizować w sklepach stacjonarnych, internetowych oraz przez internetowe platformy sprzedażowe, ale nie podczas nieumówionej wizyty przedsiębiorcy w miejscu zamieszkania lub zwykłego pobytu osoby uprawnionej.

Autorka jest radcą prawnym

fot. PAP/Piotrek Cagulski

Polki ze złotem

Reprezentacja Polski w rugby 7 kobiet wygrała ze Szkocją 14:0 i zagra w finale krakowskiego turnieju mistrzostw Europy. Ta wygrana daje już pewne złoto kontynentalnego czempionatu!

Wojna musi się zakończyć

„To tutaj zapadnie ostatnia decyzja, historyczne decyzje o zatrzymaniu tej bezsensownej wojny na Ukrainie. Ta największa wojna po II wojnie światowej w Europie musi się skończyć już wkrótce” – napisał w mediach społecznościowych Władimir Kliczko, który był gościem szczytu Organizacji Traktatu Północnoatlantyckiego w Madrycie.

fot. Wikipedia

Iga poza Wimbledonem

fot. PAP/EPA/Kieran Calvin

Iga Świątek przegrała w trzeciej rundzie Wimbledonu z Alize Cornet (4:6, 2:6) i odpadła z wielkoszlemowego turnieju. Tym samym zakończyła się piękna seria 37 spotkań z rzędu wygranych przez Polkę. Z imprezy odpadła także Magdalena Fręch.

fot. Wikipedia

Nie żyje Kazimierz Zimny

Polski Związek Lekkiej Atletyki przekazał smutną informację o śmierci Kazimierza Zimnego. Polski lekkoatleta był zdobywcą brązowego medalu na dystansie 5000 m podczas igrzysk olimpijskich w Rzymie w 1960 r.

fot. FB/siatkarki

Kosztowne błędy

Polskie siatkarki straciły szansę na awans do turnieju finałowego Ligi Narodów. Marzenia o występie w Ankarze zamknęła im porażka 2:3 z Dominikaną. W meczu było sporo zwrotów akcji, ale i błędów z obu stron.

MŁODOŚĆ I DOŚWIADCZENIE

Mariusz Jankowski

Te dwa elementy w sporcie zawsze warto mądrze połączyć. Dlatego tak ważne będzie to, by w najbliższym czasie doświadczonych osób nie zabrakło wokół Ksawerego Masiuka – młodzieńca będącego wielką nadzieją polskiego pływania.

Przed startem mistrzostw świata w Budapeszcie rozmawiałem z dwoma ekspertami mającymi ogromną wiedzę o tej dyscyplinie sportu. I obaj nie mieli wątpliwości – Ksawery to talent czystej wody. Specjalista od stylu grzbietowego, naturalnie uzdolniony, pracowity, z wielkimi możliwościami. Lista atutów naszego pływaka jest długa. Na pływanie postawił już jako ośmiolatek. Rok temu był absolutną gwiazdą mistrzostw Europy juniorów – z Rzymu przywiózł aż pięć medali, w tym trzy złote. Przed debiutem Ksawerego w seniorskich mistrzostwach świata moi rozmówcy podkreślali jednak, że o medal w Budapeszcie będzie niezwykle trudno i będzie on ogromną niespodzianką. Prognozowali miejsce blisko podium, ale... niekoniecznie na nim.

Stało się inaczej. Masiuk przywiózł brązowy medal i udowodnił, że drzemie w nim niesamowity potencjał. Co ważne, już potrafi go uwolnić. Teraz najważniejsze, by w najbliższych latach miał wsparcie. I to na każdym polu. Bo dla polskiego pływania jest niezwykle cenny. Ksawery udowodnił, że w wieku niespełna osiemnastu lat medale największych imprez mogą zdobywać nie tylko Amerykanie czy Australijczycy. Mogą to robić także Polacy. Jego atutem jest młodość, a ta, wsparta odpowiednim doświadczeniem, może przynieść wkrótce kolejne piękne sukcesy.

Medali, triumfów oraz sukcesów nie brakowało też w karierze Adama Małysza. Od niedawna nasz legendarny skoczek narciarski pisze nowy rozdział swojego życia. Teraz szefuje Polskiemu Związkowi Narciarskiemu. I jest to według mnie mądra decyzja całego środowiska, a dla pana Adama naturalny krok. On chce, a także umie pomóc nie tylko swojej ukochanej dyscyplinie.

Sporty zimowe w Polsce mają przed sobą trudny czas. Potrzebują mądrych rządów, wsparcia finansowego oraz precyzyjnych planów na przyszłość. Przemyślanych, przedyskutowanych, zaپیętych na każdy guzik, nie tylko ten ostatni. A Adam Małysz może pomóc spiąć te wszystkie plany. Związane także na przykład z narciarstwem alpejskim oraz biegowym. Do niedawna był dyrektorem w PZN, więc nabrał już doświadczenia potrzebnego skutecznemu działaczowi sportowemu. Poza tym na pewno nie będzie miał problemu, by korzystać ze wskazówek innych osób. Bo niezmiennie pozostaje skromnym człowiekiem, a to dobrze wróży współpracy na różnych polach. Dlatego jego nominacji można tylko przyklasnąć. To dobry ruch dla polskich sportów zimowych.

Autor jest dziennikarzem TVP

Owoce na dobry nastrój

Barbara Wiśniowska

Nasz mózg pochłania jedną piątą składników odżywczych i nie funkcjonuje prawidłowo, jeśli podamy mu tyle co. Podatność na nerwowość, zły humor i pesymizm może mieć początek w dzieciństwie i odwrotnie: chandra powoduje, że mamy ochotę podjadać. Brak optymizmu spowodowany jest zaburzoną funkcją neuroprzekazników, zwłaszcza serotoniny i dopaminy. Do produkcji dopaminy potrzebna jest fenylalanina, obecna m.in. w jajkach, produktach mlecznych i płatkach owsianych. Musi być dostarczona z pożywieniem. Organizm sam jej nie wytwarza. Serotonina wytwarza się z tryptofanu – aminokwasu egzogenne, którego również nie potrafimy wytworzyć sami, obecnego w rybach, chudym mięsie, produktach mlecznych i soi, bananach.

Głównym paliwem dla mózgu jest glukoza, lecz nie warto podjadać cukierków. Kiedy robimy się głodni, organizm rzeczywiście dopomina się słod-

kiego, które powodują szybki wyrzut glukozy do krwi. Niestety, spadek poziomu glukozy po słodkach jest również szybki, jak początkowy wzrost, i chandra powraca ze zdwojoną siłą. Węglowodany złożone będą się trawić dłużej i dłużej sycić. Są one obecne w produktach pełnoziarnistych, kaszach, ziemniakach, strączkach, warzywach korzeniowych i owocach. Białko pobudza mózg do bardziej wydajnej pracy. Nienasycone kwasy tłuszczowe wzmagają produkcję serotoniny. Dla poprawy humoru ważna jest zróżnicowana dieta, pełna witamin i minerałów, pochodzących z produktów naturalnych.

Owoce sycą szybko i zawierają mnóstwo składników, które łatwo się wchłaniają. Warto pamiętać o właściwościach kilku z nich. Banany i czarne porzeczki zawierają m.in. tryptofan, brzoskwinie – potas i kwas krzemowy, który pobudza komórki mózgowe. Ananasy poprawiają pamięć. Morele są doskonałe przy bez-

foto: Barbara Wiśniowska

KOKTAJL NA DOBRY NASTRÓJ

Składniki: 250 g płatków owsianych ■ 500 g mleka roślinnego ■ sok z całej cytryny ■ szklanka czerwonych i czarnych porzeczek ■ 2–3 banany ■ listki świeżej mięty lub pół szklanki bardzo mocnej herbaty miętowej ■ listki mięty do dekoracji

Sposób przygotowania: Płatki owsiane moczymy 30 minut w wodzie z łyżeczką soku z cytryny. Gotujemy w mleku przez 4 minuty. Studzimy. Miksujemy wszystkie składniki.

senności i nerwicach. Cytrusy poprawiają koncentrację i nastrój. Winogrona i rodzynki

zawierają ciekawą kombinację cukrów, które wchłaniają się z różną prędkością.

KRZYŻÓWKA Z HASŁEM Siostry Honoraty

POZIOMO

- 1 A – składnik zapraw
- 1 G – ilość wiedzy
- 2 E – ruch pracy tłoka
- 3 A – uczniowie w wojsku
- 3 G – paryski opryszek
- 6 A – duchowieństwo
- 6 H – hiszpańskie imię
- 8 C – Jezus Chrystus
- 9 A – broń Dawida
- 9 G – ma swoją nazwę
- 10 E – stan indyjski
- 11 A – pisze na tablicy
- 11 G – odciski na śniegu

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K
1											
2											
3											
4											
5											
6											
7											
8											
9											
10											
11											

PIONOWO

- A 1 – znak przestankowy
- C 1 – dzieło zduna
- C 8 – tajemne siły
- D 3 – wyznacza normę
- E 1 – w podwoziu auta
- E 8 – rodowa opowieść
- F 4 – biblijna góra
- G 1 – sarta gruzu
- G 8 – mongolski juhas
- H 3 – biały pas papieża
- I 1 – zbiornik wodny
- I 8 – na początku skali
- K 1 – człowiek prawy

**Hasło do odczytania
w zaznaczonym wierszu**

--	--	--	--	--	--	--	--

Rozwiązania prosimy nadsyłać
do 22 lipca na adres redakcji „Idziemy”.
Wylosowanych autorów poprawnych odpowiedzi
nagrodzimy książkami.

TVP 1

04.40 Klan (3974) – telenowela TVP;
05.10 Klan (3975); **05.30** Klan (3976);
06.00 Słownik polsko@polski – talk-show prof. Jana Miodka; **06.25** wojsko-polskie.pl (27); **06.55** Słowo na niedzielę; **07.00** Transmisja Mszy świętej z sanktuarium Bożego Miłosierdzia w Łagiewnikach; **08.00** Tydzień; **08.30** Zakochaj się w Polsce (234); **09.05** Weterynarze z sercem; **09.45** Żyje się tylko dwa razy – film sensacyjny, Wielka Brytania 1967, reż.: Lewis Gilbert; **11.50** Między ziemią a niebem; **12.00** Anioł Pański; **12.15** Między ziemią a niebem; **12.50** Więcej niż solidarni – cykl reportaży; **13.15** BBC w Jedynce: Naczelne, cz. 2: Siła rodziny – cykl dokumentalny; **14.15** Z pamięci: Swen Czachorowski; **14.25** Przyrodnik na tropie – cykl dokumentalny; **14.55** Tacy byliśmy – cykl reportaży; **15.25** Alternatywy 4 (9); **17.00** Teleexpress; **17.20** Pogoda; **17.30** Jaka to melodia? (4733) – teleturniej muzyczny; **18.30** Komisarz Alex (205) – serial kryminalny TVP; **19.25** Sport
19.30 Wiadomości
20.00 Siatkówka mężczyzn – Liga Narodów, turniej w Gdańsku: Polska – Słowenia (1 set)
22.00 Zakochana Jedynka: 41 dni nadziei – dramat, USA/Islandia/Chiny/Wielka Brytania 2018, reż.: Baltasar Kormakur, wyk.: Shailene Woodley, Sam Claflin, Jeffrey Thomas
23.45 Tomb Raider – film akcji, Wielka Brytania/USA 2018, reż.: Roar Uthaug, wyk.: Alicia Vikander, Dominic West, Walton Goggins
01.55 Mamuśki mają wychodne – komedia, USA 2017, reż.: Alethea Jones, wyk.: Toni Collette, Katie Aseltown
03.20 Nasza Królowa Elżbieta, cz. 2 – serial dokumentalny
04.15 Z pamięci: Swen Czachorowski
04.20 Zakończenie dnia

TVP 2

05.20 Barwy szczęścia (2610) – serial obyczajowy TVP; **05.50** Barwy szczęścia (2611) – serial obyczajowy TVP; **06.25** Barwy szczęścia (2612) – serial obyczajowy TVP; **07.00** M jak miłość (1651) – serial TVP; **07.55** Pytanie na śniadanie; **12.00** Kino rodzinne – Paddington 2 – film familijny; **14.00** Familiada – teleturniej; **14.35** Koło fortuny – teleturniej; **15.15** Szansa na sukces. Opole 2022; Irena Jarocka – widowisko muzyczne; **16.15** Big Music Quiz – teleturniej muzyczny; **17.05** Łajki; **17.30** Rodzinka.pl (266) – serial komediowy TVP, reż.: Patrick Yoka, wyk.: Małgorzata Kożuchowska, Tomasz Karolak, Maciej Musiał, Adam Zdrójkowski, Mateusz Pawłowski, Julia Wieniawa-Narkiewicz, Wiktoria Gąsiewska, Jacek Braciak, Adam Sikora; **18.00** Panorama; **18.15** Va Banque (149) – teleturniej; **18.50** Na sygnale (368) – serial fabularny TVP; **19.25** Na sygnale (369) – serial fabularny TVP
20.00 Lato, muzyka, zabawa. Wakacyjna Trasa Dwójki 2022 – Wilno
21.00 Lato, muzyka, zabawa. Wakacyjna Trasa Dwójki 2022 – Augustów – Hity domówek, cz. 1
21.50 Lato, muzyka, zabawa. Wakacyjna Trasa Dwójki 2022 – Augustów – Hity domówek, cz. 2
22.40 Lato, muzyka, zabawa. Wakacyjna Trasa Dwójki 2022 – Augustów – Hity domówek
23.25 Kino bez granic: 9. życie Louisa Draxa – film fabularny, Kanada/USA 2016, reż.: Alexandre Aja, wyk.: Jamie Dornan, Sarah Gadon, Aaron Paul, Barbara Hershey
01.25 Wszystko będzie dobrze – dramat obyczajowy
03.20 Film fabularny
04.45 Zakończenie dnia

TVP Info

05.55 Powitanie; **06.00** Serwis Info Poranek, w tym: Wstaje dzień, Info Poranek, Pogoda, relacje korespondentów; **06.23** Pogoda; **06.31** Info Poranek; **06.52** Pogoda; **07.01** Info Poranek; **07.23** Pogoda; **07.31** Info Poranek; **07.51** Pogoda; **07.59** Info Poranek; **08.22** Pogoda; **08.30** W Kontrze; **09.15** Info Poranek; **09.41** Pogoda; **09.50** Woronicza 17; **10.59** Info Dzień weekend; **11.22** Pogoda; **11.29** Info Dzień weekend; **11.50** Salon dziennikarski; **12.30** Info Dzień weekend; **12.52** Pogoda; **12.59** Info Dzień weekend; **13.29** Info Dzień weekend; **13.52** Pogoda; **13.59** Info Dzień weekend; **14.29** Info Dzień weekend; **14.52** Pogoda; **14.59** Info Dzień weekend; **15.29** Info Dzień weekend; **15.54** Pogoda; **16.00** Okiem Wiary; **16.29** Info Dzień weekend; **17.00** Teleexpress; **17.15** Teleexpress Extra; **17.30** Teleexpress na deser; **17.45** Serwis Info Dzień weekend; **18.00** Panorama; **18.18** Info Wieczór weekend; **18.25** Studio Zachód; **18.50** INFO V4+; **19.05** Głębia ostrości
19.15 Homilia Mszy św. w intencji ofiar katastrofy smoleńskiej
19.40 Wiadomości
19.58 Gość Wiadomości
20.13 Minęła 20
21.00 W pełnym świetle
21.24 Serwis Info Wieczór weekend
21.52 Pogoda
22.00 Serwis Info Wieczór weekend
23.00 INFO Wieczór
23.55 Serwis Info Wieczór weekend
00.03 Wiadomości
00.31 Gość Wiadomości
00.52 Pogoda
01.05 Woronicza 17
02.15 Minęła 20
03.05 Pogoda
03.10 INFO V4+
03.35 Głębia ostrości
04.02 Reportaż TVP INFO
04.25 Szczyść Boże, Polsko!
05.13 Agrobiznes – podsumowanie
05.30 Zakończenie dnia

TV TRWAM

05.00 Głos serca – serial fabularny;
05.45 Śląskie ślady Świadka Prawdy – blogosławiony Ryszard Henkes SAC – dokument; **06.00** Jestem mamą – program poradnikowy; **06.15** Nie lekajcie się – film dokumentalny; **07.15** Jeden Kościół, wielu świętych – reportaż; **07.45** Ocalić od zapomnienia – program edukacyjny; **07.55** Poczet Wielkich Polaków – program historyczny; **08.00** XXXI Pielgrzymka Rodziny Radia Maryja na Jasną Górę – audycja modlitewna; **15.30** Centrum Ewangelizacji – reportaż; **16.00** Informacje dnia; **16.10** Koncert życzeń – program rozrywkowy; **16.45** 180 lat na zdrowie – film dokumentalny; **17.00** Zostań Żołnierzem RP; **17.15** Sekrety mnichów – program poradnikowy; **17.30** Sól Ziemi – program kulturalny; **17.55** Poczet Wielkich Polaków – program historyczny; **18.00** Anioł Pański – audycja modlitewna; **18.05** Informacje dnia
18.15 Rozmowy niedokończone – program publicystyczny
19.25 Święty na każdy dzień
19.30 Opowieści z Księgi Cnót – film animowany
20.00 Informacje dnia
20.20 Różaniec
20.50 Każde życie jest cudem
21.00 Apel Jasnogórski z kaplicy Cudownego Obrazu Matki Bożej na Jasnej Górze – transmisja
21.20 Informacje dnia
21.40 Retrospekcja
21.45 Stan Bezpieczeństwa Państwa
21.55 Przedstawienie musi trwać
23.00 Jak my to widzimy – z daleka widać lepiej – program publicystyczny
23.30 Tam, gdzie Bóg płacze – dokument
00.00 Programy powtórkowe

TVP HISTORIA

06.40 Był taki dzień – 10 lipca; **06.50** Święty Augustyn (4) – serial; **08.00** Msza grekokatolicka; **09.05** Janosik (5) – serial TVP; **09.55** Informacje kulturalne; **10.15** Okrasa łamie przepisy – magazyn kulinarny; **10.50** Astronomia niepodległa. 100 lat polskiej astronomii (4); **11.25** Wojownicy czasu; **12.05** Na tropach prehistorii (1); **13.05** Dziką Kanadą (1) – serial dokumentalny; **14.00** W kotłach historii; **14.30** Rzeki kłamstwa (4) – serial TVP; **16.05** Nie taka prosta historia; **16.30** Giganci historii; **17.25** Fascynująca Szwajcaria – Dzikie Tęsy – cykl dokumentalny; **17.50** Stawka większa niż życie (11) – serial TVP; **19.00** Windsor. Największa miłość Elżbiety II (1); **19.55** Zagadka śmierci Hitlera; **21.10** Operacja Samum – film sensacyjny, reż.: Władysław Pasikowski; **22.50** Wielki Szu – film sensacyjny, reż.: Sylwester Chęciński, wyk.: Jan Nowicki, Andrzej Pieczyński, Karol Strasburger; **00.40** Opowieść o Aleksandrze Kamińskim – film dokumentalny; **01.55** Szerokie tory; **02.30** Zakończenie dnia

TVP KULTURA

07.00 Idę przez ten świat, a ze mną moje piosenki. Maria Koterbska; **07.30** 20 minut z Marią Koterbską; **08.00** Nabożeństwo ewangelickie w Lublinie; **09.05** Z przytupem – Powolnia; **09.35** Anima: Baśnie z piasku (2); **10.25** Trzeci punkt widzenia; **11.05** Szpital na peryferiach (16); **12.20** W pustyni i w puszczy, cz. 1 – film przygodowy; **14.05** W pustyni i w puszczy, cz. 2; **15.55** Filharmonicy w Wiedniu – koncert; **17.15** Niedziela z... rolami Bogumiła Kobieli; **18.05** Niedziela z... Przekładaniec – komedia, reż.: Andrzej Wajda, wyk.: Bogumił Kobiela, Ryszard Filipiński, Tadeusz Płuciński, Anna Prucnal, Jerzy Zelnik, Piotr Wysocki; **18.50** Niedziela z... rolami Bogumiła Kobieli – Kobiela na plaży – film TVP, reż.: Andrzej Kondratiuk; **19.30** Informacje kulturalne; **20.00** Fighter – film obyczajowy; **22.05** Trzeci punkt widzenia; **22.45** Zapomniani impresjonista. John Russell – film dok.; **24.00** Strażniczki – film fabularny, Francja 2017; **02.25** Dogman – film fabularny; **04.45** Legendy Rocka: The Band; **05.20** Teledyski; **05.55** Zakończenie dnia

TVN

05.20 Uwaga!; **05.40** Ukryta prawda (902); **06.25** Kuchenne rewolucje 10 (10); **07.20** Nowa Maja w ogrodzie 6 (18); **07.50** Akademia ogrodnika (18); **07.55** Ślub od pierwszego wejrzenia 7 (3); **09.00** Dzień Dobry Wakacje (6); **11.31** Weekendowa metamorfoza 4 (1); **12.25** Co za tydzień; **13.00** Mask Singer (3); **14.25** Alvin i wiewiórki II – film przygodowy, USA 2009, reż.: Betty Thomas; **16.20** Battleship: Bitwa o Ziemię – film przygodowy, USA 2012, reż.: Peter Berg; **19.00** Fakty; **19.25** Sport; **19.30** Kronika Speedway Grand Prix (6); **19.35** Pogoda; **19.45** Uwaga!; **20.00** Władca pierścieni: Dwie wieże – film przygodowy, Nowa Zelandia/USA/Niemcy 2002, reż.: Peter Jackson; **23.45** Ouija: Narodziny zła – horror, USA/Chiny/Japonia 2016, reż.: Mike Flanagan, wyk.: Annalise Basso, Elizabeth Reaser, Lulu Wilson, Parker Mack; **01.55** Kuchenne rewolucje 23 (3); **02.55** Uwaga!; **03.15** Noc Magii (1059); **04.40** Kto was tak urządził; **05.10** Kto was tak urządził; **05.35** Kto was tak urządził

POLSAT

06.00 Nowy dzień z Polsat News; **09.00** Kung Fu Panda 2 – film animowany; **10.55** Pan Popper i jego pingwiny – komedia, USA 2011, reż.: Mark Waters, wyk.: Madeline Carroll, Carla Gugino, Jim Carrey, Angela Lansbury, Ophelia Lovibond; **13.00** Dzieciak rządzi – film animowany; **15.10** Poszukiwacze zaginionej arki – film przygodowy, USA 1981, reż.: Steven Spielberg, wyk.: Harrison Ford, John Rhys-Davies, Karen Allen, Paul Freeman, Ronald Lacey; **17.40** Nasz Nowy Dom (217); **18.50** Wydarzenia; **19.25** Gość Wydarzeń; **19.45** Sport; **19.55** Pogoda; **20.00** Kabaret na żywo. Młodzi i Moralni (93); **22.05** Drużyna A – komedia sensacyjna, USA 2010, reż.: Joe Carnahan, wyk.: Jessica Biel, Bradley Cooper, Copley Sharito, Liam Neeson; **00.45** Głupi i głupszy bardziej – komedia, USA 2014, reż.: Bobby Farrelly, Peter Farrelly, wyk.: Jim Carrey, Jeff Daniels, Rob Riggle, Kathleen Turner, Laurie Holden; **00.55** Świat według Kiepskich (238); **03.45** Świat według Kiepskich (191); **04.40** Disco Gramy; **05.25** Teleszkapy TV Okazje

TVP 1

05.10 Przysięga (675); **06.00** Wspaniałe stulecie (56); **07.00** *Transmisja Mszy świętej z sanktuarium Matki Bożej na Jasnej Górze*; **07.30** Okiem Wiary – magazyn; **08.00** Wiadomości; **08.10** Pogoda poranna; **08.15** Kwadrans polityczny; **08.40** Ranczo (124) – serial obyczajowy TVP; **09.40** Komisarz Alex (186) – serial kryminalny TVP; **10.35** Ojciec Mateusz (250) – serial kryminalny TVP; **11.30** Leśniczówka (557) – serial obyczajowy TVP; **12.00** Wiadomości; **12.10** Agrobiznes; **12.30** Agropogoda – magazyn; **12.35** Magazyn Rolniczy; **12.55** BBC w Jedynce: Naczelne, cz. 2 – cykl dokumentalny; **14.00** Wspaniałe stulecie (57) – serial kostiumowy; **15.00** Wiadomości; **15.10** Pogoda; **15.15** ALARM! – magazyn; **15.35** Gra słów. Krzyżówka – teleturniej; **16.05** Przysięga (676) – serial obyczajowy; **17.00** Teleexpress; **17.15** Jaka to melodia? – teleturniej muzyczny; **17.55** Tajemnice (26) – serial; **18.55** Jeden z dziesięciu – teleturniej; **19.20** Sport

19.30 Wiadomości

20.05 Pogoda

20.10 ALARM! – magazyn

20.30 Leśniczówka (558) – serial TVP

21.05 Bolivar (21) – serial kostiumowy, Kolumbia 2019

22.00 07 zgłoś się (15) – serial kryminalny TVP

23.25 Świat bez fikcji: Krwawy handel sztuką – film dokumentalny

00.30 41 dni nadziei – dramat, USA/ Islandia/Chiny/Wielka Brytania 2018, reż.: Baltasar Kormakur, wyk.: Shailene Woodley, Sam Claflin, Jeffrey Thomas

02.10 Styks – dramat, Austria/Niemcy 2018, reż.: Wolfgang Fischer, wyk.: Susanne Wolff, Alexander Beyer

03.50 Trzeci oficer (11) – serial sensacyjny TVP

04.40 Notacje: Tadeusz Borowski

04.55 Zakończenie dnia

TVP 2

05.30 M jak miłość (1568) – serial TVP; **06.20** Życie według świętego Jana Pawła II – Naród – cykl reportaży; **06.35** Życie według świętego Jana Pawła II – Młodzież; **06.55** Rodzinka.pl (130) – serial komediowy TVP; **07.30** Pytanie na śniadanie – poradka; **07.55** Pytanie na śniadanie; **10.40** Panorama; **10.45** Pytanie na śniadanie; **11.15** Rodzinka.pl (117) – serial komediowy TVP; **11.50** Rodzinka.pl (118); **12.30** Kolo fortuny (1024) – teleturniej; **13.15** Zranione ptaki (76) – serial obyczajowy; **14.05** Va Banque (149) – teleturniej; **14.35** Na sygnale (209) – serial fabularny zwanymy TVP; **15.10** Wydział kryminalny Kitzbühel (1) – serial; **16.00** Kolo fortuny – teleturniej; **16.35** Familiada – teleturniej; **17.15** Zakazany owoc (10) – film obyczajowy; **18.00** Panorama; **18.20** Va Banque – teleturniej; **18.45** Zranione ptaki (77) – serial obyczajowy, Turcja 2019, reż.: Cem Tabak, Yasemin Erkul, wyk.: Sezgin Irnak, Gizem Arıkan, Emre Mete Sönmez, Ali Yasin Özgemen, Ozan Turan

19.35 Barwy szczyścia (2613) – serial obyczajowy TVP

20.10 Lato w Vietnamie (2) – serial

21.55 Hallo Szpicbródka, czyli ostatni występ Króla Kasarzy – komedia, Polska 1978, reż.: Janusz Rzeszewski, Mieczysław Jahoda, wyk.: Piotr Fronczewski, Gabriela Kownacka, Ewa Wiśniewska, Irena Kwiakowska, Wiesław Michnikowski, Jan Kobuszewski, Bohdan Łazuka, Emil Karewicz, Wiesław Golas, Kazimierz Kaczor

23.45 O mnie się nie martw (10) – serial komediowy TVP

00.45 W czterech ścianach życia – dramat, reż.: Philippe Van Leeuw, wyk.: Hiam Abbass, Diamand Bou Abboud, Juliette Navis

02.25 Valerian i Miasto Tysiąca Planet – film s.f., Francja 2017, reż.: Luc Besson

04.45 Zakończenie programu

TVP Info

05.35 Powitanie – Poranek; **05.39** Serwis Info Poranek; **05.57** Agropogoda; **05.59** Powitanie; **06.01** Serwis Info Poranek – wiadomości z kraju i ze świata – w tym: Wstaje dzień, Info Poranek, Pogoda, relacje korespondentów; **06.20** Pogoda; **06.30** Serwis Info Poranek; **06.53** Pogoda; **07.00** Serwis Info Poranek; **07.12** Jedziemy; **07.50** Agrobiznes; **07.55** Agropogoda; **08.00** Jedziemy dalej; **08.15** Serwis Info Poranek; **08.18** Minęła 8; **09.00** Serwis Info Poranek; **09.11** Minęła 9; **09.40** Plan dnia; **10.00** Serwis Info Poranek; **10.22** Pogoda; **10.29** Serwis Info Dzień; **10.51** Pogoda; **10.59** Serwis Info Dzień; **11.29** Serwis Info Dzień; **11.50** Pogoda; **12.00** INFO Raport; **13.29** Serwis Info Dzień; **13.50** Pogoda; **13.59** Serwis Info Dzień; **14.29** Serwis Info Dzień; **14.50** Pogoda; **14.59** Serwis Info Dzień; **15.29** Info Dzień; **17.00** Teleexpress; **17.15** Teleexpress Extra; **17.30** O co chodzi; **18.00** Panorama; **18.19** Serwis Info Wieczór; **18.37** O tym się mówi

19.30 Wiadomości

19.58 Gość Wiadomości

20.13 Minęła 20

21.00 Nie da się ukryć

21.20 Serwis Info Wieczór

21.41 Pogoda

21.50 W tyle wizji

22.25 Serwis Info Wieczór

22.30 W tyle wizji Extra

23.00 INFO Wieczór

23.30 W akcji

23.55 Serwis Info Wieczór

00.03 Wiadomości

00.31 Gość Wiadomości

01.05 Minęła 20

02.00 W tyle wizji

02.35 Serwis Info Wieczór

02.40 W tyle wizji Extra

03.15 O co chodzi

03.41 Reportaż TVP INFO – Mariupol

04.02 Podróż z historią

05.16 Agrobiznes

05.30 Zakończenie dnia

TV TRWAM

07.00 Razem tworzymy jedno. Radio Maryja w terenie; **07.30** Z wędką nad wodę w Polskę i Świat; **07.55** Poczet Wielkich Polaków; **08.00** Informacje dnia; **08.15** „Cudem jest w naszych oczach” – 25 lat Radia Maryja; **09.15** 100 cudownych miejsc na świecie; **09.30** Opowieści z Księgi Cnót; **10.00** Informacje dnia; **10.15** Rozmowy niedokończone; **11.20** Stan Bezpieczeństwa Państwa; **11.30** Przyroda w Obiektywie; **11.45** 100 cudownych miejsc na świecie; **11.55** Święty na każdy dzień; **12.00** *Anioł Pański*; **12.03** Informacje dnia; **12.20** *Możesz – 10 przykazań*; **13.30** *Msza święta z Jasnej Góry*; **14.20** 100 cudownych miejsc na świecie; **14.30** Próba wiary; **15.25** Wypłyni na głębie; **15.50** Ma się rozumieć; **16.00** Informacje dnia; **16.10** Sanktuaria polskie; **16.30** Zew natury; **16.55** Świadkowie; **17.25** Święty na każdy dzień; **17.30** Na łowy; **17.55** Poczet Wielkich Polaków; **18.00** *Anioł Pański*

18.05 Informacje dnia

18.15 Rozmowy niedokończone

19.25 Święty na każdy dzień

19.30 Król Chwały – serial animowany

19.45 Modlitwa z telefonicznym udziałem dzieci

20.00 Informacje dnia

20.20 *Różaniec*

20.50 Myśląc Historia

21.00 *Apel Jasnogórski z kaplicy Cudownego Obrazu Matki Bożej na Jasnej Górze – transmisja*

21.20 Informacje dnia

21.40 Polski Punkt Widzenia – program publicystyczny

22.00 *Możesz – 10 przykazań* – serial fabularny

22.45 Pierwsze życie na Ziemi

23.35 Muzyczne chwile

00.00 Programy powtórkowe

TVP HISTORIA

06.25 Był taki dzień – 11 lipca; **06.35** Dom (16) – serial TVP; **08.05** Ex Libris; **08.35** Historia Polski: To był lipiec 1945 – film dok.; **09.30** Informacje kulturalne; **10.00** Sensacje XX wieku: Tragedia na pustyni; **10.35** Sensacje XX wieku: Księga szpiegów; **10.55** Amur. Amazonka Azji. Rzeka Czarnego Smoka – serial dok.; **11.55** Znak Orła (9); **12.30** Znak Orła (10); **13.05** Ludzie z pociągu – dramat, Polska 1961, reż.: Kazimierz Kutz; **14.50** Wszystkie kolory świata – Luizjana, kreoliska Ameryka – serial dok.; **15.45** Dzika Kanada (1) – serial dok.; **16.40** Flesz historii; **17.05** Dom (17) – serial TVP; **18.40** Spór o historię; **19.15** Historia Polski: Wołyń – zapis zbrodni – film dok.; **19.55** Ocalałam z rzezi – film dok.; **20.30** Historia w postaciach zapisana: Grimaldi. Władcy Monako; **22.20** Kresy; **23.50** Wojna o trony. Prawdziwa historia Europy (2) – serial dok.; **00.50** Info Wilno (709); **01.05** Szerokie tory; **01.40** Było, nie minęło – kronika zwiadowców historii; **02.10** Sensacje XX wieku; **02.40** Sensacje XX wieku; **03.05** Encyklopedia II wojny światowej; **03.30** Zakończenie dnia

TVP KULTURA

07.00 Teledyski; **07.30** Dziedzictwo Beethovena – cykl dok.; **07.45** Wydarzenie aktualne; **08.15** Co dalej?; **08.55** Wino truskawkowe – komediodramat; **11.00** Dyrektorzy (1); **12.35** Pas de deux – film TVP, Polska 2003, reż.: Kinga Lewińska, wyk.: Krzysztof Globisz, Gabriela Kownacka, P. Chijęta, G. Czyżewska; **13.30** Reżyserzy: Francis Ford Coppola; **14.30** Persona non grata – dramat, reż.: Krzysztof Zanussi, wyk.: Zbigniew Zapasiewicz, Nikita Michalkow, Jerzy Stuhr, Daniel Olbrychski, Andrzej Chyra; **16.40** Rece nad miastem – dramat, reż.: Francesco Rosi; **18.30** Informacje kulturalne; **18.50** Tajemnica Sagali (11); **19.20** Tajemnica Sagali (12); **20.00** Tulipanowa gorączka – film fabularny; **21.55** Powidoki; **22.20** Kobiety za kamerą (6) – cykl dok.; **23.35** Fighter – film obyczajowy, USA 2010, reż.: David O. Russell; **01.40** Informacje kulturalne; **02.10** Niewinne – dramat, reż.: Luchino Visconti; **04.25** Nieskończoność dalekich dróg – film dok.; **05.00** Tamte lata, tamte dni: Jan Jakub Koliski; **05.40** Afisz kulturalny ekstra; **05.55** Zakończenie dnia

TVN

06.00 Uwaga!; **06.15** Nowa Maja w ogrodzie 6 (19); **06.40** Akademia ogrodnika (19); **06.50** Co za tydzień; **07.20** Bunt (11) – serial; **07.55** Tajemnice miłości (24); **09.00** Ten moment (44); **09.35** Kuchenne rewolucje 14 (13); **10.40** Ukryta prawda (1249); **11.45** Ukryta prawda (1081); **12.55** Tajemnice miłości (25); **14.00** Ukryta prawda (1250); **15.05** Ukryta prawda (1043); **16.10** Ten moment (45); **16.45** Kuchenne rewolucje 14 (14); **17.55** Ukryta prawda (1082); **19.00** Fakty; **19.35** Sport; **19.45** Pogoda; **19.55** Uwaga!; **20.10** Doradca smaku 16 (24); **20.15** Na Wspólnej 20 (3455) – serial obyczajowy; **20.55** Milionerzy (496); **21.35** Wyścig śmierci II – film sensacyjny, Niemcy/RPA 2010, reż.: Roel Reiné, wyk.: Luke Goss, Sean Bean, Danny Trejo, Ving Rhames, Lauren Cohan; **23.40** Ślub od pierwszego wejrzenia 7 (3); **00.45** Co za tydzień; **01.15** Wewnętrzny wróg (3) – serial; **02.15** Uwaga!; **02.35** Noc Magii (1060); **04.00** Kto was tak urządził; **04.30** Kto was tak urządził; **05.00** Kto was tak urządził; **05.30** Kto was tak urządził

POLSAT

06.00 Nowy dzień z Polsat News; **08.40** Malanowski i Partnerzy (165); **09.10** Malanowski i Partnerzy (166); **09.40** Sekrety rodziny (200); **10.40** Dlaczego ja? (1068); **11.40** Gliniarze (271); **12.50** Wydarzenia; **13.20** Interwencja; **13.40** Trudne sprawy (924); **14.40** Dlaczego ja? (1050); **15.50** Wydarzenia; **16.10** Pogoda; **16.15** Interwencja; **16.40** Gliniarze (554); **17.40** Sekrety rodziny (260); **18.50** Wydarzenia; **19.25** Gość Wydarzeń; **19.45** Sport; **19.55** Pogoda; **20.00** MEGA HIT: Kingsman: Złoty krąg – film sensacyjny, USA/Wielka Brytania 2017, reż.: Matthew Vaughn, wyk.: Taron Egerton, Colin Firth, Julianne Moore, Mark Strong, Jeff Bridges, Channing Tatum, Halle Berry, Elton John; **23.10** Diabło. Wyścig o wszystko – film sensacyjny, Polska 2018; **01.15** Drużyna A – film sensacyjny, USA 2010, reż.: Joe Carnahan, wyk.: Liam Neeson, Bradley Cooper, Sharlto Copley, Quinton Jackson, Patrick Wilson, Jessica Biel; **03.55** Świat według Kiepskich (219); **04.40** Disco Gramy (5523); **05.25** Teleszkopy TV Okazje

TVP 1

05.10 Przysięga (676); **06.00** Wspaniałe stulecie (9); **07.00** *Transmisja Mszy świętej z sanktuarium Matki Bożej na Jasnej Górze*; **07.30** Kościół z bliska; **08.00** Wiadomości; **08.10** Pogoda poranna; **08.15** Kwadrans polityczny; **08.40** Ranczo (125) – serial obyczajowy TVP; **09.40** Komisarz Alex (187) – serial kryminalny TVP; **10.40** Ojciec Mateusz (251) – serial TVP; **11.30** Leśniczówka (558) – serial obyczajowy TVP; **12.00** Wiadomości; **12.10** Agrobiznes; **12.30** Agropogoda – magazyn; **12.35** Magazyn Rolniczy; **12.55** Natura w Jedyńce: Bliskie spotkania ze zwierzętami (3) – cykl dokumentalny, USA 2018; **14.00** Wspaniałe stulecie (58) – serial kostiumowy; **15.00** Wiadomości; **15.10** Pogoda; **15.15** ALARM! – magazyn; **15.35** Gra słów. Krzyżówka – teleturniej; **16.05** Przysięga (677) – serial obyczajowy; **17.00** Telexpress; **17.15** Jaka to melodia? – teleturniej muzyczny; **17.55** Tajemnice (27) – serial; **18.50** Jeden z dziesięciu – teleturniej; **19.20** Sport **19.30** Wiadomości **20.05** Pogoda **20.10** ALARM! – magazyn **20.30** Leśniczówka (559) – serial TVP **21.05** Bolivar (22) – serial kostiumowy, Kolumbia 2019, reż.: Luis Alberto Restrepo, wyk.: Luis Gerónimo Abreu, Irene Esser, Rosmeri Marval, Erick Rodriguez **22.00** 07 zgłosz się (16) – serial TVP **23.25** Ocaleni – reality show **00.30** Komando Foki atakuje – film akcji, USA 2000, reż.: Yossi Wein, wyk.: Jim Fitzpatrick, Greg Collins, Ty Miller, James Hicks **02.05** Lato w stadninie – film fabularny, Niemcy 2019, reż.: Sharon von Wietersheim, wyk.: Leia Holtwick, Moritz Bäckerling, Heiner Lauterbach **03.50** Życ pełnia życia – film dok. **04.45** Notacje: Eugeniusz Tyrajski **04.55** Zakończenie dnia

TVP 2

05.05 Na sygnale (166); **05.35** M jak miłość (1569); **06.25** 25 lat Redakcji Ekumenicznej – reportaż; **06.55** Rodzinka.pl (131); **07.30** Pytanie na śniadanie – poradka; **07.55** Pytanie na śniadanie; **10.35** Panorama; **10.40** Pytanie na śniadanie; **11.15** Rodzinka.pl (119); **11.50** Rodzinka.pl (120); **12.30** Kolo fortuny – teleturniej; **13.15** Zranione ptaki (77) – serial obyczajowy; **14.05** Va Banque (150) – teleturniej; **14.35** Na sygnale (210) – serial fabularyzowany TVP; **15.10** Wydział kryminalny Kitzbühel (2) – serial; **16.00** Kolo fortuny – teleturniej; **16.35** Familiada – teleturniej; **17.15** Zakazany owoc (11) – film obyczajowy, Turcja 2019, reż.: Neslihan Yesilyurt, wyk.: Talat Bulut, Onur Tuna, Seval Sam, Eda Ece, Sevdä Erginci; **18.00** Panorama; **18.20** Va Banque (151) – teleturniej; **18.45** Zranione ptaki (78) – serial obyczajowy, Turcja 2019, reż.: Cem Tabak, Yasemin Erkul, wyk.: Sezgin Irmak, Gizem Arıkan, Emre Mete Sönmez, Ali Yasin Özegemen, Ozan Turan **19.35** Barwy szczęścia (2614) – serial obyczajowy TVP **20.10** Dzień Bastylii – film sensacyjny, Wielka Brytania/Francja 2016, reż.: James Watkins, wyk.: Richard Madden, Idris Elba, Charlotte Le Bon, Kelly Reilly **21.55** Valerian i Miasto Tysiąca Planet – film s.f., Francja 2017, reż.: Luc Besson, wyk.: Dane DeHaan, Cara Delevingne, Clive Owen, Ethan Hawke, Rihanna, Herbie Hancock **00.20** Film dokumentalny **01.30** Lato w Wietnamie (2) – serial **03.10** Zabójcze samoloty – film dokumentalny, Wielka Brytania 2018, reż.: Jonathan Coffey **03.55** Rodzinka.pl – serial komediowy TVP **04.30** Zakończenie programu

TVP Info

05.35 Powitanie – Poranek; **05.39** Serwis Info Poranek; **05.57** Agropogoda; **05.59** Powitanie; **06.01** Serwis Info Poranek – wiadomości z kraju i ze świata – w tym: Wstaje dzień, Info Poranek, Pogoda; **06.20** Pogoda; **06.30** Serwis Info Poranek; **06.53** Pogoda; **07.00** Serwis Info Poranek; **07.12** Jedziemy; **07.50** Agrobiznes; **07.55** Agropogoda; **08.00** Jedziemy dalej; **08.15** Serwis Info Poranek; **08.18** Minęła 8; **09.00** Serwis Info Poranek; **09.11** Minęła 9; **09.40** Plan dnia; **10.00** Serwis Info Poranek; **10.22** Pogoda; **10.29** Serwis Info Dzień; **10.51** Pogoda; **10.59** Serwis Info Dzień; **11.29** Serwis Info Dzień; **11.50** Pogoda; **12.00** INFO Raport; **13.29** Serwis Info Dzień; **13.51** Pogoda; **13.59** Serwis Info Dzień; **14.29** Serwis Info Dzień; **14.49** Pogoda; **14.59** Serwis Info Dzień; **15.29** Info Dzień; **17.00** Telexpress; **17.15** Telexpress Extra; **17.30** O co chodzi; **18.00** Panorama; **18.19** Serwis Info Wieczór; **18.37** O tym się mówi **19.30** Wiadomości **19.58** Gość Wiadomości **20.13** Minęła 20 **21.00** Nie da się ukryć **21.20** Serwis Info Wieczór **21.41** Pogoda **21.50** W tyle wizji **22.25** Serwis Info Wieczór **22.30** W tyle wizji Extra **23.00** INFO Wieczór **23.30** W akcji **23.55** Serwis Info Wieczór **00.03** Wiadomości **00.31** Gość Wiadomości **00.57** Pogoda **01.05** Minęła 20 **02.00** W tyle wizji **02.35** Serwis Info Wieczór **02.40** W tyle wizji Extra **03.15** O co chodzi **03.40** Podróże z historią **05.17** Agrobiznes **05.30** Zakończenie dnia

TV TRWAM

05.00 „Mazurek Dąbrowskiego” – od piosenki żołnierskiej do hymnu narodowego; **05.30** Mistyczne serce Lasu Wiedeńskiego; **06.20** Do światła; **07.50** Święty na każdy dzień; **07.55** Poczet Wielkich Polaków; **08.00** Informacje dnia; **08.15** Polski Punkt Widzenia; **08.35** Słowo życia; **08.45** Muzyczne chwile; **09.00** Papież Polak do Rodaków; **09.20** Pragnienie Boga; **10.00** Informacje dnia; **10.15** Jak my to widzimy – z daleka widać lepiej; **10.45** Zew natury; **11.05** Mocni w Wierze; **11.35** Święty na każdy dzień; **11.40** Ma się rozumieć; **11.50** Słowo życia; **12.00** *Anioł Pański*; **12.03** Informacje dnia; **12.20** Mojżesz – 10 przykazań; **13.05** Muzyczne chwile; **13.25** Słowo życia; **13.30** *Msza święta z Jasnej Góry*; **14.20** 100 cudownych miejsc na świecie; **14.30** Powrót; **15.50** Ma się rozumieć; **16.00** Informacje dnia; **16.10** Jestem mamą; **16.25** Tajemnice Watykanu; **16.55** 100 cudownych miejsc na świecie; **17.05** Święty na każdy dzień; **17.10** Prosto o gospodarce **17.30** Zostań Żołnierzem RP **17.50** Muzyczne chwile **17.55** Poczet Wielkich Polaków **18.00** *Anioł Pański* **18.05** Informacje dnia **18.15** Rozmowy niedokończone **19.25** Święty na każdy dzień **19.30** Każdy maluch to potrafi **19.45** Modlitwa z telefonicznym udziałem dzieci **20.00** Informacje dnia **20.20** *Różaniec* **20.50** Myśląc Historia **21.00** *Apel Jasnogórski z kaplicy Cudownego Obrazu Matki Bożej na Jasnej Górze – transmisja* **21.20** Informacje dnia **21.40** Polski Punkt Widzenia **22.00** Mojżesz – 10 przykazań **22.50** Otto Schimek wierny sumieniu **00.00** Programy powtórkowe

TVP HISTORIA

06.50 Był taki dzień – 12 lipca; **07.00** Dom (17) – serial TVP; **08.30** Flesz historii; **08.55** Historia Polski: Wołyń – zapis zbrodni; **09.30** Informacje kulturalne; **09.50** Ocalałam z rzezi – film dok; **10.25** Sensacje XX wieku: Księga szpiegów; **10.45** Sensacje XX wieku: Księga szpiegów; **11.10** Saga przastaręj puszczy: Opowieść o mrońce: samotność w tłumie; **12.10** Astronomia niepodległa. 100 lat polskiej astronomii (5); **12.45** Znak Orła (11); **13.15** Znak Orła (12); **13.50** Windsor. Największa miłość Elżbiety II (1); **14.45** Przebaczyć, lecz nie zapomnieć – film dok; **15.55** Tajemnice początków Polski – film dok; **16.55** Dom (18); **18.30** Było, nie minęło – kronika zwiadowców historii; **19.00** Historia Polski: Zamordowane dzieciństwo – film dok; **20.00** Największe mity w historii Ameryki (1); **20.55** Nieznane taśmy filmowe. Indie (2); **21.45** Katyń. Ostatni świadek – dramat; **23.25** Współcześni cenzorzy – film dok; **00.25** Było, nie minęło – kronika zwiadowców historii; **00.55** Sensacje XX wieku; **01.20** Sensacje XX wieku; **01.45** Encyklopedia II wojny światowej; **02.15** Zakończenie dnia

TVP KULTURA

07.00 Teledyski; **07.50** Informacje kulturalne; **08.20** Powidoki; **08.45** Którędy po sztukę; **09.05** Ręce nad miastem – dramat, Włochy/Francja 1963, reż.: Francesco Rosi; **11.00** Dyrektorzy (2); **12.40** Gwiazda Piotun – film dok; **13.00** Krzyżówka – film krótkometrażowy; **13.30** HEY NOW! – szkic do portretu Tomasza Stańki – widowisko; **14.20** Ballady jazzowe Tomasza Stańki; **14.50** Nad rzeką, której nie ma – film obyczajowy, Polska 1991, reż.: Andrzej Barański, wyk.: Marek Bukowski, Joanna Trzpiecińska, Mirosław Baka; **16.30** Jasminum – film obyczajowy, Polska 2005, reż.: Jan Jakub Koliski; **18.30** Informacje kulturalne; **18.55** Tajemnica Sagali (13); **19.25** Tajemnica Sagali (14); **20.00** Zwiadowca ze szczęścia – komedia; **22.00** Co dalej?; **22.30** Martha Cooper – historia graffiti – film dok; **23.40** Tulipanowa gorączka – film fabularny, Wielka Brytania/USA 2017, reż.: Justin Chadwick; **01.35** Informacje kulturalne; **02.05** Festiwal w Bregencji – „Kupiec wenecki” Andrzeja Czajkowskiego; **05.30** Afisz kulturalny ekstra; **05.50** Zakończenie dnia

TVN

06.05 Uwaga!; **06.20** Na Wspólnej 20 (3455); **06.50** Milionerzy (496); **07.20** Bunt (12) – serial; **07.55** Tajemnice miłości (25); **09.00** Ten moment (45); **09.35** Kuchenne rewolucje 14 (14); **10.40** Ukryta prawda (1250); **11.40** Doradca smaku 16 (24); **11.50** Ukryta prawda (1082); **12.55** Tajemnice miłości (26); **14.00** Ukryta prawda (1251); **15.05** Ukryta prawda (1044); **16.10** Ten moment (46); **16.45** Kuchenne rewolucje 14 (15); **17.55** Ukryta prawda (1083); **19.00** Fakty; **19.35** Sport; **19.45** Pogoda; **19.55** Uwaga!; **20.10** Doradca smaku 16 (2); **20.15** Na Wspólnej 20 (3456); **20.55** Milionerzy (497); **21.35** Stan gry – film sensacyjny, Wielka Brytania/USA/Francja 2009, reż.: Kevin Macdonald, wyk.: Russell Crowe, Ben Affleck, Rachel McAdams, Helen Mirren, Robin Wright, Jason Bateman, Jeff Daniels; **00.05** Kuba Wojewódzki 16 (5); **01.10** Zabójcza broń 2 (14); **02.15** Uwaga!; **02.35** Noc Magii (1061); **04.00** Kto was tak urządził; **04.30** Kto was tak urządził; **05.05** Kto was tak urządził; **05.35** Kto was tak urządził

POLSAT

06.00 Nowy dzień z Polsat News; **08.40** Malanowski i Partnerzy (167); **09.10** Malanowski i Partnerzy (168); **09.40** Sekrety rodziny (201); **10.40** Dlaczego ja? (1069); **11.40** Gliniarze (272); **12.50** Wydarzenia; **13.40** Trudne sprawy (925); **14.40** Dlaczego ja? (1051); **15.50** Wydarzenia; **16.10** Pogoda; **16.15** Interwencja; **16.40** Gliniarze (555); **17.40** Sekrety rodziny (261); **18.50** Wydarzenia; **19.25** Gość Wydarzeń; **19.45** Sport; **19.55** Pogoda; **20.05** Węzień labiryntu: Próby ognia – film sensacyjny, USA 2015, reż.: Wes Ball, wyk.: Dylan O'Brien, Kaya Scodelario, Thomas Brodie-Sangster, Giancarlo Esposito, Aidan Gillen, Barry Pepper, Lili Taylor, Patricia Clarkson, Ki Hong Lee; **22.55** Zakładnik – film sensacyjny, USA 2004, reż.: Michael Mann, wyk. wyk.: Tom Cruise, Jamie Foxx, Jada Pinkett Smith, Mark Ruffalo, Peter Berg; **01.25** Kingsman: Złoty krąg – film sensacyjny; **04.40** Disco Gramy; **05.25** Telezakupy TV Okazje

TVP 1

05.10 Przysięga (677); **06.00** Wspaniałe stulecie (58); **07.00** Transmisja Mszy świętej z sanktuarium Matki Bożej na Jasnej Górze; **07.30** Rodzinny ekspres – magazyn; **08.00** Wiadomości; **08.10** Pogoda poranna; **08.15** Kwadrans polityczny; **08.40** Ranczo (126) – serial TVP; **09.40** Komisarz Alex (188) – serial TVP; **10.35** Ojciec Mateusz (252) – serial kryminalny TVP; **11.30** Leśniczówka (559) – serial obyczajowy TVP; **12.00** Wiadomości; **12.10** Agrobiznes; **12.30** Agropogoda – magazyn; **12.40** Rok w ogrodzie Extra – magazyn; **12.55** Natura w Jedyńce: Bliskie spotkania ze zwierzętami (4); **14.00** Wspaniałe stulecie (59) – serial kostiumowy; **15.00** Wiadomości; **15.10** Pogoda; **15.15** ALARM!; **15.35** Gra słów. Krzyżówka – teleturniej; **16.05** Przysięga (678) – serial obyczajowy; **17.00** Teleexpress; **17.15** Jaka to melodia? – teleturniej muzyczny; **17.55** Tajemnice (28) – serial; **18.55** Jeden z dziesięciu – teleturniej; **19.20** Sport

19.30 Wiadomości

20.05 Pogoda

20.10 ALARM! – magazyn

20.30 Leśniczówka (560) – serial TVP

21.05 Bolivar (23) – serial kostiumowy, Kolumbia 2019, reż.: Luis Alberto Restrepo, wyk.: Luis Gerónimo Abreu, Irene Esser, Rosmeri Marval, Erick Rodríguez

22.00 07 zgłoś się (17) – serial TVP

23.25 Ukraińcy (3) – serial dok.

00.25 Zabójcze urodziny – film fabularny, USA 2019, reż.: Jake Helgren, wyk.: Lindsey McKeon, Katrina Begin, Cathryn Dylan

02.00 Nieuchwytny – film akcji, USA 2008, reż.: Gregory Hoblit, wyk.: Diane Lane, Billy Burke, Colin Hanks, Joseph Cross

03.45 wojsko-polskie.pl (27)

04.05 Afryka. Miliony za przemyt ludzi – film dokumentalny

04.35 Notacje: Kazimierz Kord

04.50 Zakończenie dnia

TVP 2

05.00 Na sygnale (167); **05.30** M jak miłość (1570); **06.25** Pozyteczni.pl – magazyn; **06.55** Rodzinka.pl (132) – serial komediowy TVP; **07.30** Pytanie na śniadanie – pobudka; **07.55** Pytanie na śniadanie; **10.35** Panorama; **10.45** Pytanie na śniadanie; **11.15** Rodzinka.pl (121); **11.50** Rodzinka.pl (122); **12.30** Kolo fortuny – teleturniej; **13.15** Zranione ptaki (78) – serial obyczajowy, Turcja 2019, reż.: Cem Tabak, Yasemin Erkul, wyk.: Sezgin Irmak, Gizem Arikan, Emre Mete Sönmez, Ali Yasin Özgemen, Ozan Turan; **14.05** Va Banque (151) – teleturniej; **14.35** Na sygnale (211) – serial fabularny TVP; **15.10** Wydział kryminalny Kitzbühel (3) – serial, Niemcy/Austria 2009, reż.: Fabian Eder, wyk.: Andrea L'Arronge, Anja Stöhr, Jakob Seeböck; **16.00** Kolo fortuny – teleturniej; **16.35** Familiada – teleturniej; **17.15** Zakazany owoc (12) – film obyczajowy; **18.00** Panorama; **18.20** Va Banque (152) – teleturniej; **18.45** Zranione ptaki (79)

19.35 Barwy szczęścia (2615) – serial obyczajowy TVP

20.10 Hallo Szpicbródka, czyli ostatni występ Króla Kasarzy – komedia, Polska 1978, reż.: Janusz Rzeszewski, Mieczysław Jahoda, wyk.: Piotr Fronczewski, Gabriela Kownacka, Ewa Wiśniewska, Irena Kwiatkowska

22.00 Strażnik dzikiej przyrody (3) – serial obyczajowy, Niemcy 2019, reż.: Axel Barth, wyk.: Philip Danne, Eva-Maria Grein von Friedl, Liza Tzschirner

23.45 Medyceusze Wspaniali (2) – serial

00.55 Tacy po prostu jesteśmy – film dokumentalny

02.25 Archiwista (6) – serial TVP

03.25 Ukryte zamiary – film, USA 2018, reż.: Devon Downs, Kenny Gage, wyk.: Ashlynn Yennie, Chris McKenna, Paige Searcy

04.55 Zakończenie dnia

TVP Info

05.35 Powitanie; **05.39** Serwis Info Poranek; **05.57** Agropogoda; **05.59** Powitanie; **06.01** Serwis Info Poranek – wiadomości z kraju i ze świata – w tym: Wstaje dzień, Info Poranek, Pogoda, relacje korespondentów; **06.20** Pogoda; **06.30** Serwis Info Poranek; **06.53** Pogoda; **07.00** Serwis Info Poranek; **07.12** Jedziemy; **07.50** Agrobiznes; **07.55** Agropogoda; **08.00** Jedziemy dalej; **08.15** Serwis Info Poranek; **08.18** Minęła 8; **09.00** Serwis Info Poranek; **09.11** Minęła 9; **09.40** Plan dnia; **10.00** Serwis Info Poranek; **10.22** Pogoda; **10.29** Serwis Info Dzień; **10.51** Pogoda; **10.59** Serwis Info Dzień; **11.29** Serwis Info Dzień; **11.50** Pogoda; **12.00** INFO Raport; **13.29** Serwis Info Dzień; **13.51** Pogoda; **13.59** Serwis Info Dzień; **14.29** Serwis Info Dzień; **14.49** Pogoda; **14.59** Serwis Info Dzień; **15.29** Info Dzień; **17.00** Teleexpress; **17.15** Teleexpress Extra; **17.30** O co chodzi; **18.00** Panorama; **18.19** Serwis Info Wieczór; **18.37** O tym się mówi

19.30 Wiadomości

19.58 Gość Wiadomości

20.13 Minęła 20

21.00 Nie da się ukryć

21.20 Serwis Info Wieczór

21.41 Pogoda

21.50 W tyle wizji

22.25 Serwis Info Wieczór

22.30 W tyle wizji Extra

23.00 INFO Wieczór

23.30 W akcji

23.55 Serwis Info Wieczór

00.03 Wiadomości

00.31 Gość Wiadomości

00.57 Pogoda

01.05 Minęła 20

02.00 W tyle wizji

02.35 Serwis Info Wieczór

02.40 W tyle wizji Extra

03.15 O co chodzi

03.40 Dzika Polska – Pełna energii

04.48 INFO V4+

05.15 Agrobiznes

05.30 Zakończenie dnia

TV TRWAM

05.00 Prosto o gospodarce; **05.20** Jestem mamą; **05.35** Tam, gdzie Bóg płacze; **06.40** Siedem – cztery; **07.35** Sanktuarium Cudu Eucharystycznego w Sokółce; **07.55** Poczet Wielkich Polaków; **08.00** Informacje dnia; **08.15** Polski Punkt Widzenia; **08.35** Każdy maluch to potrafi; **08.50** Słowo życia; **09.00** Opowieści Starego Testamentu; **09.30** Sanktuaria polskie; **09.50** Święty na każdy dzień; **10.00** Informacje dnia; **11.00** Z wędką nad wodę w Polskę i świat; **11.25** Jestem mamą; **11.40** Prosto o gospodarce; **12.00** Anioł Pański; **12.03** Informacje dnia; **12.20** Mojesz – 10 przykazań; **13.30** Msza Święta; **14.20** 100 cudownych miejsc na świecie; **14.30** Pianista był; **15.05** Kardynał Stefan Wyszyński; **15.50** Ma się rozumieć; **16.00** Informacje dnia; **16.10** Na zdrowie; **16.30** Wyszyński – historia; **17.00** Po stronie prawdy; **17.55** Poczet Wielkich Polaków; **18.00** Anioł Pański

18.05 Informacje dnia

18.15 Rozmowy niedokończone – program publicystyczny

19.25 Święty na każdy dzień

19.30 Brat Franciszek – serial animowany

20.00 Informacje dnia

20.20 Różaniec

20.50 Myśląc Ojczyzna

21.00 Apel Jasnogórski z kaplicy Cudownego Obrazu Matki Bożej na Jasnej Górze – transmisja

21.20 Informacje dnia

21.40 Polski Punkt Widzenia – program publicystyczny

22.00 Mojesz – 10 przykazań – serial fabularny

22.50 Lotte małopolska Inka wczoraj i dzisiaj – dokument

23.55 Muzyczne chwile

00.00 Programy powtórkowe

TVP HISTORIA

06.50 Był taki dzień – 13 lipca; **07.00** Dom (18); **08.35** Historia Polski: Zamordowane dzieciństwo; **09.30** Informacje kulturalne; **09.50** Kolebka Solidarności; **10.05** Sensacje XX wieku; **10.35** Sensacje XX wieku; **11.00** Zapora. Energia dla Niepodległej – film dok.; **11.50** Alfabet Andrzeja Dobosza – Rajmund Ziemiński, Eustachy Kossakowski; **12.10** Znak Orła (13); **12.40** Znak Orła (14); **13.15** Francja przy stole; **14.10** Nieznane taśmy filmowe. Indie (2); **15.05** Zamek – 50 lat odbudowy; **15.30** Największe mity w historii Ameryki: Rewolucja amerykańska (1); **16.25** Flesz historii – ekstra; **16.35** Było, nie minęło – kronika zwiadowców historii; **17.00** Dom (19); **18.40** Nie taka prosta historia; **19.10** Historia Polski: Zygmunt – film dok.; **20.05** Pacyfik w ogniu (2) – cykl dok.; **21.10** Wojna o trony. Prawdziwa historia Europy (2); **22.10** Koncert Lipcowi w Augustowie; **23.55** Wcielenia zła – Mussolini – cykl dok.; **00.50** Było, nie minęło – kronika zwiadowców historii; **01.25** Sensacje XX wieku; **01.50** Sensacje XX wieku; **02.20** Encyklopedia II wojny światowej; **02.50** Zakończenie dnia

TVP KULTURA

07.00 Teledyski; **07.15** Przestrzenie Sztuki – Kielce; **07.45** Informacje kulturalne; **08.15** Trzeci punkt widzenia; **08.55** Jasminum – film obyczajowy, Polska 2005, reż.: Jan Jakub Kolski; **11.00** Dyrektorzy (3); **12.35** Oczy uroczne – film TVP, Polska 1977, reż.: Piotr Szulkin, wyk.: Mariola Chmielewska, Leszek Herdegen, Edward Raczkowski, Józef Dusza; **13.30** Przewodnik Putifara (7) – serial dok.; **14.40** Hania – film TVP, Polska 1984, wyk.: Małgorzata Wacheca, Janina Nowicka, Jadwiga Kuryluk-Cebrzyńska, Maciej Orłoś, Marek Sokół; **16.25** Mapa Apokalipsa – film obyczajowy; **18.30** Informacje kulturalne; **18.50** Magiczne drzewo (1); **19.25** Magiczne drzewo (2); **20.00** W trzy miesiące dookoła świata: Chińczyk na wynos – film obyczajowy; **21.45** Klimt i Schiele: Eros i Psyche – film dok.; **23.30** Zwiadować ze szczęścia – komedia; **01.35** Atom String Quartet – koncert; **02.30** Informacje kulturalne; **03.00** Dwa księżycy – film obyczajowy, Polska 1993; **05.30** Afisz kulturalny ekstra; **05.50** Zakończenie dnia

TVN

06.05 Uwaga!; **06.20** Na Wspólnej 20 (3456) – serial obyczajowy; **06.50** Milionerzy (497); **07.20** Bunt (13) – serial; **07.55** Tajemnice miłości (26); **09.00** Ten moment (46); **09.35** Kuchenne rewolucje 14 (15); **10.40** Ukryta prawda (1251); **11.40** Doradca smaku 16 (2); **11.50** Ukryta prawda (1083); **12.55** Tajemnice miłości (27); **14.00** Ukryta prawda (1252); **15.05** Ukryta prawda (1045); **16.10** Ten moment (47); **16.45** Kuchenne rewolucje 13 (1); **17.55** Ukryta prawda (1084); **19.00** Fakty; **19.35** Sport; **19.45** Pogoda; **19.55** Uwaga!; **20.10** Doradca smaku 16 (22); **20.15** Na Wspólnej 20 (3457); **20.55** Milionerzy (498); **21.35** Za szybcy, za wściekli – film sensacyjny, USA/Niemcy 2003, reż.: John Singleton, wyk.: Cole Walker, Tyrese Gibson, Eva Mendes, Paul Houser, James Remar, Devon Aoki; **23.45** Seks w wielkim mieście II – komedia, USA 2010, reż.: Michael Patrick King; **02.50** Wewnętrzny wróg (3) – serial, USA; **03.50** Uwaga!; **04.10** Noc Magii (1062); **05.30** Kto was tak urządził

POLSAT

06.00 Nowy dzień z Polsat News; **08.40** Malanowski i Partnerzy (169); **09.10** Malanowski i Partnerzy (170); **09.40** Sekrety rodziny (202); **10.40** Dlaczego ja? (1070); **11.40** Gliniarze (273); **12.50** Wydarzenia; **13.20** Interwencja; **13.40** Trudne sprawy (926); **14.40** Dlaczego ja? (1052); **15.50** Wydarzenia; **16.10** Pogoda; **16.15** Interwencja; **16.40** Gliniarze (556); **17.40** Sekrety rodziny (262); **18.50** Wydarzenia; **19.25** Gość Wydarzeń; **19.45** Sport; **19.55** Pogoda; **20.00** Duże dzieci – komedia, USA 2010, reż.: Dennis Dugan, wyk.: Adam Sandler, Kevin James, Chris Rock, David Spade, Rob Schneider, Salma Hayek, Maria Bello, Maya Rudolph, Steve Buscemi, Colin Quinn; **22.15** Brzydka prawda – komedia, USA 2009, reż.: Robert Luketic, wyk.: Katherine Heigl, Gerard Butler, Eric Winter, Bree Turner, Nick Searcy, Jesse D. Goins, Cheryl Hines, John Michael Higgins; **00.35** Wieżień labiryntu: Próby ognia – film sensacyjny, USA 2015, reż.: Wes Ball; **04.15** Świat według Kiepskich (215); **04.40** Disco Gramy; **05.25** Teleszkopy TV Okazje

TVP 1

05.10 Przysięga (678); **06.00** Wspaniałe stulecie (59); **07.00** *Transmisja Mszy świętej z sanktuarium Matki Bożej na Jasnej Górze*; **07.30** Pełnia Wiary; **08.00** Wiadomości; **08.10** Pogoda poranna; **08.15** Kwadrans polityczny; **08.40** Ranczo (127) – serial TVP; **09.40** Komisarz Alex (189) – serial TVP; **10.40** Ojciec Mateusz (253) – serial TVP; **11.30** Leśniczówka (560) – serial TVP; **12.00** Wiadomości; **12.10** Agrobiznes; **12.30** Agropogoda – magazyn; **12.35** To się oplaca – magazyn; **12.55** Natura w Jedyńce: Bliskie spotkania ze zwierzętami (5) – cykl dok.; **14.00** Wspaniałe stulecie (60) – serial kostiumowy; **15.00** Wiadomości; **15.10** Pogoda; **15.15** ALARM! – magazyn; **15.35** Gra słów. Krzyżówka – teleturniej; **16.05** Przysięga (679) – serial obyczajowy; **17.00** Telexpress; **17.15** Jaka to melodia? – teleturniej muzyczny; **17.55** Tajemnice (29) – serial; **18.55** Jeden z dziesięciu – teleturniej; **19.20** Sport **19.30** Wiadomości **20.05** Pogoda **20.10** ALARM! – magazyn **20.30** Leśniczówka (561) – serial obyczajowy TVP **21.05** Bolivar (24) – serial kostiumowy **21.55** Sprawa dla reportera **22.55** Magazyn śledczy Anity Gargas **23.35** Magazyn kryminalny 997 **00.30** Wyjście awaryjne – komedia, reż.: Roman Żaluski, wyk.: Bożena Dykiel, Jerzy Michotek, Andrzej Golejewski, Zbigniew Buczkowski, Krzysztof Kowalewski, Ferdynand Matysik, Bolesław Plotnicki, Andrzej Bielski **02.10** Głina (16) – serial kryminalny TVP **03.05** Sprawa dla reportera **04.00** Magazyn śledczy Anity Gargas **04.25** Notacje: Halina Jędrzejewska – Dudzik **04.35** Zakończenie dnia

TVP 2

05.00 Na sygnale (168); **05.30** M jak miłość (1571); **06.25** Smaki świata – magazyn; **06.55** Rodzinka.pl (133) – serial komediowy TVP, reż.: Patryk Yoka, Karol Klementewicz, wyk.: Małgorzata Kożuchowska, Tomasz Karolak, Maciej Musiał, Adam Zdrójkowski, Mateusz Pawłowski; **07.30** Pytanie na śniadanie – pobudka; **07.55** Pytanie na śniadanie; **10.35** Panorama; **10.45** Pytanie na śniadanie; **11.15** Z polskiej ziemi, reż.: Piotr Boruszkowski; **11.50** Rodzinka.pl (123) – serial komediowy TVP; **12.30** Kolo fortuny – teleturniej; **13.15** Zranione ptaki (79) – serial obyczajowy; **14.05** Va Banque (152) – teleturniej; **14.35** Na sygnale (212) – serial fabularny TVP; **15.10** Wydział kryminalny Kitzbühel (4) – serial; **16.00** Kolo fortuny – teleturniej; **16.35** Familiada – teleturniej; **17.15** Zakazany owoc (13) – film obyczajowy; **18.00** Panorama; **18.20** Va Banque (153) – teleturniej; **18.45** Zranione ptaki (80) – serial obyczajowy **19.35** Barwy szczęścia (2616) – serial obyczajowy TVP **20.10** Córka prezydenta – komedia romantyczna, USA 2004, reż.: Forest Whitaker, wyk.: Katie Holmes, Marc Blucas, Michael Keaton **22.05** Sanctum – dramat, USA 2011, reż.: Alister Grierson, wyk.: Richard Roxburg, Ioan Gruffudd, Rhys Wakefield **00.10** Dzień Bastylli – film sensacyjny, Wielka Brytania/Francja 2016, reż.: James Watkins, wyk.: Richard Madden, Idris Elba, Charlotte Le Bon, Kelly Reilly **01.50** Ona to on – komedia, USA 2006, reż.: Andy Fickman, wyk.: Amanda Bynes, Channing Tatum, Jessica Lucas, James Kirk **03.50** Gomorra (19) – serial **04.45** Rodzinka.pl – serial TVP **05.10** Zakończenie dnia

TVP Info

05.35 Powitanie; **05.39** Serwis Info Poranek; **05.57** Agropogoda; **05.59** Powitanie; **06.01** Serwis Info Poranek – wiadomości z kraju i ze świata – w tym: Wstaje dzień, Info Poranek, Pogoda, relacje korespondentów; **06.20** Pogoda; **06.30** Serwis Info Poranek; **06.53** Pogoda; **07.00** Serwis Info Poranek; **07.12** Jedziemy; **07.50** Agrobiznes; **07.55** Agropogoda; **08.00** Jedziemy dalej; **08.15** Serwis Info Poranek; **08.18** Minęła 8; **09.00** Serwis Info Poranek; **09.11** Minęła 9; **09.40** Plan dnia; **10.00** Serwis Info Poranek; **10.22** Pogoda; **10.29** Serwis Info Dzień; **10.51** Pogoda; **10.59** Serwis Info Dzień; **11.29** Serwis Info Dzień; **11.50** Pogoda; **12.00** INFO Raport; **13.29** Serwis Info Dzień; **13.51** Pogoda; **13.59** Serwis Info Dzień; **14.29** Serwis Info Dzień; **14.49** Pogoda; **14.59** Serwis Info Dzień; **15.29** Info Dzień; **17.00** Telexpress; **17.15** Telexpress Extra; **17.30** O co chodzi; **18.00** Panorama; **18.19** Serwis Info Wieczór; **18.37** O tym się mówi **19.30** Wiadomości **19.58** Gość Wiadomości **20.13** Minęła 20 **21.00** Nie da się ukryć **21.20** Serwis Info Wieczór **21.41** Pogoda **21.50** W tyle wizji **22.25** Serwis Info Wieczór **22.30** W tyle wizji Extra **23.00** INFO Wieczór **23.30** W akcji **23.55** Serwis Info Wieczór **00.03** Wiadomości **00.31** Gość Wiadomości **00.57** Pogoda **01.05** Minęła 20 **02.00** W tyle wizji **02.35** Serwis Info Wieczór **02.40** W tyle wizji Extra **03.15** O co chodzi **03.41** Głębia ostrości **04.10** Dziką Polską – Pełna energii **05.17** Agrobiznes **05.30** Zakończenie dnia

TV TRWAM

05.00 Nie ma Kapłaństwa bez Krzyża; **06.30** Jasna Góra – historia i teraźniejszość; **07.00** Po stronie prawdy; **07.55** Poczet Wielkich Polaków; **08.00** Informacje dnia; **08.15** Polski Punkt Widzenia; **08.35** Słowo życia; **08.40** Poznajemy Polskę; **08.55** Muzyczne chwile; **09.00** Na zdrowie; **09.20** Brat Franciszek; **09.50** 100 cudownych miejsc na świecie; **10.00** Informacje dnia; **10.15** Rozmowy niedokończone; **11.25** Myśląc Ojczyzna; **11.35** Przyroda i ludzie; **12.00** *Anioł Pański*; **12.03** Informacje dnia; **12.20** Ziemia Obiecana; **13.10** Muzyczne chwile; **13.20** Przegląd katolickiego tygodnika „Niedziela”; **13.30** *Msza święta z Jasnej Góry*; **14.20** 100 cudownych miejsc na świecie; **14.30** Spektakl teatralny: Powrót posła; **15.45** Święty na każdy dzień; **15.50** Ma się rozumieć; **16.00** Informacje dnia; **16.10** Z wędką nad wodę w Polskę i świat; **16.35** Porady Medyczne Bonifratorów; **17.05** Akademia pro-life **17.10** Śladami historii **17.15** Hostia stała się Ciałem, wino stało się Krwią – reportaż **17.30** Odpowiedzialni za Kościół **17.55** Poczet Wielkich Polaków **18.00** *Anioł Pański* **18.05** Informacje dnia **18.15** Rozmowy niedokończone **19.25** Święty na każdy dzień **19.30** Przyjaciele i bohaterowie **20.00** Informacje dnia **20.20** *Różaniec* **20.50** Myśląc Historia **21.00** *Apel Jasnogórski z kaplicy Cudownego Obrazu Matki Bożej na Jasnej Górze – transmisja* **21.20** Informacje dnia **21.40** Polski Punkt Widzenia **22.00** Ziemia Obiecana **22.50** Poprzednik. Opowieść o Janie Chrzycielu **23.45** Muzyczne chwile **00.00** Programy powtórkowe

TVP HISTORIA

06.20 Był taki dzień – 14 lipca; **06.35** Dom (19); **08.15** Historia Polski: Zygmunt – film dok.; **09.00** W kotłach historii; **09.30** Informacje kulturalne; **09.50** Sensacje XX wieku: Tajemnica bomby A, cz. 1; **10.20** Sensacje XX wieku: Tajemnica bomby A, cz. 2; **10.45** Bruno Schulz z Drohobycza; **11.10** Dubler – film dok.; **11.40** Nie taka prosta historia; **12.10** Zakłęty Dwór (1) – serial TVP; **13.20** Peru – kraina skrajności – Andy i Altiplano – cykl dok.; **14.20** Historia bronii – Śmiercionośne wynalazki (9); **15.25** Pacyfik w ogniu (2) – cykl dok.; **16.20** Astronomia niepodległa. 100 lat polskiej astronomii (5); **16.55** Dom (20) – serial TVP; **18.25** Archiwum zimnej wojny; **19.00** Historia Polski: Legenda Grunwaldu – film dok.; **20.05** Chocim 1621 – film dok.; **21.00** Giganci historii; **21.50** Krzysztof Krawczyk – całe moje życie – film dok.; **23.40** Goliat – zapomniany bohater – film dok.; **01.00** Było, nie minęło – kronika zwiadowców historii; **01.25** Sensacje XX wieku; **01.55** Sensacje XX wieku; **02.20** Encyklopedia II wojny światowej; **02.45** Zakończenie dnia

TVP KULTURA

07.00 Teledysk; **07.45** Informacje kulturalne; **08.15** Księga Przestrzeni; **08.55** Mała Apokalipsa – film obyczajowy; **11.00** Dyrektorzy (4) – serial TVP; **12.30** Przygoda Stasia – film TVP; **13.30** Nie marnuj jedzenia – film dok.; **14.35** Mirai – film anim.; **16.25** Frantz – dramat; **18.30** Informacje kulturalne; **18.55** Magiczne drzewo (3) – serial TVP; **19.25** Magiczne drzewo (4); **20.00** Teatr Telewizji: Kobra – Jak błyskawica, cz. 2; **21.05** Tamte lata, tamte dni: Jan Jakub Kolci; **21.50** Kino Mistrzów – Volver – dramat, Hiszpania 2006, reż.: Pedro Almodovar, wyk.: Penelope Cruz, Carmen Maura, Lola Duenas; **24.00** Berlin Live – Billy Corgan – koncert; **01.15** Stres – film dok.; **02.45** W trzy miesiące dookoła świata: Chińczyk na wynos – film obyczajowy, Hiszpania 2011, reż.: Sebastien Borensztein, wyk.: Ricardo Darn, Muriel Santa Ana, Ignacio Huang; **04.35** Informacje kulturalne; **05.05** Teledyski; **05.30** Afisz kulturalny ekstra; **05.50** Zakończenie dnia

TVN

06.05 Uwaga!; **06.20** Na Wspólnej 20 (3457); **06.50** Milionerzy (498); **07.20** Bunt (14) – serial; **07.55** Tajemnice miłości (27); **09.00** Ten moment (47); **09.35** Kuchenne rewolucje 13 (1); **10.40** Ukryta prawda (1252); **11.40** Doradca smaku 16 (22); **11.50** Ukryta prawda (1084); **12.55** Tajemnice miłości (28); **14.00** Ukryta prawda (1253); **15.05** Ukryta prawda (1046); **16.10** Ten moment (48); **16.45** Kuchenne rewolucje 13 (2); **17.55** Ukryta prawda (1085); **19.00** Fakty; **19.35** Sport; **19.45** Pogoda; **19.55** Uwaga!; **20.10** Doradca smaku 16 (29); **20.15** Na Wspólnej 20 (3458); **20.55** Milionerzy (499); **21.35** Kuchenne rewolucje 23 (4); **22.45** Gruby i chudszy – komedia, USA 1996, reż.: Tom Shadyac, wyk.: Eddie Murphy, Jada Pinkett Smith, James Coburn, Larry Miller, Dave Chappelle; **00.45** Za szybcy, za wściekli – film sensacyjny, USA/Niemcy 2003, reż.: John Singleton, wyk.: Paul Walker, Tyrese Gibson, Eva Mendes, Cole Hauser, James Remar, Devon Aoki; **03.05** Uwaga!; **03.25** Noc Magii (1063); **04.50** Kto was tak urządził; **05.15** Kto was tak urządził

POLSAT

06.00 Nowy dzień z Polsat News; **08.40** Malanowski i Partnerzy (171); **09.10** Malanowski i Partnerzy (172); **09.40** Sekrety rodziny (203); **10.40** Dlaczego ja? (1071); **11.40** Gliniarze (274); **12.50** Wydarzenia; **13.20** Interwencja; **14.40** Dlaczego ja? (1053); **15.50** Wydarzenia; **16.10** Pogoda; **16.15** Interwencja; **16.40** Gliniarze (557); **17.40** Sekrety rodziny (263); **18.50** Wydarzenia; **19.25** Gość Wydarzeń; **19.45** Sport; **19.55** Pogoda; **20.05** Pretty Woman – film obyczajowy, USA 1990, reż.: Garry Marshall, wyk.: Julia Roberts, Richard Gere, Ralph Bellamy, Jason Alexander, Héctor Elizondo; **22.45** Mój chłopak się żeni – komedia, USA 1997, reż.: P.J. Hogan, wyk.: Julia Roberts, Dermot Mulroney, Cameron Diaz, Rupert Everett, Philip Bosco, M. Emmet Walsh, Rachel Griffiths, Carrie Preston, Susan Sullivan; **01.00** Tamte dni, tamte noce – film obyczajowy, Włochy/Francja 2017, reż.: Luca Guadagnino; **03.50** Świat według Kiepskich; **04.40** Disco Grany; **05.25** Teleskopy TV Okazje

TVP 1

05.05 Przysięga (679); **06.00** Wspaniałe stulecie (60); **07.00** *Transmisja Mszy świętej z sanktuarium Matki Bożej na Jasnej Górze*; **07.30** Agape – magazyn; **08.00** Wiadomości; **08.10** Pogoda poranna; **08.15** Kwadrans polityczny; **08.40** Ranczo (128) – serial obyczajowy TVP; **09.35** Komisarz Alex (190) – serial kryminalny TVP; **10.35** Ojciec Mateusz (254) – serial kryminalny TV; **11.25** Okrasa tańca – magazyn kulinarny; **12.00** Wiadomości; **12.10** Agrobiznes; **12.30** Agropogoda – magazyn; **12.35** Magazyn Rolniczy; **12.55** Natura w Jedynce: Bliźnięta spotkają ze zwierzętami (6) – cykl dokumentalny; **14.00** Wspaniałe stulecie (61) – serial kostiumowy; **15.00** Wiadomości; **15.10** Pogoda; **15.15** ALARM! – magazyn; **15.35** Gra słów. Krzyżówka – teleturniej; **16.05** Przysięga (680) – serial obyczajowy; **17.00** Telexpress; **17.15** Jaka to melodia? – teleturniej muzyczny; **17.55** Tajemnice (30) – serial; **18.55** Jeden z dziesięciu – teleturniej; **19.20** Sport

19.30 Wiadomości
20.05 Pogoda
20.10 ALARM! – magazyn
20.35 Bolivar (25) – serial kostiumowy, Kolumbia 2019, reż.: Luis Alberto Restrepo, wyk.: Luis Gerónimo Abreu, Irene Esser, Rosmeri Marval, Erick Rodríguez

21.35 Wyjście awaryjne – komedia, reż.: Roman Zaluski, wyk.: Bożena Dykiel, Jerzy Michotek, Andrzej Golejewski, Zbigniew Buczkowski, Krzysztof Kowalewski, Ferdynand Matysik, Bolesław Plotnicki, Andrzej Bielski

23.15 W tajnej służbie Jej Królewskiej Mości – film sensacyjny, Wielka Brytania 1969, reż.: Peter Hunt, wyk.: Diana Rigg, Telly Savalas, George Lazenby

02.05 Lekkoatletyka – Mistrzostwa Świata – Eugene dzień 1

05.00 Zakończenie dnia

TVP 2

05.30 M jak miłość (1572); **06.20** Anna Dymna – spotkajmy się: Agata Roczniak; **06.55** Rodzinka.pl (134) – serial komediowy TVP; **07.30** Pytanie na śniadanie – pobudka; **07.55** Pytanie na śniadanie; **10.40** Panorama; **10.45** Pytanie na śniadanie; **11.15** Smaki świata – magazyn kulinarny; **11.50** Rodzinka.pl (124) – serial komediowy TVP; **12.30** Koło fortuny – teleturniej; **13.15** Zranione ptaki (80) – serial obyczajowy; **14.05** Va Banque – teleturniej; **14.35** Na sygnale (213) – serial fabularzowany TVP; **15.10** Wydział kryminalny Kitzbühel (5) – serial, Niemcy/Austria 2009, reż.: Fabian Eder, wyk.: Andrea L'Arronge, Anja Stöhr, Jakob Seeböck; **16.00** Koło fortuny – teleturniej; **16.35** Familiada – teleturniej; **17.15** Zakazany owoc (14) – film obyczajowy; **18.00** Panorama; **18.20** Va Banque – teleturniej; **18.45** Zranione ptaki (81) – serial obyczajowy, wyk.: Sezgin Irmak, Gizem Arıkan, Emre Mete Sönmez, Ali Yasin Özgemen, Ozan Turan

19.35 Barwy szczęcia (2617) – serial obyczajowy TVP

20.10 Lato, muzyka, zabawa. Wakacyjna Trasa Dwójki 2022 – Wilno

21.15 Lato, muzyka, zabawa. Wakacyjna Trasa Dwójki 2022 – Augustów – Hity domówek, cz. 1

22.20 Lato, muzyka, zabawa. Wakacyjna Trasa Dwójki 2022 – Augustów – Hity domówek, cz. 2

23.30 Ona to on – komedia, USA 2006, reż.: Andy Fickman, wyk.: Amanda Bynes, Channing Tatum, Jessica Lucas, James Kirk

01.25 Córką prezydenta – komedia romantyczna, USA 2004, reż.: Forest Whitaker, wyk.: Katie Holmes, Marc Blucas, Michael Keaton

03.20 Strażnik dzikiej przyrody (3) – serial obyczajowy

05.05 Rodzinka.pl – serial TVP

05.30 Zakończenie dnia

TVP Info

05.35 Powitanie; **05.39** Serwis Info Poranek; **05.57** Agropogoda; **05.59** Powitanie; **06.01** Serwis Info Poranek – wiadomości z kraju i ze świata – w tym: Wstaje dzień, Info Poranek, Pogoda, relacje korespondentów; **06.20** Pogoda; **06.30** Serwis Info Poranek; **06.53** Pogoda; **07.00** Serwis Info Poranek; **07.12** Jedziemy; **07.50** Agrobiznes; **07.55** Agropogoda; **08.00** Jedziemy dalej; **08.15** Serwis Info Poranek; **08.18** Minęła 8; **09.00** Serwis Info Poranek; **09.11** Minęła 9; **09.40** W Kontrze; **10.00** Serwis Info Poranek; **10.22** Pogoda; **10.29** Serwis Info Dzień; **10.51** Pogoda; **10.59** Serwis Info Dzień; **11.29** Serwis Info Dzień; **11.50** Pogoda; **12.00** INFO Raport; **13.29** Serwis Info Dzień; **13.50** Pogoda; **13.59** Serwis Info Dzień; **14.29** Serwis Info Dzień; **14.49** Pogoda; **14.59** Serwis Info Dzień; **15.29** Info Dzień; **17.00** Telexpress; **17.15** Telexpress Extra; **17.30** O co chodzi; **18.00** Panorama; **18.19** Serwis Info Wieczór; **18.37** O tym się mówi

19.30 Wiadomości
19.58 Gość Wiadomości
20.13 Forum
21.00 Nie da się ukryć
21.20 Serwis Info Wieczór
21.41 Pogoda
21.50 W tyle wizji
22.25 Serwis Info Wieczór
22.30 W tyle wizji Extra
23.00 INFO Wieczór
23.30 W akcji
23.55 Serwis Info Wieczór

00.03 Wiadomości
00.31 Gość Wiadomości
01.05 Forum
02.00 W tyle wizji
02.35 Serwis Info Wieczór
02.40 W tyle wizji Extra
03.10 O co chodzi
03.40 Kobiety wolności
04.28 Dziką Polską – Pełna energii
05.37 Agrobiznes
05.50 Zakończenie dnia

TV TRWAM

05.00 Piloci. Białoczerwoni z Dębina; **05.50** Testament Miłości Jana Pawła II w Ełku; **06.40** W górce domu ogrodnika; **06.55** O. Wenandy Katarzynie; **07.45** 100 cudownych miejsc na świecie; **07.55** Poczet Wielkich Polaków; **08.00** Informacje dnia; **08.15** Polski Punkt Widzenia; **08.40** Słowo życia; **08.45** Przyjaciele i bohaterowie; **09.10** Z wędką nad wodę w Polskę i Świat; **09.35** Święty na każdy dzień; **09.45** Jestem Mamą; **10.00** Informacje dnia; **10.15** Rozmowy niedokończone; **11.20** Muzyczne chwile; **11.25** Myśląc Historia; **11.35** Gospodarcze filary Niepodległości; **12.00** Anioł Pański; **12.03** Informacje dnia; **12.20** Ziemia Obiecana; **13.10** Muzyczne chwile; **13.30** Msza święta z Jasnej Góry; **14.20** 100 cudownych miejsc na świecie; **14.30** Zrozumieć Antycypilację; **14.55** Słowo życia; **15.00** Koronka do Bożego Miłosierdzia; **15.20** Mocni w Wierze; **15.45** Święty na każdy dzień; **15.50** Ma się rozumieć; **16.00** Informacje dnia; **16.10** Siódmy Sakrament

16.40 Prosto o gospodarce
17.00 Życie z Pasją
17.30 Geopolityka
17.55 Poczet Wielkich Polaków
18.00 Anioł Pański
18.05 Informacje dnia
18.15 Westerplatte Młodych
19.00 Warto zauważyć... w mijającym tygodniu

19.30 Opowieści Theo
19.45 Modlitwa z telefonicznym udziałem dzieci

20.00 Informacje dnia
20.20 Różaniec
20.50 Myśląc Historia
21.00 Apel Jasnogórski
21.20 Informacje dnia
21.40 Polski Punkt Widzenia
22.00 Ziemia Obiecana
22.55 Przegląd Tygodnika „Niedziela”
23.00 Wodziejski maraton
23.30 Jeden Kościół, wielu świętych
00.00 Programy powtórkowe

TVP HISTORIA

06.15 Był taki dzień – 15 lipca; **06.30** Dom (20); **08.05** Kuchnia dwudziestolecia; **08.35** Historia Polski: Bitwa – film dok., reż.: Maria Dłuzewska; **09.30** Informacje kulturalne; **09.50** Sensacje XX wieku: Rajd na St. Nazaire, cz. 1; **10.20** Sensacje XX wieku: Rajd na St. Nazaire, cz. 2; **10.45** Chocim 1621 – film dok.; **11.50** Zaklęty Dwór (2) – serial TVP; **12.55** Neandertalczyk. Poznaj swoich przodków (2); **14.00** Na tropach prehistorii – Tajemnice pierwszych smoków (2); **15.05** Geniusze i marzyciele: Tadeusz Tański; **16.10** Ex Libris; **16.35** Dom (21); **18.20** Historia broni – Śmiercionośne wynalazki (9); **19.15** Historia Polski: Ślasy bohaterowie; **20.15** Krzyżacy – film fabularny, Polska 1960, reż.: Aleksander Ford; **23.05** KGB: tarcza i miecz (1) – cykl dok.; **00.10** Stulecie na taśmie filmowej – Rządy amerykańskich rodów (2); **01.10** Było, nie minęło – kronika zwiadowców historii; **01.40** Sensacje XX wieku; **02.05** Sensacje XX wieku; **02.35** Encyklopedia II wojny światowej; **03.00** Zakończenie dnia

TVP KULTURA

07.00 Teledyski; **07.40** Informacje kulturalne; **08.10** Tamte lata, tamte dni: Agnieszka Duczmal; **08.50** Frantz – dramat; **11.00** Dyrektorzy (5); **12.15** Awatar, czyli zamiana dusz – film TVP; **13.30** Ostatnie tango – film dok.; **15.10** Świat w Operze – film anim.; **15.35** Oskar i pani Róża – film fabularny; **17.30** Cztery Pory Roku – New Vibes – koncert; **18.30** Informacje kulturalne; **18.50** Reżyserzy: Ridley Scott; **20.00** Nie ma róży bez ognia – komedia; **21.45** Legendy Rocka: Lynyrd Skynyrd; **22.15** Legendy Rocka: The Kinks; **22.50** Volver – dramat, Hiszpania 2006, reż.: Pedro Almodovar, wyk.: Penelope Cruz, Carmen Maura, Lola Duenas; **01.05** Koniec widzenia – dramat, Polska 2017; **01.20** Łuska – film anim.; **01.25** Gość – film anim.; **01.25** Nocny Portier – film anim.; **01.45** Informacje kulturalne; **02.15** Kontrakt – film obyczajowy, Polska 1980, reż.: Krzysztof Zanussi, wyk.: Maja Komorowska, Tadeusz Łomnicki, Krzysztof Kolberger, Zofia Mrozowska, Beata Tyszkiewicz, Janusz Gajos; **04.15** Teledyski; **05.30** Afisz kulturalny ekstra; **05.50** Zakończenie dnia

TVN

06.05 Uwaga!; **06.20** Na Wspólnej 20 (3458); **06.50** Milionerzy (499); **07.20** Bunt (15) – serial; **07.55** Tajemnice miłości (28); **09.00** Ten moment (48); **09.35** Kuchenne rewolucje 13 (2); **10.40** Ukryta prawda (1253); **11.40** Doradca smaku 16 (29); **11.50** Ukryta prawda (1085); **12.55** Tajemnice miłości (29); **14.00** Ukryta prawda (1254); **15.05** Ukryta prawda (1047); **16.10** Ten moment (49); **16.45** Kuchenne rewolucje 13 (3); **17.55** Ukryta prawda (1086); **19.00** Fakty; **19.30** Sport; **19.40** Pogoda; **19.50** Uwaga!; **20.00** Niepamięć – film s.f., USA 2013, reż.: Joseph Kosinski, wyk.: Tom Cruise, Morgan Freeman; **22.45** Władca pierścieni: Dwie wieże – film przygodowy, Nowa Zelandia/USA/Niemcy 2002, reż.: Peter Jackson, wyk.: Elijah Wood, Ian McKellen, Viggo Mortensen, Liv Tyler, Sean Astin, John Rhys-Davies, Bernard Hill, Christopher Lee, Billy Boyd, Dominic Monaghan, Orlando Bloom, Cate Blanchett; **02.25** Kuba Wojewódzki 16 (5); **03.30** Uwaga!; **03.50** Noc Magii (1064); **05.15** Kto was tak urządził; **05.45** Kto was tak urządził

POLSAT

06.00 Nowy dzień z Polsat News; **08.40** Malanowski i Partnerzy (173); **09.10** Malanowski i Partnerzy (174); **09.40** Sekrety rodziny (204); **10.40** Dlaczego ja? (1072); **11.40** Gliniarze (275); **12.50** Wydarzenia; **13.20** Interwencja; **13.40** Trudne sprawy (928); **14.40** Dlaczego ja? (1054); **15.50** Wydarzenia; **16.10** Pogoda; **16.15** Interwencja; **16.40** Gliniarze (558); **17.40** Sekrety rodziny (264); **18.50** Wydarzenia; **19.25** Gość Wydarzeń; **19.45** Sport; **19.55** Pogoda; **20.00** Miss Supranational; **23.05** Ewolucja planety małp – film sensacyjny, USA 2014, reż.: Matt Reeves, wyk.: Andy Serkis, Jason Clarke, Gary Oldman, Keri Russell, Toby Kebbell, Kodi Smit-McPhee, Kirk Acevedo, Judy Greer, Terry Notary; **01.55** Duże dzieci – komedia, USA 2010, reż.: Dennis Dugan, wyk. wyk.: Adam Sandler, Kevin James, Chris Rock, David Spade, Rob Schneider, Salma Hayek, Maria Bello, Maya Rudolph, Steve Buscemi, Colin Quinn, Tim Meadows, Jake Goldberg; **04.40** Disco Gramy; **05.25** Teleszkopy TV Okazje

TVP 1

05.10 Klan (3977); **05.35** Klan (3978); **06.00** Magazyn Ekspresu Reportaż; **07.00** *Transmisja Mszy świętej z sanktuarium Matki Bożej na Jasnej Górze*; **07.40** Rok w ogrodzie; **08.05** Rok w ogrodzie Extra – magazyn; **08.20** wojsko-polskie.pl (28) – reportaż; **08.45** Pełnosprawni (458) – magazyn dla niepełnosprawnych; **09.15** Sprawa dla reportera; **10.15** Fascynujący świat: Ziemia widziana z kosmosu (4) – serial dokumentalny; **11.20** Rolnik szuka żony – reality show; **12.25** Rio Grande – western, USA 1950, reż.: John Ford, wyk.: John Wayne, Maureen O'Hara, Ben Johnson, Harry Carrey Jr; **14.10** Z pamięci; **14.25** Okrasa łamie przepisy – magazyn kulinarny; **14.50** Serial fabularny; **15.45** Jan Serce (1) – serial TVP; **17.00** Teleexpress; **17.20** Pogoda; **17.30** Jaka to melodia? – teleturniej muzyczny; **18.30** Ojciec Mateusz (336) – serial kryminalny TVP; **19.25** Sport
19.30 Wiadomości
20.05 Pogoda
20.10 ALARM! – magazyn
20.35 Bolivar (26) – serial kostiumowy, Kolumbia 2019, reż.: Luis Alberto Restrepo, wyk.: Luis Gerónimo Abreu, Irene Esser, Rosmeri Marval, Erick Rodríguez
21.30 Hit na sobotę: Niemożliwe – film fabularny, USA/Hiszpania 2012, reż.: Juan Antonio Bayona, wyk.: Naomi Watts, Tom Holland, Ewan McGregor, Samuel Joslin
23.35 Tylko teraz – film fabularny, USA 2012, reż.: David Jacobson, wyk.: Willem Dafoe, Michelle Monaghan, Stephen Dorf
01.15 S. W. A. T. – Jednostka specjalna (38) – serial
02.00 Z pamięci
02.10 Lekkoatletyka – Mistrzostwa Świata – Eugene, dzień 2
05.00 Zakończenie dnia

TVP 2

05.50 Barwy szczęścia (2613) – serial obyczajowy TVP; **06.25** Barwy szczęścia (2614); **07.00** M jak miłość (1652) – serial TVP; reż.: Kinga Lewińska, wyk.: Dominika Kachlik, Katarzyna Cichopek, Marcin Mroczek, Rafał Mroczek; **07.55** Pytanie na śniadanie; **11.45** Rodzinny ekspres – magazyn; **12.25** Kino familijne: Napoleon – film familijny, Australia 1995, reż.: Mario Andreacchio, wyk.: Philip Quast, Susan Lyons, Coralie Sawade; **14.00** Familiada – teleturniej; **14.35** Kolo fortuny – teleturniej; **15.15** Szansa na sukces. Opole 2022: Wojciech Młynarski – widowisko muzyczne; **16.20** Na dobre i na złe (844) – serial TVP; reż.: Jose Iglesias Vigil, wyk.: Mateusz Janicki, Marta Żmuda Trzebiatowska, Aleksandra Hamkało, Emilia Komarnicka-Klynstra, Piotr Glowacki, Robert Koszucki; **17.20** Smaki świata – po iberyjsku – magazyn; **17.45** Słowo na niedzielę; **18.00** Panorama; **18.20** Va Banque (155) – teleturniej; **18.40** Postaw na milion (289) – teleturniej
19.35 Lajki!
20.00 Lekkoatletyka – Mistrzostwa Świata – Eugene, dzień 2
23.25 Hity wszech czasów – magazyn muzyczny
00.30 Sanctum – dramat, USA 2011, reż.: Alister Grierson, wyk.: Richard Roxburg, Ioan Gruffudd, Rhys Wakefield
02.30 Czwarta władza – dramat, USA 2017, reż.: Steven Spielberg, wyk.: Meryl Streep, Tom Hanks, Sarah Paulson
04.40 Rodzinka.pl – serial komediowy TVP, reż.: Patryk Yoka, wyk.: Małgorzata Kożuchowska, Tomasz Karolak, Maciej Musiał, Adam Zdrójkowski, Mateusz Pawłowski
05.10 Zakończenie dnia

TVP Info

05.55 Powitanie; **06.00** Serwis Info Poranek, w tym: Wstaje dzień, Pogoda, relacje korespondentów; **06.23** Pogoda; **06.31** Info Poranek; **06.52** Pogoda; **07.01** Info Poranek; **07.23** Pogoda; **07.31** Info Poranek; **07.50** Bezpieczna jazda; **08.00** Info Poranek; **08.22** Pogoda; **08.30** W Kontrze; **09.15** Salon dziennikarski; **09.59** Info Dzień weekend; **10.22** Pogoda; **10.29** Info Dzień weekend; **10.53** Pogoda; **10.59** Info Dzień weekend; **11.29** Info Dzień weekend; **11.52** Pogoda; **11.59** Info Dzień weekend; **12.29** Info Dzień weekend; **12.51** Pogoda; **12.59** Info Dzień weekend; **13.29** Info Dzień weekend; **13.52** Pogoda; **13.59** Info Dzień weekend; **14.29** Info Dzień weekend; **14.52** Pogoda; **14.59** Info Dzień weekend; **15.29** Info Dzień; **16.45** Info med; magazyn medyczny; **17.00** Teleexpress; **17.15** Teleexpress Extra; **17.30** Studio Wschód; **18.00** Panorama; **18.18** Info Wieczór weekend; **18.30** Kobięcym okiem; **18.52** Info Wieczór weekend; **19.00** Między słowami; **19.20** Info Wieczór weekend
19.30 Wiadomości
19.58 Gość Wiadomości
20.13 Minęła 20
21.00 Nie da się ukryć
21.20 Serwis Info Wieczór weekend
21.41 Pogoda
21.50 W tyle wizji
22.25 Serwis Info Wieczór weekend
22.30 W tyle wizji Extra
23.00 Magazyn śledczy Anity Gargas
23.25 INFO Wieczór
24.00 Wiadomości
00.28 Gość Wiadomości
00.56 Pogoda
01.05 Salon dziennikarski
02.00 Minęła 20
02.52 Pogoda
03.25 Filmy dokumentalne TVP INFO
04.25 Filmy dokumentalne TVP INFO
05.28 Magazyn śledczy Anity Gargas
05.50 Zakończenie dnia

TV TRWAM

05.00 Siódmy Sakrament; **05.30** Święty na każdy dzień; **05.35** Albert Schweitzer; **07.25** Papież cierpienia; **07.50** Słowo życia; **07.55** Poczet Wielkich Polaków; **08.00** Informacje dnia; **08.15** Westerplatte Młodych; **08.55** Słowo życia; **09.00** Głos serca; **09.45** Muzyczne chwile; **10.00** Informacje dnia; **10.15** Retrospekcja; **10.20** Cmentarz przy Lipowej cz. 1; **10.40** Polski Punkt Widzenia; **11.00** Kropelka radości; **12.00** Anioł Pański; **12.03** Informacje dnia; **12.20** Warto zauważyć... w mijającym tygodniu; **12.50** Siódmy Sakrament; **13.20** Ocalić od zapomnienia; **13.30** *Msza święta z Jasnej Góry*; **14.20** 100 cudownych miejsc na świecie; **14.30** Przegląd Katolickiego Tygodnika „Niedziela”; **14.35** Isaac Hecker, podróż do katolickiej Ameryki; **15.30** Wierzę w Boga; **15.55** Święty na każdy dzień; **16.00** Informacje dnia; **16.10** Mój Tatuś walczył pod Monte Cassino; **16.30** Pianistą być!; **17.00** Z Parlamentu Europejskiego; **17.25** Święty na każdy dzień; **17.30** Wolność Słowa
17.55 Poczet Wielkich Polaków
18.00 Anioł Pański
18.05 Informacje dnia
18.15 Rozmowy niedokończone
19.25 Święty na każdy dzień
19.30 Manna z Nieba – program religijny dla dzieci
19.45 Modlitwa z telefonicznym udziałem dzieci
20.00 Informacje dnia
20.20 *Różaniec*
20.50 Mysłąc Historia
21.00 *Apel Jasnogórski z kaplicy Cudownego Obrazu Matki Bożej na Jasnej Górze – transmisja*
21.20 Informacje dnia
21.40 Polski Punkt Widzenia
22.00 Głos serca – serial fabularny
22.45 Muzyczne chwile
23.00 Wspólnota Przyjaciele Oblubienica – program religijny
23.55 Święty na każdy dzień
00.00 Programy powtórkowe

TVP HISTORIA

06.35 Był taki dzień – 16 lipca; **06.45** Święty Augustyn (5) – serial; **07.30** Przyrodnik na tropie; **08.05** Wojownicy czasu; **08.40** Janosik (6); **09.30** Informacje kulturalne; **09.50** Okrasa łamie przepisy; **10.25** Peru – kraina skrajności – Andy i Altiplano – cykl dok.; **11.30** Wszystkie kolory świata: Senegal, mędrzec Afryki – serial dok.; **12.35** Amur. Amazonka Azji. Tajemnicze źródła – serial dok.; **13.35** Kuchnia dwudziestolecia; **14.15** Rzeka kłamstwa (5) – serial TVP; **16.15** Neandertalczyk. Poznaj swoich przodków (2); **17.20** Spór o historię; **17.55** Stawka większa niż życie (12) – serial TVP; **19.00** Giganci historii; **19.50** Rok 1982. Kalendarium – cykl dok.; **20.05** Winnetou – serial przygodowy; **21.55** Historia w postaciach zapisała: Talleyrand. Dyplomata bez skrupułów – cykl dok.; **03.45** Trzeci front – film dok.; **00.50** Krzyżacy – film fabularny, Polska 1960, reż.: Aleksander Ford, wyk.: Mieczysław Kalenik, Andrzej Szalowski, Grażyna Staniszevska; **03.45** Zakończenie dnia

TVP KULTURA

07.00 Cztery Pory Roku – New Vibes – koncert; **08.00** Informacje kulturalne; **08.30** Słowoobranie; **09.05** Marzycielki miast – film dok.; **10.35** Tamte lata, tamte dni: Agnieszka Duczmal; **11.20** Czerdziestolatek (10); **12.30** Czerdziestolatek (11); **13.30** Wydarzenie aktualne; **14.00** Nie ma róży bez ognia – komedia, Polska 1974, reż.: Stanisław Bareja; **15.45** Muzyka Skalnego Podhala – Drobne; **16.10** Retro kino – Chleb, miłość i... – komedia, Włochy 1955, reż.: Dino Risi; **17.55** Co dalej?; **18.35** Legendy Rocka: The Byrds; **19.00** Legendy Rocka: Buddy Holly; **19.30** Informacje kulturalne; **20.00** Sabrina – komedia romantyczna, USA 1996, reż.: Sydney Pollack, wyk.: Harrison Ford, Julia Ormond, John Wood, Greg Kinnear; **22.15** I Festiwal Trójmierza Via Dukt; **23.25** Samowolka – dramat obyczajowy, Polska 1993, reż.: Feliks Falk; **00.35** Co dalej?; **01.15** Wieża. Jasny dzień – film fabularny, Polska 2018, reż.: Jagoda Szalc; **03.15** Kiedy owca staje się lwem – film dok.; **04.40** Teledyski; **05.50** Zakończenie dnia

TVN

06.30 Uwaga!; **06.45** Ukryta prawda (903); **07.35** Kuchenne rewolucje 10 (11); **08.30** Wymarzone ogrody 5 (9); **09.00** Dzień Dobry Wakacje (7); **11.30** Na Wspólnej Omnibus 20 (881) – serial; **13.25** MasterChef Junior 7 (3); **15.05** Totalne remonty Szlagowskiej 4 (1); **16.15** Weekendowa metamorfoza 4 (1); **17.20** Wymarzone ogrody 5 (10); **17.55** Kuchenne rewolucje 23 (4) – program kulinarno-rozrywkowy; **19.00** Fakty; **19.25** Sport; **19.35** Pogoda; **19.45** Uwaga!; **20.00** Seks w wielkim mieście II – komedia, USA 2010, reż.: Michael Patrick King, wyk.: Sarah Jessica Parker, Kim Cattrall, Kristin Davis, Cynthia Nixon; **23.10** American Pie: Zjazd absolwentów – komedia, USA 2012, reż.: Jon Hurwitz, Hayden Schlossberg, wyk.: Jason Biggs, Alyson Hannigan, Chris Klein, Thomas Ian Nicholas, Tara Reid, Seann William Scott, Mena Suvari; **01.30** Bardzo Dzikie Zachód – western, USA 1999, reż.: Barry Sonnenfeld, wyk.: Will Smith, Kevin Kline, Kenneth Branagh, Salma Hayek, M. Emmet Walsh, Ted Levine; **03.45** Noc Magii (1065)

POLSAT

06.00 Nowy dzień z Polsat News; **07.50** Karate Kid 3 – film akcji, USA 1989; **10.10** Ewa gotuje (357); **10.40** Bogate dzieciaki bez kasy (3); **11.40** Bogaty Dom – Biedny Dom (58); **12.45** Słuby gwiazd (15); **13.10** Dr Emma (5); **13.40** Drwale i inne opowieści Bieszczadu (94); **14.10** Drwale i inne opowieści Bieszczadu (95); **14.40** Rolnicy. Podlasie (13); **15.45** Więzienie (72); **16.15** Więzienie (73); **16.45** Więzienie (74); **17.15** Więzienie (75); **17.45** Chłopaki do wzięcia (249); **18.15** Chłopaki do wzięcia (250); **18.50** Wydarzenia; **19.15** Prezydenci i Premierzy; **19.45** Sport; Jerzy Mielewski czy...; **19.55** Pogoda; **20.00** Mister Supranatural; **22.40** Obcy kontra Predator 2 – film s.f., USA 2007; **00.40** Sprawiedliwość ulicy – film telewizyjny, USA 2007, reż.: Don E. FauntLeRoy, wyk.: Steven Seagal, Eddie Griffin, Kirk B.R. Woller, Carmen Serano; **02.45** 183 metry strachu – film sensacyjny, USA 2016, reż.: Jaume Collet-Serra, wyk.: Blake Lively, Óscar Jaenada, Angelo Josue Lozano Corzo; **04.40** Disco Gramy; **05.25** Teleszkapy TV Okazje

Redakcja „Idziemy” nie ponosi odpowiedzialności za zmiany w programach TV wprowadzone przez nadawców po 30 VI 2022 r.

Nauczyciele i wychowawcy już po raz 85. pielgrzymowali na Jasną Górę. Tegoroczna pielgrzymka, która trwała od 1 do 2 lipca, przebiegła pod hasłem „Błogosławiona Natalia Tułasiewicz Patronką Nauczycieli Polskich”.

– Chciałbym, by nauczyciele, zapatrzeni w piękną postać bł. Natalii, jej życie oddane Bogu, ludziom, szkole, misji nauczycielskiej, sami chcieli tak kwitnąć jak ona – mówił bp Piotr Turzyński, delegat KEP ds. duszpasterstwa nauczycieli. Zwrócił uwagę, że to wielka łaska, że „uzyskaliśmy w tym roku od Kongregacji ds. kultu zgodę i potwierdzenie, że bł. Natalia została ogłoszona patronką nauczycieli polskich”. – To postać, która wykazała się wiernością powołaniu do końca swojej misji – zaznaczył. Podkreślił, że przesłanie, jakie niesie błogosławiona nauczycielom, to łączenie w sobie nowoczesności i tradycji.

wał także na rolę bezpośredniego kontaktu ucznia z nauczycielem. – Trwanie we wspólnocie jest nam wszystkim potrzebne, szczególnie uczniom – mówił.

Szef MEiN zaznaczył, że wojna w Ukrainie i napływ uchodźców do szkół to zupełnie nowe wyzwanie, z którym musieli się mierzyć nauczyciele w ostatnich miesiącach. Podkreślał, że eskalacja konfliktu zbrojnego za naszą wschodnią granicą zmieniła rzeczywistość, także w obszarze oświaty i wychowania. Minister Czarnek podziękował nauczycielom za ich zaangażowanie i wskazywał, że postać bł. Natalii Tułasiewicz może być inspiracją w ich codziennej pracy.

Nauczyciele na Jasnej Górze

W wydarzeniu uczestniczyli kuratorzy oświaty, nauczyciele i wychowawcy z całego kraju. Częścią pielgrzymki było sympozjum poświęcone bł. Natalii Tułasiewicz – nauczycielce, polonistce i poetce, beatyfikowanej w grupie 108 męczenników II wojny światowej, która w marcu tego roku została ogłoszona patronką polskich nauczycieli.

NOWOCZESNOŚĆ I TRADYCJA

Natalia Tułasiewicz pielgrzymowała na Jasną Górę, również z młodzieżą, którą uczyła w Poznaniu. 18 sierpnia 1943 r. wyznała: „Wierzę w szczególną opiekę Matki Najświętszej. Jej kult noszę w sercu od najmłodszych dni życia”. Należała do Sodaliczki Mariiańskiej.

Świadectwem o patronce pedagogów podzieliła się jej kuzynka Natalia Tułasiewicz-Wała, współredaktorka strony blogoslawionanatalia.eu. Przypomniała, że Natalia pojechała jako robotnica do Hanoweru, by tam wspierać młode polskie dziewczęta, które zostały wysłane na roboty do Niemiec. Krzewiła tam polskość. Swoje podopieczne wspierała edukacyjnie, katechetycznie, ale także społecznie, animując życie, które toczyło się tam w konspiracji. Za to została skazana na pobyt w obozie w Ravensbrück, gdzie została zagazowana. – Ale oprócz oddania życia za swoją misję jest też druga wspaniała strona Natalii – zauważyła przedstawicielka rodziny – poetka, kochająca życie, przyrodę i ludzi. – Pokreśliła, że błogosławiona jest pięknym przykładem w drodze do świętości w stanie świeckim.

Wielkość powołania nauczycieli leży w tym, że służą człowiekowi, zwłaszcza młodemu, by stawał się jeszcze bardziej człowiekiem – przypomniał bp Turzyński.

leży w tym, że służą człowiekowi, zwłaszcza młodemu, by stawał się jeszcze bardziej człowiekiem”.

W CIENIU PANDEMII I WOJNY

W pielgrzymce i sympozjum wziął udział minister edukacji i nauki Przemysław Czarnek. – Jesteśmy po bardzo ważnym roku szkolnym, pierwszym po dwuletnim okresie pandemicznym – zauważył. Minister wskazy-

Delegat KEP ds. duszpasterstwa nauczycieli zauważył też, że „istnieje olbrzymia potrzeba umocnienia chrześcijańskich nauczycieli, przypomnienia im o tym, że są ważni, kochani, potrzebni i że od nich zależy jutro naszej ojczyzny, rodzin, że wielkość ich powołania

Pielgrzymkę zakończyła centralna Msza święta sprawowana na szczycie o godz. 12.00. Podczas Eucharystii ordynariusz diecezji rzeszowskiej bp Jan Wątroba przypomniał, że „człowiek wezwany jest do odwzajemnienia Bożej miłości i stąd zrodziło się pragnienie bycia świętą u bł. Natalii Tułasiewicz. Zdumiewa jej zaangażowanie, by jak najlepiej pomagać i nie tyle nawracać, ile ukazywać, że dobro zawsze istnieje i zwycięża”.

– Pielgrzymka ma dla nas zawsze ogromne znaczenie, ale ten rok jest szczególnie, bo zyskujemy kolejnego sprzymierzeńca w trudnej wychowawczej pracy z młodzieżą – zauważyła Urszula Bauer, śląska kurator oświaty. Podkreśliła, że to był trudny, ale dobry rok. – Nauka odbywała się tylko częściowo zdalnie, ale przyszła wojna i włączyliśmy się w pomoc uczniom z Ukrainy – przypomniała.

Pielgrzymki polskich nauczycieli na Jasną Górę trwają nieprzerwanie od 1937 r./dg

fol. FB Jasna Góra

zaraz
ich powołał...

Mk 1, 20a

myślisz
chcesz
czujesz

Wyższe Seminarium Duchowne
Diecezji Warszawsko-Praskiej
pw. Matki Bożej Zwycięskiej

REKRUTACJA DO SEMINARIUM

1 czerwca - 31 sierpnia 2022

www

wsddwp.edu.pl/rekrutacja

/wsddwp

515 232 327

kontakt@wsddwp.edu.pl

SZKOŁY BENEDYKTA

edukacja i rodzina

**W NASTĘPNYM ROKU
SZKOLNYM POSTAW NA**

EDUKACJĘ DOMOWĄ

WYBIERZ

SZKOŁY BENEDYKTA

I UCZ SIĘ KIEDY, GDZIE

I JAK CHCESZ!

TRWA

REKRUTACJA

**NA ROK SZKOLNY
2022 / 2023**

Szkoła Podstawowa i Liceum Ogólnokształcące Benedykta

Sulejówkę, ul. Krasickiego 16, tel. 790 306 402 | Drohiczyn, ul. Kraszewskiego 4, tel. 575 053 753

www.szkolybenedykta.pl